

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE datum izida: 11. julij 2012

- *Občinski praznik 2012*
- *Bogato društveno dogajanje*

KAZALO:

Županova stran	3
OBČINSKE STRANI	
Občinski praznik 2012	4
Dobitniki občinskih priznanj	7
Priznanja učencem	9
Iz 12. redne seje občinskega sveta	12
Abonma 2012/2013	10
Razpis za uporabo športne dvorane	10
Prostovoljec leta 2011	12
ŠOLA IN VRTEC	13
Predolimpijske aktivnosti na OŠ	
Zaključek šolskega leta 2011/2012	
Vrtec Sončni žarek – pregled aktivnosti	
Četrtošolci	
Prvošolčki prijetno zaključili prvi razred	
Shema šolskega sadja	
Petošolci	
Posebno priznanje za OŠ Primoža Trubarja	
Uspehi OŠ Primoža Trubarja na športnem področju	
KULTURA	66
16. Tradicionalna pevska revija	
Turjaški harmonikar 2012	
Peti vokalni večer kvartetov in kvintetov	
Trubarjevi četrtki	
Glasbena šola Ribnica na Tartinijevih dnevih	
Ustvarjalni dogodek – srečanje slikarjev	
Knjižnica Frana Levstika	
Poletavci - poletni bralci	
Razstava v Robu	
Fotografska delavnica	
NAŠA DEDIŠČINA	33
Večer na vasi	
Kako sem prvič plela proso	
Po čem hodimo v Robu	
DRUŠTVA	36
Pomladno gasilsko dogajanje	
Veterani konkretno v Krvavi Peči	
PGD Veliki Osolnik praznoval 60 let	
Konjerejski dan	
Ročna košnja v Robu	
Po 70 letih boja na Kuclju	
Čalnice DPŽ uspešne v košnje trave	
Strokovni izlet DOD Gradež	
Po Gorenjski kulturni poti	
Potep po Pohorju	
MLADI	43
Sedmi Dan sonca	
TURIZEM	44
Trški dan	
S »Trubarjevimi malarji« v Nemčiji	

POKLICI	46
Po poklicu sem pilot	
ŠPORT IN REKREACIJA	48
Kolesarski kronometer Knej-Karlovica	
David Šavli nastopal za mladinsko reprezentanco	
Alen, Kristjan in Gal še enkrat prvaki	
Naše notranje sonce	
ALI POZNAMO ZEMLJO?	50
»Tačrni« mlinski kamni	
OKOLJE	52
Medved naš vsakdanji	
PISMA	53
Franci Pečnik – Ac se zahvaljuje	
Cvetje na robu vasi	
Gospodu prelatu Vinku Šegi voščilo za 95 let	
Spominska slovesnost v Kočevskem Rogu	
Valvasorjeva konjenica jezdila po naših krajih	
Ko ostanejo spomini	
Občinski praznik – na robu dogodka	
V SPOMIN/ZAHVALE	58
OGLASI	58

URADNE URE KRAJEVNEGA URADA VELIKE LAŠČE

V obdobju od 2.7.2012 do 31.8.2012 so uradne ure
ob SREDAH od 8. do 12. ure in od 13. do 17. ure.

SPREMENJEN DELOVNI ČAS POŠTE VELIKE LAŠČE IN TURJAK

	od ponedeljka do petka	sobota
POŠTA VELIKE LAŠČE	8.00-11.30 in 14.30-18.00	8.00-11.00
POŠTA TURJAK	8.00-10.30 in 14.30-17.00	9.00-11.00

TROBLA

glasilo
Občine Velike Lašče

ISSN 1408-5852

Letnik 18, številka 5, 11. julij 2012. Izhaja sedemkrat letno, gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno. Naklada: 1.520 izvodov. Izdajatelj: Občina Velike Lašče. Odgovorna urednica: Lidija Čop. Uredniški odbor: Ivanka Peterlin, Veronika Vasič, Manfred Deterding, Urša Zalar. Lektoriranje: Ema Sevšek. Prelom: Moj Repro, d.o.o., Krvava Peč. Tisk: KVM Grafika d.o.o.. Naslov uredništva: Trobla, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče. Tel.: 01 781 03 70, E-pošta: trobla@velike-lasce.si. Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide: v sredo, 26. septembra 2012. Prispevke oddajte do: 12. septembra 2012.

Slika na naslovnici: Letošnji dobitniki občinskih priznanj (foto Studio Markelj)

IZ ŽUPANOVEGA NAGOVORA OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Po uvodnem pozdravu vsem prisotnim: dobitnikom občinskih priznanj, ostalim županom, poslancem državnega zbora, častnim občanom, občinskim svetnikom in svetnicam ter občanem in občanom se je župan Anton Zakrajšek še posebej zahvalil za obisk dveh visokih gostov. Prvi je njegova ekszellenca gospod Andrew Page, veleposlanik Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske, ki je bila pred nekaj dnevi zaradi praznovanja 60-letnice kraljičinega vladanja v središču svetovne pozornosti in ki bo tako ponovno čez nekaj tednov zaradi olimpijskih iger v Londonu. Drugi pa je dr. Milan Zver, evropski poslanec, ki nas je pred leti v funkciji ministra za šolstvo in šport že nagovoril ob otvoritvi športne dvorane v Velikih Laščah kot takratni minister za šolstvo in šport.

V nadaljevanju je župan izpostavil nekaj projektov, dogajanj, načrtov, spregovoril o uspehih, pa tudi o težavah, na katere vodstvo občine naleti pri svojem delu. »Vsa leta od ustanovitve občine dalje se po svojih najboljših močeh trudimo, da bi občino naredili kar najbolj prijazno za bivanje v njej.« Zato je večji delež proračunskih sredstev namenjen prav investicijam. Na komunalnem področju je predvidena posodobitev in obnova nekaterih vodovodnih sistemov, s čimer se bo izboljšala preskrba z vodo na vseh območjih občine. Nadaljevala se bodo tudi nadaljnja asfaltiranja cest in po potrebi tudi osvetlil še kakšen odsek ceste ali kraja. Glede urejanja prostora se bo nadaljevalo spodbujanje ureditve vaških in drugih središč v krajih, kjer bodo občani izrazili željo po ureditvi. Razvojne aktivnosti se bodo nadaljevale tudi na vseh ostalih področjih.

»Tudi letos bomo sofinancirali razne projekte s področja malega gospodarstva, kmetijstva in turizma. Najbolj si želimo začeti z urejanjem poslovne cone Ločica pri Turjaku, ki se nam vleče že nekaj let, in s posodobitvijo komunalne infrastrukture na Rašici. Za oba projekta še nismo pridobili ustreznih dovoljenj za začetek del od pristojnih državnih uradov.«

Poudaril je pestro društveno aktivnost tako na kulturnem, športnem, turističnem in kmetijsko-gospodarskem področju. »Prav njim pa tudi tistim, ki tvorno sodelujejo pri organiziranju odmevnih prireditev, gre zahvala, da je naša občina prepoznavna v slovenskem prostoru.«

Tudi na področju družbenih dejavnosti so zadeve zelo dobro urejene. »Izdelan imamo že projekt in izdano gradbeno dovoljenje za izgradnjo dodatnih učilnic v Osnovni šoli Primoža Trubarja. Kot kaže, bi se to lahko zgodilo že v naslednjih letih, zato smo razširitev šolskih prostorov že dali v načrt razvojnih programov za naslednja leta.« Tudi glede vključevanja otrok v vrtec občina poskuša zagotoviti kar največji standard našim otrokom, zato se postopoma urejajo dodatne igralnice na Karlovcih in kot kaže, bodo v jeseni lahko tudi letos v vrtec sprejeti vsi otroci.

Župan je omenil še nadaljevanje gradnje priključkov širokopasovnega omrežja elektronskih komunikacij. »Poudariti moram,

da smo v naši občini do skoraj vseh naših naselij zgradili omrežje, ki temelji na optični povezavi, kar omogoča najsoodnejše in najkvalitetnejše storitve s področja telekomunikacij. Še vedno upam, da bo Tritel skupaj z operaterji v doglednem času izvedel vse posamezne priključke do vseh tistih gospodinjstev, ki se bodo želela priključiti na to omrežje.«

Seveda pa je za realizacijo vseh začrtanih projektov in aktivnosti potrebno veliko truda, dogovarjanj, usklajevanj in prepričevanj. »Za strokovno delo pri izpeljavi vseh projektov in drugih zadev so vsekakor zaslužni sodelavci občinske uprave, za kar se jim lepo zahvaljujem. Prav tako se za korektno sodelovanje zahvaljujem tudi predstavnikom javnih zavodov in ustanov. Hvala ravnateljici in vsem učiteljicam in učiteljem Osnovne šole Primoža Trubarja kot tudi vzgojiteljicam in varuhinjam v našem vrtcu. Lepo zahvalo za delo in skrb za naše občane pa namenjam tudi osebju naše

Zdravstvene postaje; za oblikovanje glasbenih talentov naših otrok pa ravnateljici in učiteljem Glasbene šole Ribnica.

Tudi tokrat se zahvaljujem za korektno in tvorno sodelovanje gospe podžupanji dr. Tatjani Devjak in vsem drugim občinskim svetnicam in svetnikom, ki so s svojimi odločitvami pripomogli, da bo naša občina tudi v letošnjem letu deležna številnih investicij. Kljub temu da imamo kdaj različne poglede na določene izzive v občini, pa sem vesel, da se skoraj vse odločitve na občinskem svetu sprejmejo s konsenzom.«

Ob koncu nagovora je župan čestital vsem novim dobitnikom občinskih priznanj in se jim zahvalil za njihovo dosedanje delo, trud, udejstvovanje in dosežke. Povabil je še na ostale prireditve v okviru občinskega praznika.

Povzela Lidija Čop

OBČINSKI PRAZNIK 2012

Letošnje praznovanje občinskega praznika je potekalo od četrta, 7. junija, do nedelje, 10. junija. Bogat program dogajanj je prav gotovo privabil občanke in občane pa tudi okoliške obiskovalce, da so se udeležili katere od prireditev in dogodkov.

V četrtek, 7. junija, se je v Viteški dvorani turjaškega gradu odvijala tradicionalna že **16. revija pevskih zborov**. Večer so popestrili tako domači kot tudi gostujoči zbori in dokazali, da pesem združuje ljudi, krepi in napolnjuje duha, hkrati pa vzgaja mladi rod za občutek lepote glasbenega poustvarjanja.

V petek, 8. junija, na osrednji dan občinskega praznika, ki ga obeležujemo v spomin na rojstvo našega rojaka Primoža Trubarja, je dopoldan v organizaciji OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče in Olimpijskega komiteja Slovenije potekala **Miniolimpiada**. Predstavljala je zaključek projekta, v katerega je bila vključena naša šola. Hkrati je to bila priprava na bližajoče se olimpijske igre v Londonu.

Zvečer pa je sledila **slavnostna akademija**, ki se je pričela s promenadnim koncertom Godbe Dobropolje. V sprevedu, na čelu z občinsko zastavo, praporščaki, godbo in gosti so obiskovalci odšli do športne dvorane, kjer je nato potekala osrednja slavnostna prireditev s podelitvijo občinskih priznanj. V bogatem kulturnem programu pod naslovom EVROPA V SLOVENIJI – SLOVENIJA V EVROPI z izbranimi besedami in citati naših rojakov (Trubar, Levstik, Stritar in Javoršek) sta povezovalca programa Alenka Vasič in Matjaž Gruden suvereno in uspešno vodila tok dogajanj. Sodelovalo je veliko število nastopajočih. Zapel je Mladinski pevski zbor OŠ Velike Lašče pod vodstvom zborovodkinje Marijane Korošec. Predstavila se nam je tudi odlična pevka Petra Gorše z dvema zimzelenima popevkama ob spremljavi Simfoničnega orkestra Ribnica pod vodstvom dirigenta Matjaža Jevšnikarja. Zvokom odličnega orkestra smo lahko prisluhnili tudi ob izjemni izvedbi dveh angleških skladb. Z ubranim petjem so večer popestrili še mladi fantje, združeni pod imenom Trio Quartet, ki iz leta v leto dosegajo večje uspehe. Na poti do vidnejših uspehov je tudi manjša zasedba Glasbene šole Ribnica, ki jo sestavljajo pevka Amadeja Košir (pevec Bine Devjak se zaradi bolezni žal ni mogel predstaviti domačemu občinstvu) ter kitarista Jan Zakrajšek in Daniel Eyer. S priredbo dveh ljudskih pesmi so mladi glasbeniki dokazali, da ima izraznost ljudske pesmi lahko veliko glasbenih preoblek. Za zvoke narodno-zabavne glasbe pa je poskrbel ansambel Odmev, ki je vse obiskovalce zabaval tudi po zaključku prireditve na športnem igrišču. Ker je bil drugi del prireditve posvečen olimpizmu, so ga na kratko predstavili in ponazorili učenci in učenke 7. b razreda naše šole.

Na prireditvi sta nas nagovorila dva pomembna gosta, in sicer poslanec v Evropskem parlamentu dr. Milan Zver in njegova ekscelenca gospod Andrew Page, veleposlanik Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske. Slednji je še posebej navdušil s svojim odličnim znanjem slovenščine, za kar so ga z aplavzom večkrat prekinili navdušeni obiskovalci v dvorani.

Pestro dogajanje je potekalo tudi **v soboto, 9. junija**. Dopoldne se je na trgu pred Levstikovim domom odvijal **Trški dan**. S svojimi izdelki so se predstavila domača društva in povabljeni razstavljavci. Popoldan pa je kljub slabemu vremenu na travniku pred gasilnim domom v Velikih Laščah potekal **Konjerejski dan**, ki se je zaključil z vrtno veselico. Prav tako v večernih urah so na Trubarjevi domačiji pripravili slovesnost ob odprtju tradicionalne **likovne razstave Trubarjevi kraji**.

Zadnji dan občinskega praznovanja, v **nedeljo, 10. junija**, pa sta bili na vrsti še jubilejni **20. pohod po Velikolaški kulturni poti**, ki vsako leto privabi veliko število pohodnikov, in festival ustvarjalnosti **Dan sonca** na Rašici.

Mogoče je bilo dogajanje v okviru občinskega praznika za nekatere preveč, za druge premalo ali celo na nepravih lokacijah, a množična udeležba sodelujočih na vseh prireditvah in tudi obiskovalcev potrjuje, da znamo v duhu povezovalnosti in sodelovanja tudi ob priložnostih, kot je občinski praznik, občani združiti svoje moči, vključiti svoje sposobnosti in pomagati. Kulturne, športne in družabne dejavnosti pa so priložnost tudi za druženje in veselje, predvsem pa za zadovoljstvo po uspešno izpeljanih projektih.

Lidija Čop, občinska uprava
foto Studio Markelj

Slavnostna povorka z občinsko zastavo in praporščaki na čelu

MIPZ OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

Amadeja Košir, Jan Zakrajšek in prof. Daniel Eyer

Povezovalca programa Matjaž Gruden in Alenka Vasić

Trio Quartet

Simfonični orkester in pevka Petra Gorše

Ansambel Odmev

Učenke in učenec 7.b razreda OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

IZ NAGOVOROV NA SLAVNOSTNI AKADEMIJI

Dr. Milan Zver, evropski poslanec:

»... Rad bi se poklonil vaši častitljivi zgodovini, ki jo imate v vaši občini. Malo je krajev v naši domovini, ki bi imeli tri velikane slovenskega jezika in kulture ... Trubar je dejansko ne samo ponesel slovenski jezik v svet, ni samo postavil temelje slovenskega knjižnega jezika, predstavljal je tudi neko novo kulturo, ki bo vladala v prihodnji Evropi. In prav to se dogaja – medkulturni dialog. Evropa, ki temelji na kulturni raznolikosti, je bila v tem pogledu že vizija Trubarja. Levstik je dejal, da se v teh krajih pri vas govori najlepši jezik, najlepša slovenščina, čemur bi, kadar se pogovarjam z vašim županom, sam kar pritrtil. Stritar pa je bil največji narodnjak v 2. polovici 20. Stoletja ... Tako si štejem tudi v veliko čast, da sem v času Trubarjevega leta 2008 aktivno sodeloval tudi pri nekaterih vaših razvojnih izzivih in projektih, kot je recimo ta čudovita športa dvorana. Tako kot je za uspeh vaše lokalne skupnosti potrebno, da imate ugodne okoliščine za svoj razvoj, predvsem pa dobro vodstvo in enotnost ljudi, da dosežete svoje razvojne uspehe, je nekaj podobnega potrebno tudi za državo. Slovenija že dolgo ni potrebovala enotnosti, kot jo potrebuje sedaj, ko se poskuša izviti iz krize. Vesel sem, da je dosežen socialni dialog, želel pa bi si tudi več političnega dialoga in politične enotnosti. Danes bi verjetno težko razložili našim mladim, da smo po več kot dveh desetletjih dejanske velike zgodbe o uspehu samostojne

Slovenije – osamosvojitve, demokratizacije, vključitve v Evropsko unijo in NATO, predsedovanje Evropske unije – popustili in zastali v svojem razvoju. Narediti moramo vse, da potegnemo voz naprej in prepričan sem, da bo Slovenija kmalu stopila naprej na pot ustvarjanja gospodarske rasti in delovnih mest in na tej podlagi tudi nove blaginje v prihodnje. To lahko dosežemo samo skupaj v nekem okviru, ki ga živimo sedaj – v okviru Evropske unije. Kljub temu da skupni Evropi nekateri že napovedujejo konec, pa mislim, da je ne gre tako hitro odpisati ... Mnogi pa v Evropski uniji vidijo svetilnik, kateremu s spleča bližati. Želim si, da tak svetilnik za vse nas ostaja tudi Republika Slovenija.«

Njegova ekscelenca, gospod Andrew Page, britanski veleposlanik:

»...Vesel sem, da imam danes priložnost spoznati vaš kraj in okolico Velikih Lašč, ki odkriva zaklade naravne, predvsem pa kulturne dediščine in izredno pomemben del slovenske zgodovine – rojstvo slovenske pisane besede. Iskrene čestitke ob vašem letošnjem občinskem prazniku, ki je v letu londonskih olimpijskih in paraolimpijskih iger tudi športno obarvan ... Kmalu bodo oči vsega sveta uprte v London. Veseli me izjemno zanimanje in navdušenje nad olimpiado tukaj v Sloveniji. K temu pripomore tudi naše veleposlaništvo z različnimi aktivnostmi, med katere sodi tudi današnja miniolimpiada, ki je bila izvedena na vaši osnovni šoli ... Iskrena hvala, ker ste me danes povabili medse. Verjamem, da je prav šport tisto, kar nas skozi zgodovino najuspešneje povezuje, in želim veliko uspeha prav vsem športnikom, tako slovenskim kot britanskim.«

DOBITNIKI OBČINSKIH PRIZNANJ

PRIZNANJE OBČINE VELIKE LAŠČE

V skladu z občinskim odlokom o priznanjih in nagradah je Občinski svet Občine Velike Lašče na na 12. redni seji, dne 28. maja 2012 sprejel sklep, da se priznanji Občine Velike Lašče podelita

GOSTILNI PRI KUKLJU za uspešno delo v gostinstvu in promocijo Velikih Lašč.

Predlagatelj: OO SDS in OO SLS

Obrazložitev:

Gostilna pri Kuklju je v kronikah prvič omenjena že leta 1778. Vse do danes ohranja izročila kraja s svojim kulturno bogatim ambientom in bogato izbiro domačih jedi, pa tudi jedmi iz mednarodne in dalmatinske kuhinje. V gostilni z veseljem sprejmejo vsakega gosta, med katerimi vse pogosteje prav zaradi gostilne v naše kraje zahajajo znani poslovneži, kulturniki, diplomati in politiki. Pred nekaj leti je po uspešnem vodenju gostilne Vanje in Petra Damjaniča gostilno prevzela njuna hči Margareta, ki pa je v prostorih poleg gostilne dejavnost razširila še v slaščičarno za dobrote iz kuhinje in pekarnice. Kukljevi torej znajo povezati tradicijo gostilne in kraja ter prisluhniti novostim, kar je poslanstvo današnje gostilne. Pri njih se srečujeta kulturni in gastronomski užitek. S svojimi jedmi ob bogati izbiri vin z vseh koncev Slovenije, s katerimi preko tematskih jedilnikov sledijo praznikom, običajem in kulturni tradiciji, zadovoljijo še tako zahtevnega gosta. Gostilna je prejela že številna priznanja in nagrade, med zadnjimi je tudi ponosna lastnica nove blagovne znamke Gostilna Slovenije. Vse to prav gotovo daje potrditev in zagon mladi in uspešni ekipi gostilne, za kar si tudi zasluži priznanje Občine Velike Lašče.

FRANCIJU PEČNIKU za izjemne dosežke na področju kulture.

Predlagatelji: OO SDS, OO SLS in OO SNS

Obrazložitev:

Franci Pečnik z Gradeža, za prijatelje Ac, se je po težki bolezni, zaradi katere ima še danes težave, z vsem srcem posvetil lokalnemu kulturno-umetniškemu društvu Marij Kogoj s Turjaka. Pri svojem delu je požrtvovalno delaven in daleč od tega, da bi pri tem iskal materialne koristi. Njegovo zadovoljstvo pri vodenju KUD-a je le to, da bogati svojo dušo, druge koristi njegovega družbenega dela pa so namenjene našemu narodu – Slovincem in domovini, na katero je ponosen in jo pomaga plemeniti s pomočjo kulture. Glavni cilj in skrb mu je, da se vse prireditve (večina jih je tekom let postala tradicionalnih) izpeljejo, pri tem pa kot gonilna sila KUD-a poskrbi, da ima prireditev oz. njena organizacija in obisk le-te pravi učinek pri ohranjanju tradicije. Franci Pečnik je povezovalen, razume se z mladimi, s starejšimi, izobraženimi in preprostimi ljudmi, je zelo samozavesten in ne pusti bolezni, da bi ga ovirala pri uspešnem delu. Franci Pečnik si resnično zasluži priznanje za dolgoletno, 25-letno delo v KUD-u Marij Kogoj, s katerim pomaga pri ohranjanju običajev in slovenske identitete.

POHVALE ŽUPANA

Po občinskem odloku o priznanjih in nagradah ima tudi župan možnost podeliti pohvalo župana. V letošnjem letu tako podeljuje tri pohvale.

Pohvalo župana prejmejo

GAL ŠKULJ za izjemne uspehe v OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče

(Obrazložitev so pripravili v šoli.)

»Živi danes. Ne včeraj, ne jutri. Samo danes. Napolni svoje trenutke, ne prepusti jih jutrišnjemu dnevu.« Ta misel pisatelja Jerryja Spinellija še kako velja za Gala Škulja, učenca 9. razreda OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče. Ko je Gal pred devetimi leti pričel obiskovati osnovno šolo, se je njegova vzgojno-izobraževalna pot pričela v razredu, kjer so bili fantje precej številčnejši od deklet. To, kako so fantje živeli in razmišljali takrat, jih je oblikovalo za prihodnost. Galu je bil in je še vedno šport interes številka ena. Že od začetka osnovne šole se je zelo rad vključeval v športne aktivnosti in bil zgled pravega športnika. V letošnjem šolskem letu je postal državni prvak s šolsko nogometno ekipo, bil je na državnem prvenstvu v ekipni atletiki in državnem prvenstvu v bowlingu ter na četrtfinalnem državnem tekmovanju v odbojki. Na športnem dnevu je postal najboljši atlet na šoli, na zaključnem državnem nogometnem prvenstvu za starejše dečke pa najboljši strelec tekmovanja. Imenovan je bil za športnika šole.

Kljub športnim aktivnostim je bil Gal vsa leta odličen učenec. Šoli daje v svojem življenju pomembno mesto, čeprav je včasih težko uskladiti vse šolske in športne zahteve, ker enostavno zmanjkuje časa.

Gal se gotovo strinja z mislijo Donalda Trumpa: "Preprosta formula za uspeh: izpolnite obveznost." Prepričani smo, da bo svoje obveznosti do športa in šole izpolnjeval še naprej na svoji športni in izobraževalni poti.

NOGOMETNA EKIPA OSNOVNE ŠOLE PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE za naslov državnih prvakov v nogometu.

Osmim učencem naše šole je v letošnjem letu uspel podvig – postali so državni osnovnošolski prvaki in nogometno male Velike Lašče še dodatno umestili na nogometni zemljevid Slovenije. In kaj to ekipo osmih fantov po mnenju vodja ekipe, Bojana Novaka, ki je z njimi prepotoval Slovenijo od Metlike do Tolmina, dela tako posebno, da ji je uspel skoraj neponovljiv uspeh? Tehnika? Taktika? Kaj drugega? Potrebno je pošteno priznati, da ne v tehničnem, ne v taktičnem smislu ti učenci niso boljši od večine svojih nasprotnikov. A ta mala ekipa ima nekaj, česar se ne da izmeriti. Ima neustavljivo željo po uspehu, ima tako močne prijateljske vezi, da jih nasprotniki ne uspejo razrahljati. Ti učenci si na igrišču pomagajo, drug drugemu ščitijo hrbet – ne zato, ker jim trenerji govorijo, da se to mora. Ne, to delajo zato, ker dihajo skupaj, ker so prijatelji in si pomagajo. Nogomet in šport imajo tako radi, da so se pripravljene od prvega dotika žoge maksimalno žrtvovati za ekipo. Tisti, ki ste jih videli na delu, veste, da se Nejc ne ustraši iti proti nasprotniku tudi z glavo naprej, veste, da Kristjan ne ve, kaj pomeni pustiti nasprotnika h golu, da Gal ne ve, kako ti lahko napeti trenutki in živci zvežejo noge, da Alen tudi na najtežji tekmi uspe izvesti nekaj nepričakovanega in neponovljivega, da Luka in Žiga lahko kadarkoli vstopita na igrišče in naredita tisto, kar morata, da mlajši Nejc tako dobro bere igro, da deluje kot izkušeni steber obrambe, in da najmlajši, Jakob, uspešno srka znanje in kadar je možno, pokaže svoj talent. To je preprosto najboljša osnovnošolska ekipa v Sloveniji.

FRANCE IN MARIJA DOLŠAK za veliko ljubezen do življenja, ki sta jo podarila dvanajstim otrokom

Starševstvo je poklic, za katerega ne obstaja nobena šola, za katerega se ne pridobi nobena diploma ali spričevalo, a vsak izmed staršev ima v prenesenem pomenu opravljen doktorat, ko lahko s svojim načinom starševstva zadosti misli Anice Černejeve: "VZGOJITI MORAMO SREČNE LJUDI, KATERIH VREDNOST NI V TEM, DA MNOGO IMAJO, AMPAK, DA MNOGO SO".

Franc in Marija Dolšak sta s svojo skromnostjo, ponižnostjo, predvsem pa delavnostjo in medsebojno ljubeznijo ustvarila dovolj za dvanajst otrok. Število, ki je njima osebno lahko povsem samoumevno, a večini nekaj nemogočega. O vprašanjih, ki mučijo današnje moderne družine, kot so na primer, kako preživeti družino, s čim nahraniti otroke, koliko in kaj jim nuditi.... nista veliko razmišljala, saj sta vedela, da bosta s svojim zgledom preprostosti, delavnosti in skromnosti svojim otrokom dala največ, hkrati pa otroke sprejemata kot največje bogastvo. Franc in Marija nimata mnogo, a ker njuni otroci mnogo so, imata starša ogromno. Sta najbolj zgovoren dokaz, da družina, naj bo velika kot njuna ali manj številčna, je in mora ostati naša največja vrednota, in ne kamen spotike modernega časa. Franc in Marija si za neizmerno in nesebično ljubezen do življenja, ki jo lahko le z globokim spoštovanjem občudujemo, zaslužita pohvalo župana in vseh nas prisotnih.

Župan in britanski veleposlanik med Dolšakovimi (starša in vseh dvanajst otrok)

PRIZNANJA UČENCEM

Župan Anton Zakrajšek je 11. junija 2012 na občino povabil devetošolce, ki so si ob zaključku šolanja prislužili posebno priznanje za dosežen učni uspeh v vseh letih šolanja v osnovni šoli in priznanje s področja vrednot POPSZ (poštenost, odgovornost, prijateljstvo, spoštovanje, znanje). Čestitke in knjižno darilo so prejeli: **Dan Grešak, Gal Škulj, Domen Boh Verovšek, Anja Miklič, Kristjan Štaba Pečnik, Monika Škulj, Metka Štrukelj, Tjaša Dolinšek, Primož Centa in Matic Štrukelj.**

Učence je na sprejemu pri županu spremljala ravnateljica mag. Metoda Kolar.

Občinska uprava, V.V.
foto: Marija Ivanc Čampa

IZ 12. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA

Občinski svet Občine Velike Lašče se je na 12. seji sestal maja 2012. Svetniki so na seji soglasno potrdili finančno poročilo koncesionarja za pokopališko dejavnost za leto 2011 in plan dela za leto 2012. Prav tako so sprejeli Pravilnik o najemu, vzdrževanju in najemnini počitniškega stanovanja v lasti Občine Velike Lašče in v upravljanju OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče.

Občinski svet Občine Velike Lašče je sprejel tudi dva sklepa v zvezi s prenehanjem družbe Lave d. o. o. in sklepa o podelitvi priznanj Občine Velike Lašče v letu 2012. Priznanje Občine Velike Lašče se tako v letu 2012 podeli Franciju Pečniku in Gostilni pri Kuklju.

Tanja Uršič, občinska uprava

SNG Nova Gorica
SLJEHERNIK
(burkaška moraliteta)

Avtor: Iztok Mlakar

Režiser: Vito Taufer

Igrajo: Iztok Mlakar, Marjuta Slamič, Rok Matek, Teja Glažar, Igor Štamulak, Ajda Toman, Ivo Barišič, Radoš Bolčina, instrumentalni trio (David Trebižan, David Suligoj, Roman Kobal)

Kratka vsebina:

V življenju ni nič gotovega razen smrti in davkov. To zelo dobro ve tudi Mlakarjev slehernik, novodobni slovenski bogataš, katerega duša uživa v blagostanju, dokler na vrata ne potrka brezsrčna iztrjevka, pred katero ni moč ubežati.

Iztok Mlakar se je tokrat inspiriral pri Hugu Hofmannsthalu, ki je natanko pred sto leti za salzburški festival napisal Slehernika, igro o smrti bogatega človeka, katere motiv izhaja iz angleške srednjeveške moralitete. Mlakarjev sodobni Jožef Slehernik – Pepi je razpet med tu in onstran: tu pleše med Ženo, Revežem, Komparetom, Žandarjem, Putano ter sveto trojico, Pravnikom, Politikom in Finančnikom, onstran pa med Smrtjo, Bogom, Materjo in Hudičem. Bistvena razlika v razumevanju poante motiva pa se seveda vzpostavi v razpletu, saj junaka po vrtničenju skozi moderne preizkušnje na koncu poti ne čaka odrešenje, ampak ...

ABONMA 2012/2013

15 uspešnih sezon gledališkega abonmaja v organizaciji Občine Velike Lašče je že za nami. V tem času smo se ustvarjalci programa trudili pripeljati na oder Levstikovega doma čim bolj zanimive predstave in verjamem, vsaj po povpraševanju in odzivih sodeč, da ste bili dosedanja abonenti s programom zadovoljni. Ni malo tistih, ki ste naši abonenti že od prve sezone dalje. Tudi to je razlog, da smo se odločili naš abonma nadaljevati tudi v naslednji, 16. sezoni.

Življenje je igra, življenje gledališče. Ali kot pravi Shakespeare: »Ves svet je oder«. Vsak od nas se uči in igra svojo vlogo. Dar pisanja, režiranja in uprizarjanja pa vse nas »igralce – gledalce« loči od tistih iz amaterskih in profesionalnih gledališč. Umetnost gledališke igre ima že dolgo zgodovino in radi jo pripeljemo in ponudimo tudi vam, spoštovane občanke in občani. Prvi namen je torej približati gledališče, seveda pa želimo, da tudi v prihodnje vsaka abonmajska predstava pomeni čas sprostitve, dobre volje in druženja. Tako vas želimo tudi z novim sklopom predstav razvedriti, sprostiti in nasmejati. Verjetno vsem okusom naših abonentov ne bo mogoče ustreči, upamo pa, da bodo predstave zadovoljile pričakovanjem

čim širšega kroga gledalcev. Izbrana gledališča so potrdila sodelovanje in termine gostovanj v novi sezoni. Upamo, da se bodo dogovorov tudi držali in ne bo prihajalo do večjih sprememb, seveda pa, tako kot se je recimo zgodilo lani, bolezen ali druge nepredvidene situacije kaj hitro lahko spremenijo utečeni tok predstav. In kakšen je načrt za novo abonmajsko sezono? Poleg predstave enega od domačih kulturno-umetniških društev smo v program uvrstili predstave, ki vam jih predstavljamo v nadaljevanju. Vse dodatne informacije o vpisu abonmajev pa bodo objavljene v naslednji številki Troble.

Vodja gledališkega abonmaja:
dr. Tatjana Devjak, podžupanja

»Ves svet
je oder«
Shakespeare

MGL
ŽENITEV
(komedija)

Avtor: Nikolaj Vasiljevič Gogolj

Režiser in scenograf: Diego de Brea

Igrajo: Jana Zupančič, Bernarda Oman, Tanja Dimittjevska, Jožef. Repoša, Sebastjan Cavazza, Gregor Čušin, Jaka Lah, Janez Starina in Gaber K. Trseglav

Kratka vsebina:

Agatja Tihonovna se moži. Njena stara teta Arina si zanjo želi trgovca, kot je bil pokojni oče, ženitna posredovalka Fekla pa išče nekaj boljšega; naj bo Agatjin bodoči mož plemenit, ugleden gospod. Na drugi strani se za poroko končno odloči tudi zapriseženi samec, dvorni svetnik Podkoljosin, a se nikakor ne more odločiti za eno od nevest, ki mu jih priporoča Fekla.

Po treh mesecih ga spreten trgovec, prijatelj Kočkarjov, končno odvede na obisk k Agatji. Na njenem domu se prav takrat zbere pisana družčina odcvetelih samcev, eksekutorjev, častnikov in nekdanih pomorščakov, ki jih je Fekla kot primerne kandidate po stasu in stanu nalovila po mestu. Med njimi se vname petelinji boj. Agatja izbere in zgodba se že nagiba k srečnemu koncu. A čeprav je ponudba za ženitev še tako mamljiva, je poleg izbire ključen tudi dokončen akt odločitve.

KUD VESELI ODER PTUJ

TAŠČA.COM 2

(komedija)

Kratka vsebina:

Ker tašča zetu »greni« življenje, le-ta zahteva, da se vrne nazaj v Prlekijo. Vendar tašči mestno življenje vedno bolj ugaja. Zato si ob pomoči skrivnostnega prijatelja Branka izmisli ukano. Ji bo ukana uspela ali bo morala nazaj v Prlekijo?

Zgodba se zaplete ob napovedanem obisku poslovneža iz Nemčije, ki prihaja podpisat za Francijevo podjetje pomembno pogodbo. Franci visokega gosta povabi k sebi domov. Tu se Nemec zagleda v eno od postavnih vnukinj, kar babici ni niti malo všeč. Zato si babica Jula tudi njega privošči. Ob tem, in njenih napačnih »prevodih«, se gledalec nasmeje do ušes in še čez. Babica je sprva trn v peti obema vnukinjama, vendar se počasi in na njej lasten zabaven

in hudomušen način zrine v svet mladih in je poslej njuna zavetnica, svetovalka v srčnih zadevah in prijateljica. Zgodbe, ki jih prenaša iz časov njene mladosti, so prepričljive, naravne in predvsem zabavne. Ob njenih zgodbah se boste od srca nasmejali.

V spodnjem stanovanju živi starejši sosed Hanzek, ki rad pride na obisk k novi sosedki. Med njima se je že v prvem delu prižgal ogenj jesenske ljubezni. Ali bo zdaj zagorel? Bodo tašči Juli uspeli vsi njeni načrti? Bo uspela pomagati vnukinjama? Kako bo končal gost iz Nemčije? Kaj bo s pogodbo?

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

KVARTET

(grenko-sladka komedija)

Avtor: Ronald Harwood

Režija: Marko Bratuš

Igrajo: Iča Putrih, Tone Bertonec, Lili Bačer Kermavner in Damijan Pene.

Kratka vsebina:

V domu za ostarele glasbenike se po končanih uspešnih karierah ponovno srečajo štiri upokojene operne zvezde: dva pevca in dve pevki, med njimi bivši zakonski par. (Pre)zgodaj upokojeni in še vedno polni volje do življenja se bolj ali manj uspešno spopadajo s prvimi tegobami staranja. Ob spominih se prebujajo pozabljivost, ob erotičnih impulzih nagajivost ... Ob pripravah na interni koncert ob obletnici Verdijevega rojstva pa se soočijo z vsemi dvomi in hotenji ustvarjanja in neizbežno minljivostjo. Kako se bo iztekel njihov poslovljni koncert?

ŠPAS TEATER

VID VALIČ & DENIS AVDIČ,

udar po moško!

(komedija)

Kratka vsebina:

Avtorja in igralca predstavo opisujeta takole:

»Kakšne izgovore imajo moški, ki so slabi v postelji? Kaj delajo policaji med službo in jih mi še plačujemo za to! Kakšne težave imajo ljudje z velikimi nosovi in kakšni so naši politiki v postelji? Vse to izveste v predstavi, ki vas zagotovo ne bo pustila ravnodušnega. V tej predstavi sva tako nezabavna, da bi lahko uspavala kravji stampedo. Ogled na lastno odgovornost, priporočava ga tako samskim dekletom kot tudi otrokom v spremstvu neodgovornih staršev!«

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

LIMONADA SLOVENICA

(komedija)

Avtor in režiser: Vinko Moderndorfer

Igrajo: Aljoša Ternovšek, Miha Rodman, Vesna Jevnikar, Tine Oman, Vesna Pernarčič, Borut Veselko, Darja Reichman, Peter Musevski, Matjaž Višnar, Vesna Slapar

Kratka vsebina:

Slovenska politika je »all time comedy« (slovenska politika ves čas afne gunca). Parlament je v krizi. Razmerje moči med strankami je pripeljalo do pat pozicije. Edina možnost za rešitev situacije je nov kandidat za predsednika – ugleden profesor ekonomije, ki je ravnokar prišel iz Amerike ... Snov za dramo? Ne, za komedijo! Vinko Moderndorfer spretno prikroji dramo Za narodov blagor Ivana Cankarja za današnji čas, ki pa je v pozerstvu, navideznosti in naivnosti še napreduje za nekaj krepkih korakov. Pa tudi politična situacija, ki si jo za snov jemlje Limonada slovenica, se je, odkar je besedilo nastalo, razvijala naprej in kliče po svežem komentarju v novi režijski postavitvi avtorja.

Na podlagi Pravilnika o oddajanju prostorov v najem in uporabo (Ur. glasilo občine Velike Lašče št. 2/10)

objavljamo

JAVNI RAZPIS ZA UPORABO ŠPORTNE DVORANE V VELIKIH LAŠČAH ZA SEZONO 2012/2013

Vabimo športna društva, klube in druge zainteresirane uporabnike športne dvorane, da za sezono 2012/2013 oddajo vlogo za uporabo športne dvorane.

Na podlagi zbranih vlog za uporabo športne dvorane bo upoštevana prednostna pravica uporabnikov po naslednjem vrstnem redu:

1. OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče za izvedbo šolskega pouka športne vzgoje in šolskih interesnih dejavnosti;
2. programi športnih društev in klubov za otroke in mladino, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport iz občine Velike Lašče;

3. programi športnih društev in klubov za odrasle, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport iz občine Velike Lašče;
4. drugi klubi, društva in skupine iz občine Velike Lašče, ki izvajajo športno rekreacijo;
5. športna društva in klubi izven občine;
6. drugi uporabniki.

Razpored uporabe dvorane na podlagi prijav pripravi komisija, ki jo imenuje župan. Predlog komisije potrdi župan.

Z uporabniki športne dvorane občina sklene pogodbo, v kateri se poleg splošnih plačilnih pogojev in drugih določb o medsebojnih obveznostih lastnika, upravitelja in uporabnika določi tudi odgovorna oseba uporabnika, ki odgovarja za dogovorjeno uporabo športne dvorane, upoštevanje hišnega reda, za morebitno povzročeno škodo na objektu in opremljenosti ter za varnost uporabnikov.

Prijavo na razpis je potrebno oddati na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani Občine Velike Lašče (<http://www.velike-lasce.si>), lahko pa ga dobite tudi v tajništvu občine. **Rok za prijavo je 10. september 2012.** (Informacije: Veronika Vasič 01/7810-367).

Občina Velike Lašče

»S PROSTOVOLJSTVOM BOGATIM SEBE IN DRUGE«

To je bil moto letošnjega natečaja »Prostovoljec leta 2011«, ki ga je že desetič organiziral in vodil Mladinski svet Slovenije. Projekt prispeva k širjenju in promociji prostovoljstva v Sloveniji, hkrati pa je to priznanje vsem tistim, ki del svojega časa namenjajo prostovoljskim dejavnostim na najrazličnejših področjih.

Med 130 prijavitelji na natečaj, na katerega je bilo prijavljenih

162 posameznikov in 52 projektov, je bila tudi Občina Velike Lašče. Podžupanja dr. Tatjana Devjak je predlagala Lidijo Čop. V obrazložitvi predloga je zapisala:

»Gospa Lidija Čop je prostovoljka v občini Velike Lašče že dvajset let. S svojim delom, požrtvovalnostjo, znanjem in obilico pozitivne energije bogati kulturno in socialno življenje v občini. S svojim delovanjem je zaznamovala delo

in življenje predvsem mladih, ki jih je usmerila v aktivno preživljanje prostega časa. S svojim delovanjem, zgleodom in empatičnostjo usmerja delo in življenje v kraju, širi zavest pripadnosti skupnosti in kot dolgoletna voditeljica cerkvenega otroškega pevskega zbora mlade usmerja v delo, zabavo in življenje na podlagi skupnih vrednot.

Zbor vključuje 35 otrok v starosti od 4 do 15 let. Združevanje otrok v zboru pomeni hkrati tudi njihovo aktivno preživljanje prostega časa, organizirano sodelovanje pri bogoslužju in sodelovanje na raznih prireditvah – revije občinskih pevskih zborov in sodelovanje na drugih prireditvah v občini kot tudi na raznih srečanjih otroških pevskih zborov po Sloveniji.

Poleg dela z mladimi pa je Lidija Čop organistka v domačiji župniji.

Lidija Čop je hkrati tudi voditeljica in soorganizatorica različnih mladinskih skupin in projektov – voditeljica birmanskih skupin, mentorica na raznih večdnevnihih srečanjih za otroke in mlade, sodelavka in sooblikovalka programa za oratorij. S svojim delom je pozitivno vplivala na člane zbora, na njihove starše in jih na tak način vzgajala tudi v bodoče sodelavce na področju prostovoljstva.

Mladi, ki jih vodi Lidija Čop, imajo zelo pozitiven odnos do prostovoljstva v občini. Kot pozitivno gledamo zlasti povezovanje med generacijami – otroci – starši in na vrednote, ki so v današnjem tempu življenja marsikdaj postavljene na stranski tir ali zapostavljene, Lidija Čop pa jih zna kljub zahtevni službi, svoji družini s štirimi majhnimi otroki in podiplomskem študiju ohraniti in svoj čas, svoje znanje in svoje talente razdajati v okolju, v katerem živi.

Pri vsem svojem delu aktivno uporablja tudi znanje, ki si ga je pridobila v izobraževalnem dvoletnem programu Socialne akademije.«

Letošnja slovesna podelitev priznanj prostovoljcem je bila 14. junija 2012 na Brdu pri Kranju pod pokroviteljstvom predsednika RS dr. Danila Türka in gospe Barbare Miklič Türk.

V. V.

(PRED)OLIMPIJSKE AKTIVNOSTI NA OŠ PRIMOŽA TRUBARJA

Leto 2012 je olimpijsko leto. V Londonu se bodo že čez nekaj dni začele poletne olimpijske igre, malce kasneje pa še paraolimpijske igre. Na Osnovni šoli Primoža Trubarja smo se zato v letošnjem letu posebej posvetili odkrivanju čarov tega največjega športnega dogodka vsakih štirih let.

Olimpijska bakla in zastava med gosti in učenci

V januarju smo s skupino učiteljev zasnovali medpredmetni projekt, v sklopu katerega smo želeli predvsem 7. b razredu поблиže predstaviti vsebino poletnih olimpijskih iger skozi prizmo zgodovine, geografije, angleščine, likovne, tehnične in športne vzgoje. K sodelovanju smo povabili Olimpijski komite Slovenije, ki je krovna športna organizacija pri nas. Po njihovem pozitivnem odzivu smo projekt razširili še z dodatnimi aktivnostmi in se ob tem povezali tudi z Občino Velike Lašče. Tako smo do konca šolskega leta izpeljali številne aktivnosti, ki so še dodatno popestrile šolski vsakdanjik.

Učenci 7. b razreda so tako pri pouku poleg redne snovi spoznavali zgodovino antičnih in sodobnih olimpijskih iger, pot olimpijskega ognja, Veliko Britanijo, London ter ostala olimpijska prizorišča. Izdelovali so plakate in olimpijske simbole (zastavo, plamenico, olimpijske kroge). Spoznavali so program olimpijskih športov. Ob tem so se spoznali tudi s športnim izrazoslovjem v

Olimpijski protokol na 16. Krpanovem krosu

angleškem jeziku, z olimpijsko himno in olimpijskim geslom. V sodelovanju z Olimpijskim komitejem Slovenije smo na 16. Krpanovem krosu izvedli t. i. fair play in olimpijski protokol. Šest učencev je ob igranju olimpijske himne prineslo na prizorišče olimpijsko zastavo, nato pa smo predstavniki športnikov in organizatorjev tekmovanja prebrali fair play prisego. Fair play protokol z branjem priseg smo izvedli tudi na finalnem državnem prvenstvu v malem nogometu.

Gospod Aleš Šolar, ki na OKS skrbi za povezovanje s šolami, je skupaj s sodelavci na naši šoli dvakrat predstavil nekatere olimpijske značilnosti. Z gospodom Miroslavom Cerarjem, bivšim olimpijcem in častnim občanom Občine Velike Lašče, sta v ponedeljek, 12. marca, predstavila olimpijske simbole in vtise. Dne 23. aprila pa so nam predstavili postopek izbiranja in priprave športnikov na udeležbo na poletnih olimpijskih igrah.

Najmlajši med igrami na miniolimpiadi

Vseskozi je na šoli potekal likovni natečaj, na katerem so učenci ustvarjali na temo olimpijskih iger. Najuspešnejših deset učencev je na mini olimpijadi prejelo simbolične nagrade, ki jih je prispeval OKS.

Sicer pa je bil petek, 8. junija, na naši šoli pravi olimpijski dan. V sklopu praznovanj občinskega praznika smo za učence prvega triletja pripravili mini olimpijado, za starejše učence pa izobraževanje in olimpijski kviz v angleškem jeziku, ki ga je vodil direktor British Councila v Sloveniji, gospod James Hampson. Zbrane učence je na šolskem igrišču nagovorila tudi gospa

g. James Hampton med starejšimi učenci

podžupanja, dr. Tatjana Devjak, izvedli pa smo tudi olimpijski in fair play protokol, tokrat tudi z olimpijsko zastavo in baklo. Zvečer istega dne nas je na slavnostni akademiji nagovoril tudi veleposlanik Velike Britanije, njegova ekscelenca Andrew Page. Učenci 7. b razreda pa so zbranim na kratko predstavili plakate in gradivo, ki je nastalo v času trajanja projekta.

Omeniti je potrebno, da je OKS šoli v zahvalo za sodelovanje v projektu podaril bon za nakup barv v podjetju Helios.

Olimpijske aktivnosti pa se z odhodom učencev na počitnice niso še končale. V počitniškem času bodo naši učenci od 4. do 9. razreda lahko sodelovali v poletni nagradni igri. Med 15. julijem in 15. avgustom bodo lahko preko šolske spletne strani pošiljali prispevke in odgovore na vprašanja in si s tem pridobili tudi kakšno nagrado, ki jih bomo podelili v začetku novega šolskega leta.

Ob koncu se zahvaljujem vodstvu šole za podporo in sodelovanje, Olimpijskemu komiteju Slovenije za zaupanje, podporo in pomoč, Občini Velike Lašče za sodelovanje, sodelavcem Martini Mihelič, Andreji Svetičič, Maji Mugerle, Renati Lesar Hrzič in Milanu Kastelicu za izvajanje projekta, učencem 7. b razreda za plodno sodelovanje ter vsem, ki so kakor koli pomagali in prispevali, da je bil projekt uspešen.

Bojan Novak

ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA 2011/2012

Šolsko leto 2011/2012 se je za večino že zaključilo in predstavljamo vam posebne dejavnosti znotraj pouka in ostale zunaj šolske dejavnosti (projekti, tekmovanja in druge aktivnosti šole). Učenci so imeli ogromno možnosti vključevanja in izražanja interesov ter sposobnosti na različnih področjih. Vključeni so bili v naslednje projekte:

- Rastem s knjigo
- Shema šolskega sadja
- Turizmu pomaga lastna glava
- Pasavček
- Unicef – Pravica je tudi dolžnost
- Pomoč otrokom iz Ruande – likovni izdelki
- Ohranjanje kulturne dediščine
- Zlati sonček
- Talking kites (Zmaji miru)
- Zdrava šola
- Foto natečaj
- Varno s soncem
- Tekmovanje za čiste zobe
- Naša vas

Med prireditvijo ob zaključku šolskega leta

Projekti so se izvajali na kulturnem področju, ob 180-letnici Frana Levstika, na področju varnosti v prometu in zdravja, turizma, ohranjanja dediščine, v okviru Unicefa ter na razvijanju človeških vrednot. Najobsežnejši projekt, v katerega so vključeni vsi učenci in večina zaposlenih, je državni projekt Shema šolskega sadja, ki uspešno deluje na šoli že nekaj let. Projekti so potekali na različnih

ravnih, od šolske do mednarodne. Druge aktivnosti šole smo izvajali po triadah, v nekatere pa so bili vključeni vsi učenci naše šole.

PRVO TRILETJE:

- Sodelovanje z radiom Univox
- Sodelovanje z OŠ Stara Cerkev
- Pustne maškare na lgu
- Srečanje z otroki vrtca
- Plavalni tečaj
- Pomladna šola
- Tridnevna šola v naravi za 1. razred
- Računanje je igra
- Najdihojca – srečanje igralskih skupin
- Sodelovanje z Društvom upokojencev
- Sodelovanje z Društvom podeželskih žena
- Srečanja za starše
- Cici vesela šola
- Modri Jan
- Karitas – akcija Pokloni zvezek (1.–5. razred)
- Natečaj Za novo športno opremo
- Natečaj Ol
- Nastop v domu starejših občanov na Vidmu
- Natečaj Košarka
- Delavnice v zavodu Prizma Ponikve
- Revija pevskih zborov na turjaškem gradu

Delavnice in predavanja paraplegikov Aktivnosti prvega triletja so na področju šolstva obsegale presežek pri izvajanju pouka in sodelovanje z drugimi člani, društvi v naši občini in mediji. Učenci so bili vključeni v medgeneracijsko sodelovanje, razvijali so humanost in strpnost do drugih in drugačnih. Preizkusili so se v gledališki dejavnosti, prepevali, računali in rajali.

DRUGO TRILETJE:

- Komemoracija
- Literarni natečaj Srečanje z domišljijo
- Poletna šola v naravi
- Dvodnevna šola pohodništva
- Srečanja za starše
- Festival otroške poezije Rima raja
- Najdihojca – srečanje igralskih skupin
- Zimska šola v naravi – Cerklno
- Modri Jan
- Novoletna obdaritev v domu starejših občanov na Vidmu

Učenci drugega triletja so sodelovali na prireditvah, literarnih natečajih, srečanju igralskih skupin in obdarili starejše občane. Za starše so pripravljali predstave in soustvarjali šolske prireditve.

TRETJE TRILETJE:

- Obeležitev evropskega dneva jezikov
- Šola zdravega odraščanja v Pacugu
- Komemoracija
- Naravoslovni tabor v Pacugu
- Preživetje v naravi - Osilnica
- Valeta
- Literarni natečaji: Gradim svet iz besed
- Župančičeva frulica
- Likovni natečaj Petrol, Planica
- Dan dobrodelnosti – Mlade face
- Poklicna orientacija
- Projekt Ol v 7. r. (medpredmetni)
- Najdihojca – srečanje igralskih skupin
- MPZ – občinski praznik
- Predavanje paraplegikov

Najstarejši učenci naše šole so bili aktivni na likovnem, literarnem in gledališkem področju. Sodelovali so na šolskih in občinskih proslavah in razvijali dobrodelnost. Eden najpomembnejših dni za učence devetih razredov je bil izvedba valeta, ki je vsem nam predstavljala nepozabno doživetje.

PODRUŽNIČNI ŠOLI TURJAK IN ROB

- Komemoracija
- Proslava ob materinskem dnevu
- Proslava v Smrečju
- Novoletno srečanje
- Druženje z OŠ PT Laško

Učenci obeh podružničnih šol so se vključevali v projekte in aktivnosti na centralni šoli, poleg tega pa pripravljali in izvajali proslave, ki so tradicionalne za Turjak in Rob. Dejavnosti obeh podružničnih šol dajejo kraju življenje in energijo, kar zmorejo le učenci, ki so s krajem in ljudmi povezani. Gostili so tudi učence šole iz Laškega in skupaj odlično izpeljali tehniški dan.

OPB

Velikonočne delavnice
 Pomladanske delavnice
 Pustne delavnice
 Storyline
 Igrica za otroke: Pomladna pravljica (učitelji)
 Maček Muri (otroci OPB Turjak)

V okviru podaljšanega bivanja so učenci ustvarjali v delavnicah, bili gledališko aktivni in razvijali znanje o Sloveniji.

TEKMOVANJA:

Šolsko in področno tekmovanje iz angleščine
 Šolsko tekmovanje iz nemškega jezika
 Šolsko in regijsko tekmovanje iz matematike – Kenguru
 Šolsko in regijsko tekmovanje za Cankarjevo priznanje
 Tekmovanje za nemško bralno značko
 Tekmovanje za angleško bralno značko
 Šolsko in državno tekmovanje iz logike
 Šolsko tekmovanje iz biologije
 Šolsko in državno tekmovanje iz kemije
 Šolsko in regijsko tekmovanje iz fizike
 Šolsko in državno tekmovanje iz znanja o diabetesu
 Regijsko tekmovanje za zlato kuhalnico

Učenci so se udeležili tekmovanj iz znanja maternega in tujih jezikov, matematike, logike, biologije, kemije fizike, o diabetesu na šolski, regijski in državni ravni.

ŠPORT

Področno prvenstvo v atletiki
 Državno prvenstvo v posamičnem in ekipnem krosu
 Kros v Loškem Potoku
 Medobčinsko in področno tekmovanje v košarki
 Medobčinsko, področno in četrtfinalno državno tekmovanje v odbojki
 Medobčinsko, področno, četrtfinalno, polfinalno in finalno državno tekmovanje v nogometu
 Krpanov kros
 Področno tekmovanje v posamičnem in ekipnem šahu
 Šolsko tekmovanje – kviz Bistroum
 ŠKL Med dvema ognjema
 Ljubljanski maraton
 Področno in državno tekmovanje v

bowlingu
 Tek trojk na Vidmu
 Državno prvenstvo v ekipni atletiki
 Državno prvenstvo v posamični atletiki

Letošnje šolsko leto bi lahko poimenovali kar šolsko športno leto 2011/2012. Številna športna tekmovanja so prinesla izjemne rezultate, o katerih smo v občinskem časopisu že obširno poročali, zato lahko le kratko zapišemo: BRAVO ŠPORTNIKI OŠ PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE! Poleg izjemnega nogometnega uspeha pa izpostavljamo izjemen uspeh naših učencev na ŠKL, ki je po krivici ostal kar malo v senci. Naši

učenci naše šole, in teh je kar nekaj. Skupaj praznujemo, se vključujemo v dobrodelne akcije, izdajamo glasilo, se zdravo prehranjujemo, pripravljamo razstave, najlepše pa je, ko se skupaj veselimo. In skupaj smo se veselili tudi ob zaključni prireditvi, ko smo poleg programa predstavili uspehe naše šole v letošnjem letu. Za vrhunec proslave je poskrbela akrobatska skupina Dunking Devils in zato se zahvaljujemo g. Tomažu Korenu, ki se je dogovoril za nastop. Sledila je medgeneracijska odbojarska tekma, v kateri so sodelovali učenci, starši in učitelji in za katero je prišla pobuda ravno tako s strani g. Korena. Seveda so

Tekma med starši in učitelji

učenci so tudi izjemni tekači. Najboljši uspeh so dosegli letos tudi na šahovskem tekmovanju.

VSI UČENCI ŠOLE:

Dan druženja vseh generacij
 Novoletni koncert
 Božično-novoletne delavnice
 Novoletni sejem
 Slovenski tradicionalni zajtrk
 Starejši učijo mlajše
 Poštevankarijada
 Slovenska bralna značka
 Ruska bralna značka
 Šolsko glasilo Lešniki
 Proslava ob kulturnem dnevu
 Razstava pirhov

DOBRODELNE AKCIJE:

Zbiranje zamaškov
 Zbiranje papirja in zamaškov za Urbana Babiča in šolski sklad
 Rdeči noski – zbiranje kartuš
 Sodelovanje s Centrom za brezdomce
 Projekt z Olimpijskim komitejem Slovenije
 Zaključek šolskega leta

Še posebej smo ponosni na tiste aktivnosti, v katere so vključeni vsi

zmagali naši učenci, kdo je dosegel 2. mesto pa se ne spomnimo več... Skratka ideja je bila odlična in verjamemo, da bodo takšna druženja v bodoče še številnejša.

V tem letu smo izvedli 7 šol v naravi ali taborov in 20-urni plavalni tečaj. Da so se tega lahko udeležili vsi učenci, smo prispevali iz šolskega sklada, za kar se zahvaljujemo tudi vsem donatorjem. Nekatere projekte in tekmovanja smo lahko izvedli le s pomočjo in podporo Občine, velikolaških društev in posameznikov, za kar se iskreno zahvaljujemo. Zahvala za strokovno in vzpodbudno delo tudi svetu staršev in svetu zavoda.

IN UČITELJI?

Zahvaljujem se vsakemu od vas, ki se je v izvajanju šolskega programa trudil po najboljših močeh, in tistim, ki ste s svojim zgledom razvijali človeške vrednote pri učencih. Zahvaljujemo se vsemu ostalemu šolskemu osebju, saj nam brez kogar koli izmed vas ne bi uspelo.

Ravnateljica: mag. Metoda Kolar

VRTEC SONČNI ŽAREK

PREGLED AKTIVNOSTI V ŠOL. LETU 2011/12

Ko se ozremo nazaj, lahko ugotovimo, da je leto zelo hitro minilo. Ni dolgo, kar smo sprejeli novince, ki so skupaj s starši prvič prišli v vrtec, sprva še polni negotovosti in nezaupanja, sedaj pa že zmorejo veliko nalog opraviti samostojno ali z malo pomočjo: sami hodijo, se sezujejo, obujejo, umijejo, samostojno jedo in izgovarjajo prve besede. So živahni, razposajeni, veseli, vedoželjni in radovedni. Prav radovednost je tista, ki otroka žene, da raziskuje, sprašuje, odkriva in spoznava neznano. Ker se tega v vrtcu zavedamo, smo redni program obogatili z mnogimi dodatnimi aktivnostmi.

Sodelovali smo na naslednjih **natečajih**: *Yoli barvice*, *Tradicionalni slovenski zajtrk*, *Nivea – podajmo si roke*, *Poli natečaj*, *Otroci in Sitko*, *Zdrava prehrana*, *Škratki v otroškem svetu*, *Pez*, *Igraj se z mano*, *Najlepša umetnija v naravi in izdelava igrala za podjetje Vežanka*. Likovni izdelki posameznih otrok so bili nagajeni, z darilnim bonom za nakup igrač pa je bila nagajena skupina Medvedkov.

Projekti

- V sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo v Ljubljani smo sodelovali v projektu **Zdravje v vrtcu**. Pozornost smo posvečali zdravi in uravnoteženi prehrani, osebni higieni, zdravim in kulturnim medsebojnim odnosom, ohranjanju čistega in zdravega okolja, v katerem živimo in se igramo. Vsi ti dejavniki pozitivno vplivajo na *zdravje in dobro počutje otrok*, kar je bila rdeča nit letošnjega programa.

- V projektu **Mali sonček** (pilotni projekt, v katerega je bilo vključenih 25 vrtcev) so sodelovali otroci od 2. do 6. leta starosti. Sestavljen je iz 4 stopenj. Njegov namen je obogatiti program na področju gibanja v vrtcu s sodobnimi gibalnimi/športnimi vsebinami. Na podelitvi nagrad se nam je pridružil Slavko Duščak in najstarejšim otrokom podelil priznanja.

- S projektoma **Ciciuhec in Bralni nahrbtnik** so otroci spoznavali pravljice, pesmice in razvijali predbralne in predpisalne sposobnosti. Otroci so redno obiskovali knjižnico Frana Levstika in šolsko knjižnico, kjer sta knjižničarki vedno pripravili zanimivo uro.

- V projektu **Turizem in vrtec** so otroci poglobili znanje o ekologiji in zavedanju o tem, kako lahko tudi sami prispevajo k ohranjanju okolja in narave.
- Vsebine v projektu **Živi preprosto in solidarno** (Karitas) so otrokom približale življenje na drugih celinah.
- Na festivalu **Najdihojca** sodelujemo že od vsega začetka. Otroci se z dramatizacijami pravljic radi predstavijo gledalcem in si nabirajo izkušnje z nastopanjem in vedenjem na prireditvah. Otroci so mojstri opazovanja in zaznavanja, zato je pomembno, kakšen zgled dajemo odrasli otrokom ob takih priložnostih.

Akcije

- Udeležili smo se vseslovenske čistilne akcije »**Očistimo Slovenijo v enem dnevu**« in očistili okolico vrtca, šole, glasbene šole in poti, po katerih največkrat hodimo.

V vrtcu na Karlovcici so s pomočjo krajanov in staršev uspeli urediti zelenjavni vrtiček, na katerem raste več vrst zelenjave.

Prav sodelovanje staršev, občanov in članov različnih društev še dodatno bogati življenje in delovanje vrtca. Zato se lepo zahvaljujemo vsem, ki ste sodelovali z nami.

Poleg vseh že navedenih aktivnosti pa smo si ogledali lutkovne predstave v vrtcu in v Ljubljani, se povezovali z vrtcem v Ribnici, preživel tri dni v Pacugu, sodelovali s podjetjem BOSCH, s Pedagoško fakulteto, s Srednjo vzgojiteljsko šolo in Medicinsko fakulteto (Medimedo). Pri načrtovanju izletov v našo okolico tudi nas omejuje prisotnost medvedov, tako da tudi naše skupine spremlja lovec, saj se tako počutimo varneje.

Bilo je še veliko skupnih praznovanj in prijetnih dogodkov in prav mogoče je, da sem kaj od tega pozabila napisati.

Res se je veliko dogajalo, zato se vsem vzgojiteljicam in delavcem vrtca zahvaljujem za prizadevno delo.

V vrtcu smo uspeli izpeljati tudi nekatera dela: obnovo parketa, nakup igrala na Karlovcici, posek dreves ob dovozu v vrtec, nakup športnih pripomočkov. Za odobritev in financiranje ter za sodelovanje se zahvaljujem vsem predstavnikom občine Velike Lašče.

Stanka Mustar, pom. ravnateljice

Nabrali smo zares veliko odpadkov in otroški komentar je bil: »Smo pa res eni veliki packi.«

- Vse leto smo **zbirali zamaške**, za **otroke iz Albanije** pa zbrali devet velikih škatel igrač.

Obogatitvene dejavnosti

- V vrtcu je deloval **otroški pevski zbor Vesele notice**. Otroci so se udeležili revije otroških pevskih zborov na Vrhniki, nastopili so na občinski reviji pevskih zborov na Turjaku in skupaj z vzgojiteljicami zapeli na zaključni prireditvi vrtca.
- S **pohodništvom** smo spodbujali veselje do hoje, zdravega načina življenja in ljubezen do narave.
- Pri **folklorni dejavnosti** so otroci spoznavali ljudske ples, šege in navade. Nastopili so na prireditvi praznovanja kulturnega praznika v Turjaku.
- **Plavalnega tečaja** v Ljubljani se je udeležilo 42 otrok in prav vsi so dosegli napredek. Nekateri so premagali strah pred vodo, drugi pa so se naučili plavati.

ČETRTOŠOLCI

V 4. razredu na centralni šoli smo pridno delali, se učili, raziskovali ... Predstavljamo vam le nekaj utrinkov šolskega dela.

Jumicar

Predavanje o varnosti v prometu nam je predstavil g. Zmago. Poudaril je, da je naša najpomembnejša naloga v prometu OSTATI ŽIV. Teorijo smo preizkušali na spretnostnem poligonu. Postali smo pravi vozniki in dobili vozniška dovoljenja.

Najbolj sem si zapomnil Jumicar. Bilo je zelo dobro, še posebej, ko smo vozili avtomobilčke. *Gal*

Pohod na Slivnico

Odpeljali smo se v Cerknico. Tam smo na Slivnico odšli z učenci OŠ Grahovo. Oni so nas vodili, saj so bili tam že večkrat. *Pia Lucija*

Šport SI TI

V 4. a je zelo lušno. V Sport SI TI-ju je bilo pri vseh igrah zelo zabavno. *Nik Š.*

Veliko smo telovadili, plezali, se igrali ... *Bor*

Slovenski šolski muzej

V 4. razredu smo doživeli res veliko. Sploh pa je bil poseben Šolski muzej. Tam smo bili res pridni učenci. Bilo pa je tudi težko, kajti morali smo biti čisto mirni in tiho. Zagotovo pa smo se tam naučili reda in discipline. *Patricija*

V šolskem muzeju je bilo zanimivo. Šli smo v staromodno učilnico. Učiteljica je bila stroga in kar nekaj mojih sošolcev je dobilo kazen. Pri učenju smo imeli pravopis. Pisali smo s peresi in kaj tudi popackali. *Nejc P.*

V šolskem muzeju mi je bilo lepo, ker smo morali lepo pisati. Ni pa bilo lepo nositi osla za sabo. *Anel M.*

Sankanje

Všeč mi je bilo, ko smo se sankali po snegu po hribu. *Nik J.*

Izdelovanje formul

Izdelovali smo formule. Pri tem smo se zabavali. Bilo je odlično in veselo. *Nejc J.*

Odlagališče odpadkov Barje

Na odlagališču Barje je kup smeti velik 18 m, na kupu smeti pa je igrišče za golf. *Nik H.*

Ogledali smo si velike kupe smeti. Izvedeli smo, da na dan sprejmejo 350 ton odpadkov. *Ajda*

Na smetišču je bilo zelo dobro. Videli smo čistilno napravo, smeti, kompaktor ... *Gal*

Ekostrip

Izdelali smo ekostrip o čiščenju narave. Risali smo v skupini. Risali smo, kako ločujemo odpadke. *Liam*
Moj ekostrip je govoril o olju v morju. Tisti, ki je zlival olje, pa je kmalu pristal v zaporu, zato bodite prijazni do okolja. *Erik*

Zmaji miru

Izdelovali smo zmaje miru. Na njih smo zapisali otrokove pravice. Ko so bili izdelani, smo jih spuščali. Potrebna so bila popravila. *Miha*
V tem šolskem letu mi je bilo najbolj všeč, ko smo spuščali zmaje miru. *Blaž*

Poletna šola v naravi

Všeč mi je bilo, ker smo veliko plavali in se peljali z ladjico. Ana
Najbolj mi je bilo všeč, ko smo šli na Debeli Rtič. *Gašper*

V šoli v naravi smo se kartali. Bilo je lepo. Lepo se je kopati v bazenu. *Anel S.*

Imela sem se lepo. Všeč mi je bilo, da smo šli na Debeli rtič. *Anja*

Raziskovanje, poskusi ...

Zelo rada sem imela naravoslovje in tehniko. Pri tem so mi bili všeč poskusi. *Klara*

Najbolj sem si zapomnil, kako zabavno je bilo delati poskuse pri naravoslovju in tehniki. *Nejc P.*

Učenec učitelj

Enkrat so k nam prišli učenci iz osmih razredov. Učili so nas matematiko, pisno deljenje. Jaz sem imela Laro. *Pia Lucija*

Šola je minila zelo hitro. Nekega šolskega dne nas ni učila učiteljica ampak so prišli »osmarji« in nas učili matematiko. Bilo je zanimivo. *Maša*

Jaz sem se v četrtem razredu imela lepo, ker sem se naučila veliko novih stvari, na primer, kako ločujemo odpadke. *Veronika*
V četrtem razredu sem se imela lepo. Imela sem čudovito prijateljico in super učiteljico. *Ajda*

To pa še ni vse. Sodelovali smo na različnih natečajih in si pridobili kar nekaj nagrad. Tekmovali smo v različnih znanjih in si prislužili kar nekaj priznanj.

Najbolj pa smo se spopadali z ocenami. Z obljubami, da se bomo drugo leto še bolj potrudili in še več učili, zapuščamo šolske klopi in se odpravljamo na zaslužene počitnice.

Četrtošolci in razredničarka Renata Gradišar
foto: Renata Gradišar

PRVOŠOLČKI PRIJETNO ZAKLJUČILI PRVI RAZRED

Letošnje šolsko leto je bilo za prvošolčke malo drugačno. Otroci so v šoli delali po prenovljenih učnih načrtih, kar za otroke, ki imajo krajšo koncentracijo, predstavlja več težav. Učitelji smo bili z dokončno prenovo seznanjeni v juniju lansko leto. Obširnejši program je pri matematiki, kjer so otroci letos računali do 20 tudi s prehodom. Nekaterim to povzroča težave, čeprav

so lahko delali s konkretnimi ponazorili in s preštevanjem. Največ sprememb pa se je pokazalo pri slovenščini. Opismenjevanje je do sedaj trajalo tri leta – celo prvo triado, sedaj pa le dve leti, tretje leto pa bo namenjeno utrjevanju in poglobljanju. Predlog je tudi za spremembo v ocenjevanju. V tretjem razredu naj bi bili šolskem letu 2013/14 otroci številčno ocenjeni. Otroci so v prvem razredu spoznali velike tiskane črke, jih zapisovali in brali zloge, krajše besede. Nekateri pa so že

pravi mojstri in pišejo in berejo povedi, nekateri že zgodbice. Poleg sprememb pri šolskem delu so morali otroci spremeniti okolje in postati mnogo bolj samostojni. V šoli imajo otroci še vedno svoj predalček, v njem pa niso igrače, temveč šolske potrebščine, različni delovni zvezki in zvezki za zapis. Kar naenkrat je treba paziti na estetski zapis in si tudi kaj zapomniti, ne samo tisto, kar je otrokom všeč. Še vedno pa smo si vsako jutro vzeli čas za pozdravček, si zaželeli lep dan ali pa si samo toplo stisnili roko. Čas smo si vzeli tudi za jutranjo pravljico. Otroci obeh prvih razredov smo sodelovali z učenci OŠ Stara Cerkev in v ekoprojektu Modri Jan. Sodelovali smo v natečajih, tekmovali v Cici veseli šoli, Računanju je igra in matematičnem tekmovanju Kenguru. Predvsem pa so otroci postali samostojni in pravi šolarji.

Z učenci 1. b razreda smo sodelovali v projektu Pasavček in preko tega projekta dali velik poudarek varnosti v cestnem prometu

in predvsem pravilnemu pripenjanju z varnostnim pasom. Na koncu projekta smo dobili tudi nagradice. Pred pomladno šolo v naravi smo se pogovarjali tudi o pravilni zaščiti pred soncem. Sodelovali smo tudi z radiem Univox in redno delali domače naloge za oddajo Brlogec. Tako bo v jeseni osem izžrebanih otrok odšlo na izlet.

Od 18. do 20. junija pa so učenci 1. b razreda in učenci prvih in drugih razredov obeh podružničnih šol preživel tri dni v ČŠOD – Dom Lipa v Črmošnjicah. Vsi smo se veselili tega dogodka. Naklonjeno pa nam je bilo tudi vreme. Tako počitka nismo imeli. Od jutranje telovadbe do večernega sprehoda je bil dan popolnoma zapolnjen. Seveda pa je bilo potrebno urediti svoje stvari, pospraviti posteljo, saj so bile sobe ocenjene. Tu pa je prav prišla medsebojna pomoč. Opravili smo

pohod na bližnji hrib, si ogledali okolico in se učili pravilno prečkati cesto. Učili smo se delati vozle: mrtvi in ambulantni vozle. Spoznali smo gozdne živali in rastline, življenje ob potoku in v potoku, seznanili smo se z ljudskim izročilom Bele krajine in se naučili ples. Igrali smo se Lov na lisico – orientacijsko igro, pri kateri je bil pomemben čas. Zelo je bilo zanimivo izdelovanje glasbila rog, saj smo ga izdelovali iz naravnih materialov in v gozdu. Potem pa smo trobili, kot so to delali včasih pastirji. Spoznali in igrali smo se tudi pastirske igre: kozo zbijati, metanje podkve, šolo in natikanje obročev. Med prostim časom pa smo se lahko gugali, se igrali z žogo ali počivali v senci. Otroci so bili zadovoljni in ponosni, saj so se počutili odrasle in samostojne. Vsem želim lepe počitnice, v jeseni pa veselo in polnih moči novemu znanju in dogodivščinam naproti.

Branka Levstik

SHEMA ŠOLSKEGA SADJA V ŠOLSLEM LETU 2011/2012

Na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče se že tretje leto aktivno vključujemo v mednarodni projekt Shema šolskega sadja, na pobudo ravnateljice mag. Metode Kolar, pod vodstvom mentorice Marjetke Koprivec.

Trudimo se uresničiti naslednje cilje:

- ustaviti trend zmanjševanja porabe sadja in zelenjave;
- omejiti naraščanje pojavnosti prekomerne teže in debelosti pri otrocih;
- ozavestiti zdravo prehranjevanje;
- razvijati spoštljiv odnos do hrane, vrednotiti delo lokalnih pridelovalcev hrane;
- spoznati pomen zdrave prehrane za zdravje zob;
- dojeti pomen dela čebelarjev in vlogo čebel za naše življenje;
- opazovati naravo in privzgojiti pozitiven odnos do nje, pomagati pri delu na kmetiji;
- skrbeti za zdrav življenjski slog.

Na vidnem mestu izobesimo plakat, skoraj vsak teden pa delimo sadje s pomočjo sredstev, ki jih dobimo, to je 6 evrov na učenca na leto. Delimo lahko samo predpisano sadje in zelenjavo, ki pa mora biti sveže, nepredelano, razen kislega zelja in repe. Letos smo delili jabolka, hruške, kivi, kaki, jagode, češnje, slive, grozdje, orehe, lešnike, papriko, paradižnik, korenje in kolerabo. Učencem predmetne stopnje ponudimo sadje in zelenjavo med odmori v avli, mlajšim pa razdelimo po učilnicah.

Izvajamo tudi različne spremljevalne aktivnosti. V jeseni smo s petošolci obirali sadje v šolskem sadovnjaku, nato smo ga prebrali, razrezali, zdrobili in napravili kis. Ogledali smo si sušilnico sadja na Gradežu in želi proso. V pomladanskem času smo opazovali obrezovanje sadja, zasadili pa smo tudi tri mlade jablane. Povezujemo se z gospodom Petrom Indiharjem, ki deluje kot kmetijski svetovalec Kmetijskega zavoda Ljubljana, in gospo Ano Pogorelec. Četrtošolci so si v šoli v naravi ogledali vinograde in nasade sadja

na Primorskem. Kar nekaj učencev naše šole je aktivno sodelovalo s čebelarji in obiskovalo čebelarški krožek. Dogajanje smo predstavili na tehniškem dnevu Ohranjanje kulturne dediščine na informacijskem platnu v šolski avli, organiziranem za vse učence naše šole, ob podpori zunanjih mentorjev, staršev in ostalih krajanov.

Ogledali smo si lahko tudi prispevke na spletni strani šole. Skozi celo leto so učenci pod vodstvom mentorice Mimice Gačnik skrbeli za mini šolski vrtiček. Zapisali smo tudi nekaj receptov za pripravo kisa in jih objavili v šolskem glasilu Lešniki.

Tako smo uspešno zaključili delo v projektu in že razmišljamo o novih nalogah. Zahvaljujemo se vsem, ki so kakor koli pomagali pri našem delu.

Vodja projekta: Marjetka Koprivec
foto: Marjetka Koprivec

PETOŠOLCI V ŠOL. LETU 2011/2012

Naše stalno vodilo je bilo: »Vedno aktivni in pozitivni!«

Zaključili smo šolsko leto in ugotovili, da smo resnično uspešno in aktivno realizirali zastavljene cilje. Bo kar držalo tudi to, da če vložiš več truda, je tudi zadovoljstvo večje.

Začeli smo takoj v septembru z naravoslovnim dnevom na Gradežu, v povezavi s projektom Shema šolskega sadja. S pomočjo prijaznih in delovnih vaščanov smo spoznali našo naravno in kulturno dediščino, staro orodje, način dela na kmetijah nekoč, prešteli vse orehe in stare sorte hrušk, ogledali smo si sušilnico sadja, čebelji panj, pojedli okusno kašo s češpljami, želi proso, ga meli, v učilnico pa odnesli šop lanu za spomin. Lan so učenci skupaj z učiteljico Mimico Gačnik pri krožku Raziskovalne urice posejali v kotičku za šolo, kjer raste še marsikaj. Nastala je prava učilnica v naravi. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo družini Zabukovec, gospodu Zoretu in vsem, ki so pomagali uspešno izpeljati zanimiv in poučen naravoslovni dan.

Tukaj smo počivali in občudovali naravo.

Kako se naredi preveslo?

Da bi čim bolj spoznali domačo pokrajino, smo se s petošolci odpravili na naravoslovni dan z imenom Lašče po dolgem in počez. Pretaknili smo skrite koticke in spoznali kraške pojave v bližini šole. A zanimivosti je veliko, zato smo del poti opravili v oktobru in del na zimskem športnem dnevu v januarju. Snega, ki se je lesketal na soncu, je bilo skoraj do kolen. Dan smo zaključili na Trešnici in se predajali igram na snegu. Tudi starši so izrazili zadovoljstvo ob tako izpeljanih dnevih, saj jih finančno nismo obremenili.

Kot vedno, so nas bili starejši občani zelo veseli. Tudi nam je bilo toplo pri srcu.

Prav gotovo smo učence razveselili tudi s športnim dnevom na plavanju v Atlantisu 6.12. 2011 v Ljubljani. Verjetno ga je prinesel sam Miklavž.

Dobro smo se pripravili na praznovanje mamic. Nastopili smo z lutkovno z igrico Težave in sporočila psička Pafija, prebrali pesmi, zapeli in pripravili darila. Naši gostji sta bili dr. Darinka Grmek Štrukelj, ki se je z nami pogovarjala o zdravem načinu življenja, ter gospa ravnateljica, ki nas vedno podpira in spodbuja pri delu.

Igrico Od ideje do predstave, ki smo se jo naučili pri krožku pod mentorstvom učiteljice Marjetke Koprivec, smo zaigrali še za otroke v vrtcu Sončni žarek. To pa ni bila edina igrica. Naučili smo se še igro Bine Štampe Žmavc z naslovom Princesa kamnitih besed. Z njo smo nastopili na Najdihojci v Levstikovem domu,

Vsak je napravil svojo posodico iz gline.

nato pa še na Vidmu v Domu starejših občanov. Tja smo se odpravili v sodelovanju s knjižničarko Katarino Duščak, učenci pa so zaigrali še na različne inštrumente.

Malo smo šli še na potep v Ljubljano in spoznavali življenje v Ljubljani nekoč in danes. Čakali smo na ugodno vreme in opazovali prve znaničke pomladi. Ogled je bil povezan večinoma s predmetoma DRU in NIT in seveda s kulturo.

In takole smo lovili sanje.

V novembru smo napravili novoletne voščilnice v dobrodelne namene, sodelovali v projektu Unicef, mentorica učiteljica Mimica Gačnik in ptičje krmilnice pod vodstvom gospda Severja. Tudi njemu se zahvaljujemo za strokovno pripravljen tehniški dan.

Posebno doživetje je bil obisk Cerknice in Rakovega Škocjana. Ogledali smo si maketo Cerkniškega jezera v muzeju Jezerski hram, kjer nas vedno prijazno sprejme družina Kebe v vasi Dolenje Jezero. Nivo reke Rak je bil tokrat precej nizek, saj je bila letos v tem času suša. Malo smo seveda pogledovali na Slivnico, vendar čarovnice Uršule ni bilo doma. Med potjo smo lahko občudovali zasnežen Snežnik in opisali staro furmansko pot, ki je povezovala Dolenjsko z morjem.

V aprilu smo izvedli tehniški dan Ohranjanje kulturne dediščine, kjer sta nam predstavili svoje znanje Katarina Duščak in dr. Darinka Grmek Štrukelj. Gospa Katarina nam je pomagala napraviti nekaj izdelkov iz gline, gospa Darinka pa nas je naučila, kako si izdelati lovilce sanj. Nastalo je pravo medgeneracijsko druženje in mislim, da si je vsak ujel svoje sanje. V našem kotičku na stopnišču smo pripravili tudi razstavo. Obema se zahvaljujemo za pomoč in upamo, da se srečamo na še kakšnem takem dnevu.

Naše aktivnosti smo uspešno zaključili z Dvodnevno šolo pohodništva v Jelenovem studencu na Stojni. Vodnik Franc Valter Šturm nas je vodil po Trimčkovi poti, ogledali pa smo si še vhod v Ledeno jamo. Štefka Ule nam je predstavila opremo pohodnikov in prvo pomoč. Zvečer smo pekli krompir in ob ognju prepevali pesmi. Prosti čas so učenci izkoristili za druženje in razne igre. Za dobro izpeljana dneva se seveda zahvaljujemo vsem, tudi učiteljici Tjaši Vesel, naši spremljevalki, pa seveda oskrbnikoma planinske kočje gospe Jožici in gospodu Borisu Zadavec, ki sta poskrbela, da nam ni prav ničesar manjkalo.

Besedilo zapisali: Mimica Gačnik in
Marjetka Koprivec
foto: Marjetka Koprivec

Premagali smo štiri vrhove in zdaj ponosno in z novo energijo zremo v prihodnost. Smo pred kočjo pri Jelenovem studencu.

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO
TURJAK
VABIMO VAS NA

GASILSKO VESELICO NA TURJAKU

v soboto, 4. avgusta 2012, s pričetkom ob 18. uri.

Prisostvovali boste slavnostni paradi v počastitev 40-letnice društva in razvitju novega prapora.

Od 20. ure dalje vas bo zabaval ansambel Spev.

Vljudno vabljeni!

**Osnovna šola Primoža
Trubarja Velike Lašče**

iskreno čestita

**Galu Škulju, Kristjanu
Pečniku in Alenu
Salčinoviču**

za osvojitve naslova
državnih klubskih prvakov
U-14 v nogometu
z ekipo NK Domžale.

POSEBNO PRIZNANJE ZA OŠ PRIMOŽA TRUBARJA ZA ORGANIZACIJO FINALNEGA TURNIRJA V NOGOMETU

Zavod za šport Republike Slovenije, ki pod okriljem Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport skrbi za izvajanje programa interesnih športnih aktivnosti v osnovnih in srednjih šolah, je na slavnostni prireditvi podelil posebno priznanje NAJ IZVAJALEC ŠOLSKIH ŠPORTNIH TEKMOVANJ Osnovni šoli Primoža Trubarja za odlično organizacijo finalnega državnega tekmovanja v malem nogometu za starejše učence.

Z gospo ravnateljico Metodo Kolar sva se udeležila prireditve, ki je potekala na sedežu Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport 19. 6. 2012. Krovni organizatorji niso prezrili naporov vseh na šoli, ki smo skupaj 17. maja pripravili nepozabno tekmovanje. Poleg vodje tekmovanja so svoj kamenček v mozaik dodali praktično vsi zaposleni in učenci ter seveda nekateri starši in drugi občani, ki so na tekmovanju z navijanjem ali kakor koli drugače pomagali. To je prvo tovrstno priznanje za našo šolo.

Na prireditvi so priznanja in nagrade prejeli tudi najboljši vrtci in šole, ki so po posebnem pravilniku zbrale največ točk v programih Zlati sonček, Krpan, Naučimo se plavati, Šolska športna tekmovanja, Hura, prosti čas, Zdrav življenjski slog. Tu naša šola ni osvojila priznanja, se pa lahko ponosno pohvali z 21. mestom med slovenskimi šolami.

Bojan Novak

ZA OŠ PRIMOŽA TRUBARJA JE NAJUSPEŠNEJŠE ŠOLSKO LETO NA ŠPORTNEM PODROČJU

Medtem ko so naši učenci na zasluženih počitnicah, objavljamo povzetek rezultatov šolskih športnih tekmovanj v minulem – doslej najuspešnejšem – šolskem letu. Bilo je izjemno in težko ponovljivo.

Na šoli imamo vzpostavljen sistem popularizacije športa v vseh njegovih pojavnih oblikah. Poleg skrbnega izvajanja programa pouka športne vzgoje in izbirnih predmetov s področja športa smo se udeleževali tudi šolskih športnih tekmovanj, na katerih so se naši učenci pomerili s svojimi vrstniki. Ob tem nismo prezrili najpomembnejših športnih dogodkov (evropsko prvenstvo v košarki in poletne olimpijske igre).

V ospredju šolskih športnih tekmovanj so bila tekmovanja v atletiki in športnih igrah. Na začetku je potrebno seveda omeniti edinstven dogodek – državno prvenstvo v malem nogometu za starejše učence na tisti neverjetni četrtek, 17. maja. Dan, ki bi lahko na šoli postal praznik, saj smo gostili finale državnega prvenstva (o uspešni organizaciji si lahko preberete tudi v članku Posebno priznanje za OŠ Primoža Trubarja za organizacijo finalnega turnirja v nogometu) in postali državni prvaki. Do konca šolskega leta je bilo na šoli čutiti veselje tistega dne. In na koncu, ob slovesu devetošolcev, je bilo tudi zaradi tistega dne potočenih kar nekaj solz. Solz ob slovesu čudovitih učencev, ki so s šolo stkali prav poseben odnos.

Poleg tega uspeha ne smemo pozabiti tudi na druge uspehe na državnem nivoju. Že jeseni je ekipi učencev od 7. do 9. razreda uspel preboj na državno prvenstvo v ekipni atletiki. Med vsemi šolami smo v daljnem Slovenj Gradcu osvojili 11. mesto, kar je izenačenje največjega uspeha izpred 8 let.

Prvič v zgodovini šole se je uspelo ekipi starejših učencev preko medobčinskega in področnega tekmovanja uvrstiti na četrtfinalno državno tekmovanje v odbojki. Lahko rečem, da osebno ta uspeh postavljam izredno visoko, saj smo uspeh dosegli brez pomoči klubov. Vsega smo se naučili v šoli med urami športne vzgoje in izbirnega predmeta. Premagali smo vrstnike iz Brezovice, ki trenirajo v klubu, na četrtfinalnem turnirju, ki smo ga prav tako organizirali na naši šoli, pa se pogumno zoperstavili ekipam, kjer igralci odbojko aktivno trenirajo v klubih.

Doslej se tudi še ni zgodilo, da bi se kakšni naši ekipi uspelo uvrstiti na državno prvenstvo v bowlingu. Letos smo bili na finalu kar z dvema ekipama. Brez posebne priprave, brez treningov. Samo z navodili in koncentracijo.

Omeniti je potrebno šestošolca Boštjana Podlogarja, ki je na državnem prvenstvu v krosu osvojil izjemno 3. mesto. To je tudi njegov največji uspeh doslej.

Na državnem prvenstvu v posamični atletiki se je uspelo uvrstiti kar trem učencem, kar je izenačenje doslej največjega števila.

Še enkrat portret zmagovalne nogometne ekipe

Omeniti je potrebno devetošolca Martina Gradišarja, ki je v suvanju krogle osvojil 9. mesto. Na posamičnem področnem tekmovanju smo dosegli kar 9 medalj, kar je prav tako rekorden dosežek.

Ob vseh teh uspehih se kar malo slabše vidijo tudi ostali uspehi. Starejši učenci so zmagali tudi na medobčinskem prvenstvu v košarki, na področnem prvenstvu pa bili do zadnjih sekund v igri za uvrstitev na državno četrtfinale. Zmanjkal je le kanček sreče.

Mlajši učenci so v vseh treh športnih igrah (nogomet, košarka, mala odbojka) osvojili 3. mesto na medobčinskem nivoju. In navsezadnje, na Krpanovem krosu smo osvojili največ medalj med sodelujočimi šolami, kar enajst. Na krosu v Loškem Potoku pa sedem.

V tekmovanju ŠKL Med dvema ognjema smo se z ekipo 1./2. razred in 3./4. razred uvrstili na finalni turnir in tam osvojili 2. in 4. mesto.

Na področju organizacije tekmovanj je bilo letošnje leto prav tako izjemno. Vsakoletni organizaciji Krpanovega krosa in medobčinskega prvenstva v nogometu za starejše učence se je pridružila tudi organizacija četrtfinalnega državnega turnirja v odbojki za starejše učence in omenjenega finalnega turnirja v malem nogometu. Pri tem smo aktivno sodelovali z Zavodom

Ekipe starejših učencev na državnem prvenstvu v ekipni atletiki

za šport Planica, nacionalnim organizatorjem šolskih športnih tekmovanj, z obema panožnima zvezama – Odbojgarsko in Nogometno zvezo Slovenije.

Za razliko od preteklih let smo pripravili tudi medobčinsko tekmovanje v košarki za starejše učence ter področno prvenstvo v malem nogometu za starejše učence.

V sodelovanju z Zavodom ŠKL smo izvedli tudi turnir v tekmovanju ŠKL Med dvema ognjema.

Za prave športne poznavalce smo kot že nekaj zadnjih let pripravili športni kviz, ki smo ga letos oblikovali za dvojice. Zmagala sta sedmošolca Nik Pintarič in David Škof. Skupaj s TVD Partizan smo pripravili šolsko tekmovanje v namiznem tenisu, ki se ga je letos udeležilo veliko učencev. Športnika šole sta postala Gal Škulj in Kristjan Pečnik.

Poleg tekmovanj smo v začetku šolskega leta v sodelovanju s Košarkarsko zvezo Slovenije pripravili nagradni natečaj Eurobasket Litva 2011 in podelili kar 45 košarkarskih dresov slovenske reprezentance.

Posebno mesto pa so imele v preteklem šolskem letu poletne olimpijske igre, ki se bodo kmalu začele v Londonu. V začetku smo zasnovali znotraj šole poseben medpredmetni projekt za učence 7. b razreda, vse skupaj pa je nato preraslo v plodno sodelovanje z Olimpijskim komitejem Slovenije. O tem več v članku (Pred)olimpijske aktivnosti na OŠ Primoža Trubarja.

Na koncu se moram posebej zahvaliti Občini Velike Lašče in vodstvu šole za podporo pri izvajanju športnih aktivnosti.

Največja zahvala pa gre seveda učencem, ki so s svojim odnosom in motivacijo glavno gonilo razvejanega sistema športa na šoli. Upamo, da bomo tudi v prihodnjih letih lahko zagotavljali podobno raven športa na šoli.

NAJVEČJI USPEHI V ŠOLSLEM LETU 2011/12

DRŽAVNI PRVAKI V MALEM NOGOMETU – starejši učenci
3. mesto BOŠTJANA PODLOGARJA na državnem prvenstvu v krosu

11. mesto ekipe učencev na državnem prvenstvu v ekipni atletiki

3. mesto ekipe starejših učencev na četrtfinalnem državnem tekmovanju
9. mesto MARTINA GRADIŠARJA na državnem prvenstvu v atletiki (suvanje krogle)

9 medalj na področnem prvenstvu v atletiki – rekordno število

11 medalj na KRPANOVEM KROSU

7 medalj na KROSU V LOŠKEM POTOKU

Uvrstitev na prva tri mesta na vseh treh ekipnih športih na področni ravni (starejši) ter na medobčinski ravni (mlajši učenci)

Uspešna organizacija finalnega državnega tekmovanja v nogometu za starejše učence, četrtfinalnega državnega tekmovanja v odbojki za starejše učence ter 16. Krpanovega krosa

Pripravil: Bojan Novak

16. TRADICIONALNA PEVSKA REVIIJA OBČINE VELIKE LAŠČE (TURJAŠKI GRAD, 7. JUNIJ 2012)

S Trubarjevo klicno pesmijo "Pujte, pujte vsi ljudje" v izvedbi Velikolaške vokalne skupine smo pričeli pevsko revijo Občine Velike Lašče, ki je posvečena obletnici Trubarjevega rojstva in prazniku Občine Velike Lašče. Po pozdravnem govoru organizatorja

Podžupanja dr. Tatjana Devjak je v imenu Občine Velike Lašče pozdravila vse prisotne.

Francija Pečnika – Aca, predsednika KUD Marij Kogoj, in dr. Tatjane Devjak, podžupanje Občine Velike Lašče, je Tina Jaklič, voditeljica revije, pričela s pevskim delom revije. Na odru se je v nadaljevanju zvrstilo šest domačih in pet gostujočih pevskih sestavov. Prva je nastopila Velikolaška vokalna skupina pod vodstvom Martine Kovačič, ki je bila že predhodno na odru.

Nato so nastopili še: OPZ vrtca Sončni žarek "Vesele notice" z zborovodkinjo Jasmino Movrin, OPZ OŠ Primoža Trubarja z vodjo Katarino Polzelnik – Sever, moška vokalna skupina LIG iz občine Kanal ob Soči z odlično zborovodkinjo Adelo Jerončič, mladinski mešani zbor Ponikve iz občine Dobropolje z zborovodjem Janezom Gačnikom, ženski pevski zbor "Laniške predice" iz občine Škofljica z zborovodkinjo Mojco Jevnikar – Zajc, Kvartet Zvon z vodjo Božem Zalarjem, ljudske pevke "Vesele Ribničanke" iz DPŽ – občina Ribnica pod vodstvom Marinke Vesel, cerkveni otroški pevski zbor župnije Velike Lašče z vodjo Lidijo Čop, mešani pevski zbor "Jože Srebrnič" iz Deskel v občini Kanal ob Soči pod vodstvom priznane zborovodkinje Adele Jerončič in mešani pevski zbor župnije Velike Lašče, ki ga vodi Ladka Deterding.

Na že 16. tradicionalni pevski reviji Občine Velike Lašče so tako nastopili domači sestavi, trije zbori iz bližnjih sosednjih občin, ki mejijo z nami, in dva zbora iz občine Kanal ob Soči. S to prijateljsko občino nas povezuje skladatelj Marij Kogoj, čigar ime nosi naše kulturno društvo že od leta 1956 dalje. Prav letos, točneje 20. septembra, bo minilo 120 let od rojstva omenjenega skladatelja, kar je tudi edinstvena priložnost za sklenitev trajnega prijateljstva na ravneh obeh občin. To slovesnost v spomin na velikega umetnika bo organiziral domači KUD Marij Kogoj. V ta namen in v namen priprave na ta dogodek zblížanja obeh občin smo na letošnjo revijo povabili tudi kanalske pevce in pevke. Za njihov nastop na naši reviji je zaslužen moj prijatelj Roman Mugerli. Obenem so s to prisotnostjo na reviji Kanalčani vrnili obisk Turjačanom, saj je občino Kanal že pred leti obiskala delegacija KUD Marij Kogoj iz Turjaka.

Vsi nastopajoči pevski zbori (sestavi) so se z vnemo odzvali na povabilo

Predsednik organizatorja KUD Marij Kogoj Franci Pečnik – Aca in Roman Mugerli, njegov prijatelj s Kanala

organizatorja in se na pevski reviji sami prepričali o svojevrstnosti in preprostosti revije. Posebno sta nas pozitivno presenetila zbora s Primorske, ker sta bila takoj pripravljena za sodelovanje na reviji, čeprav je bil naslednji dan delovni dan. Vsi zbori so izrazili željo po nadaljnjem sodelovanju, kar nas opogumlja in potrjuje dejstva o smislu (razvidno iz članka v prejšnji Trobli) tradicionalnih pevskih

revij Občine Velike Lašče. Da je vse to mogoče in stoodstotno demokratično izpeljano, pa je zaslužno zavedanje organizatorja KUD Marij Kogoj o veliki teži tega kulturnega dogodka. Vse več občanov in širše se zaveda bistva ter pristnosti in sproščenosti naših revij, ki se odvijajo prav v Trubarjevih krajih in junaškem gradu Turjak. S tem ljudje spoznavajo našo identiteto, enkratnost in gostoljubnost.

Priprave za pevske revije občine Velike Lašče tako potekajo vsako leto že približno od novega leta dalje, tako je pravočasno poskrbljeno tudi za "ozadje" nemotene izvedbe. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo temu "ozadju", ki so ga sestavljali: Marta in Frenk Grčar, Peter Orginc, Rok Centa (Mali Osolnik), Jože Perhaj, Rok Centa (Turjak), Andraž Hedžet, Rok Pečnik, podpredsednica KUD Brigita Železnikar in Jože Železnikar, Anja in Meta Pirman, pomočnici voditeljice Jaša Petrovič in Patricija Jaklič; za tajniška dela je skrbel David Centa, za ozvočenje Jernej Gačnik. Likovni ustvarjalci so bili: Boštjan Košir, Mateja Zalar, Petra Virant, Marija Petje, Martina Starc, Jože Stritar, Dragica Kirn, Zorka Grobelšek, Blanka Defar, Andreja Ivanc – Podplatnik, Mojca Ahec.

Zahvala gre tudi županu in podžupanji Občine Velike Lašče za prisotnost, posebno zahvalo naj sprejmeta tudi fotograf Evgen Šerbec in Tina Jaklič, voditeljica zadnjih devetih revij, ki se vedno spomni kaj novega. Letošnjo revijo je obogatila tako, da je na oder povabila harmonikarja Domna Indiharja in tako so vsi prisotni v dvorani v en glas prepevali "V dolini tih", v spomin ne legendarnega Lojzeta Slaka.

Zahvaljujemo se vsem za pomoč in sodelovanje za nikoli pozabljeni pevski večer.

KUD MARIJ KOGOJ

Franci Pečnik (avtor besedila) in David Centa (oblikovanje), foto: Evgen Šerbec

Dodana vrednost na letošnji reviji sta bila nastopa dveh pevskih zborov iz občine Kanal. Na sliki: MPZ "LIG"

USPEŠNO IZVEDENO 19. SREČANJE "TURJAŠKI HARMONIKAR" 2012

Letošnje tradicionalno medobčinsko srečanje "Turjaški harmonikar" je bilo realizirano v petek,

22. junija, v Domu krajanov na Turjaku. Organizator tega srečanja je že vse od leta 1990 KUD MARIJ KOGOJ, kasneje pa se je organizaciji priključil še JSKD OI Lj.-okolica. S tem je dobilo to srečanje resno vsestransko kulturno podporo, tako da mora biti vsem nastopajočim predvsem v čast, da se pojavijo na tem srečanju. Javni sklad pri tem projektu poskrbi za priznanja, ki jih vsako leto podeli nastopajočim in obvešča javnost. Letošnjega, že 19. "Turjaškega harmonikarja" se iz objektivnih razlogov ni udeležila vodja JSKD Tatjana Avsec. Zato je v imenu JSKD in KUD Marij Kogoj podelila priznanja Brigita Železnikar, podpredsednica KUD Marij Kogoj (na priznanjih sta podpisana in ožigosana oba organizatorja).

Priprave za vsakoletna srečanja potekajo že vse od novega leta dalje (logistika, zbiranje prijav, obveščanje, zadolžitev članstva, itd.). Letos se je prijavi na srečanje 23 harmonikarjev vseh starosti in obeh spolov. Nastopajoči so prišli iz 8 občin, kar kaže na medobčinsko naravnost srečanja. Pomembnosti in pomena teh srečanj se občine, s katerih prihajajo nastopajoči, premalo zavedajo. Izjema je seveda naša občina. Že v letu 1990 smo samoiniciativno določili, da bodo na srečanjih nastopali tudi občani drugih občin, predvsem bližnjih. Na letošnjem "Turjaškem harmonikarju" je tako največ, kar 11 nastopajočih, prišlo iz domače občine Velike Lašče, ostalih 12 pa je bilo iz naslednjih občin: Grosuplje, Dobrepolje, Ribnica, Ig, Škofljica, Ivančna Gorica in Cerklje na Gorenjskem. Vsakoletna srečanja imajo naslednji pomen: prisotna je enakopravna zastopanost obeh spolov, vidna sta medgeneracijska povezanost in tudi prijateljsko sodelovanje na ravneh občin. Skrb vzbujajoče je samo dejstvo, ker se opisanega pomena premalo zavedajo ostale občine, s katerih prihajajo v goste harmonikarji. Morda kot organizatorji delamo napako, ker ne obveščamo sodelujočih občin o našem projektu, saj nekako zaupamo nastopajočim harmonikarjem, da bodo obveščali "svoj teren". V bodoče smo sklenili, da je nujno potrebno obvestiti o projektu tudi **predstavnike občin**, s katerih prihajajo nastopajoči. Letos so na srečanju prvič nastopili: iz velikolaške občine Janez Langenfus, Matic Vesel in Gašper Virant, iz občine Škofljica Matic Gospeti in iz občine Dobrepolje Miha Lampe.

Naša harmonikarska srečanja so predvsem vzgojno naravnana in so preventiva, da se mladi ustavarjalno zaposlijo in ne segajo po nezdravih razvadah. Vsem sodelujočim se širi tudi znanje in razgledanost, pridobivajo tudi pogum za nastop pred javnostjo. Z vsem naštetim se jim krepi prepotrebna samozavest. To se dokazuje tudi v medsebojnem druženju ter navezovanju novih prijateljskih stikov, morda pa se to razvije tudi v kaj več. Izkušnje iz preteklosti teh tradicionalnih srečanj ocenjujemo za pozitivne. Srečanja so veliko bogastvo, saj dosegajo vrednote in pripomorejo k zdravemu razvoju nastopajočega posameznika. Dokaz temu so mnogi, ki so bili pred leti prizadevni in nepogrešljivi na "Turjaškem harmonikarju" in imajo danes **svoje ansamble**.

V prihodnjem letu **2013 bo v petek, 21. junija**, organiziran že 20., torej jubilejni "Turjaški harmonikar" 2013. Želimo, da ga bodo s svojo prisotnostjo vendarle obogatili predstavniki vseh občin, s katerih bodo nastopajoči. Le-tem bo to dodatna motivacija za nastop pred javnostjo, predstavniki občin pa bi s tem spoznali **veličino in pomembnost** vsakoletnih srečanj, ki dosegajo razvoj zdravega duha. V ta namen bi bilo priporočljivo, da bi ta članek segel tudi do sosednjih prijateljskih občin in bi ga prebralo čimveč ljudi.

Ker se župan Anton Zakrajšek ni mogel udeležiti naše prireditve, smo prenesli njegove pozdrave vsem nastopajočim in poslušalcem, za kar se mu iskreno zahvaljujemo.

Za konec se zahvaljujemo vsem, ki ste pomagali, da je letošnji harmonikarski dogodek potekal brezhibno. Zasluge za nemoteno izvedbo gredo naslednjim: občini Velike Lašče, JSKD OI Lj.-okolica, voditeljici Tini Jaklič, podpredsednici KUD Brigiti Železnikar, Jožetu Železnikarju, predsedniku Franciju Pečniku, tajniku Davidu Centi, Nejcju Leniču, Roku Pečniku, Jožetu Perhaju, Roku Centi, Anji Pirman, Meti Pirman, Jelki Petrič, Aniti Petrič, Damjanu Petriču, Katarini Gačnik, Mileni Gačnik, Jožetu Virantu, zahvalo vsekakor zaslužijo tudi fotograf Evgen Šerbec, Simon Petrič za ozvočenje in ansambel PODVIG, ki je poskrbel za lep družabni večer.

Na svidenje do naslednjega leta, na 20. jubilejnem srečanju "Turjaški harmonikar"!

Franci Pečnik in David Centa

PETI VOKALNI VEČER KVARTETOV IN KVINTETOV TURJAK

Turjak, 21. aprila 2012

Kvartet Planika

Tudi letos se je v aprilu v viteški dvorani na gradu Turjak odvijal Vokalni večer kvartetov in kvintetov. Bil je peti po vrsti, na njem pa so nastopili štiri kvarteti in en kvintet. Kvartet Karik iz Tolmina, Mi kvartet iz Dobrepolja, Trio quartet iz Škofje Loke, kvartet Planika iz Škofljice in kvintet Sosedje iz Žirovnice so se predstavili vsak s tremi skladbami. Za zmagovalca večera je s svojim glasovanjem publika izbrala Trio Quartet iz Škofje Loke, ki so zmagovalno mesto zasedli že na našem prvem vokalnem večeru.

Vokalni večer smo posvetili obletnici rojstva našega velikega rojaka Frana Levstika in njemu v spomin se je prireditev začela z njegovo pesmijo Siničja tožba. Kot vsako leto je vokalni večer spremljala otvoritev slikarske razstave Likovne sekcije KUD Marij Kogoj in Likovnega društva 2002 iz Škofljice. Tako smo bili priča lepemu kulturnemu večeru, ki ga je s prefinjenostjo in dobro izbranimi besedami vodil Igor Ahačevič.

Za pomoč pri uspešno izpeljanem Vokalnem večeru se zahvaljujemo v prvi vrsti nastopajočim in obiskovalcem, pokrovitelju Večera občini Velike Lašče, JSKD OI Ljubljana okolica, vsem sponzorjem in medijskemu sponzorju radiu Zeleni val. Nasvidenje marca 2013!

Božo Zalar

TRUBARJEVI ČETRTEKI NA TRUBARJEVI DOMAČIJI

4. Trubarjev četrtek – Franci Novak »Otroštvo neba«

»Zemlja je velik metulj peščene barve«

Na 4. Trubarjevem četrtku smo tokrat gostili Francija Novaka, ki živi in ustvarja na Vidmu (občina Dobropolje). Leta 2010 je postal vitez pesniškega turnirja, leta 2011 je pri Mladinski knjigi izdal svoj prvenec *Otroštvo neba*, ki ga je predstavil tudi na Trubarjevi domačiji.

Preprostost. Izjemna globina. Človečnost. Vse to je Franci Novak. Neizmerno ljubezen do narave, v kateri išče in najde svoj smisel, obstoj, navdih in ljubezen, izraža tudi v svoji poeziji. Njegove pesmi dihajo v skromnosti in širini duha. Franci je v sebi obdržal vse prvine otroškosti, obenem pa je izoblikovan v popolnoma svojo osebnost. Vesela sem, ker ga poznam, ker se ga lahko pesniško »dotikam«. Občudujem njegovo preigravanje besed, ki nas resnično popeljejo v mavrične palete narave in tistega pozabljenega življenja okoli nas. Hvala, Franci.

Franci Novak:

»Trubarjeva domačija z okolico, kjer se oprljemljivost zemlje ves čas prepleta z imaginativno močjo vode, je navdihujoč ambient za prirejanje literarnih večerov. Šum besed in šumenje vode se združujeta v skoraj neločljiv tok; branje v prostorih, kjer sta kamen in les v dialogu s sencami prednikov, pa neponovljiva izkušnja. S

pozorno in zvesto publiko so literarni večeri na Trubarjevi domačiji prepotrebna vzpodbuda za vsakega literarnega ustvarjalca.«

Pokrajina

Debla dreves so kot strune daljnega glasbila, dihaš s celim telesom,

z rokami, z odprtimi kristali svojih oči, zaustavljaš korak, da se uglesi z bitjem

srca. Kamni na poti potujejo mimo tebe, počasi, kot barke s spuščeniimi

belimi jadrji, trave rezbarijo v nebo nove oblike svetlenja, veter odnaša

žitna polja v daljavo. Dihaš vsako bilko, vsak list, vsako odlomljeno rezilo sonca,

gledaš bitja, ki vstajajo iz zemlje in valovijo kot trave v rekah svetlobe, čudiš se

utripanju tisočerih src. Vsako preobilje ti je tuje, vsak obed nepotreben,

vse, kar je narejeno s tvojimi rokami, ti ne pripada več:

z vsakim kilometrom njene razdalje ne izgubljaš ničesar.

(Franci Novak, *Otroštvo neba*)

Ana Porenta:

"Otroštvo neba. Otroštvo znotraj, ki ga obuja nebo zunaj. Nebo znotraj, ki odseva otroštvo navzven. Občutja otroštva, ki so se pogreznjena pustila izkoptati iz praspominov, ker je po njih kopala vztrajna roka pesnika z nebom v pisavi. Vse je že bilo tam, od vedno, samo filigransko je bilo treba razporediti občutja in slike, da bi se na novo prikazale na nebu neke odraslosti, ki zmore globok potop skozi lastne plasti, vse do arhetipov otroštva. In to premišljeno zapisati."

5. Trubarjev četrtek – Lidija Brezavšček

»Nič ali skrivnost pesmi«

»Lažje je preteči 42 km maraton, kot pa brati lastne pesmi.«

Poezija kot vzporedni svet se pretaka med žuborenjem izbruhane pomenljivosti. Duša, razlita na papir. Misel vpija vsako sled, ki jo puščata roka in srce. Lidija Brezavšček, univerzalna in unikatna. V njej je svetov ravno toliko, kot je njenih pesmi. Čustvena, disciplinirana, trda in mehka, gejzir nasprotij, preprosto edinstvena. Njena poezija je nebeško bela : »Bele breze v belem polju v beli mraz strmijo ...«, ni brez odmeva, sliši se daleč in rime ostajajo za vedno v naših slušnih kotičkih. Njena poezija je tudi rdeča, črna, zelena, modra in brezbarvna. Nič, ki je obenem vse. Lidija se v pesmih vedno znova preoblači, vendar je njena naravnost daleč od kiča. Pristna je in njene pesmi so izkapanine iz nežne in čutne ženske duše.

Ana Porenta v spremni besedi:

Pred nami je prvenec Lidije Brezavšček, pesnice, ki velik del svojega snovanja posveča tudi drugim piščim kot urednica na pesniškem portalu Pesem.si. Je tudi letošnja finalistka Pesniškega turnirja v Mariboru. Sodelovala je pri prevodu Slave vojvodine Krarjske. Pesmi njenega prvenca se ukvarjajo z obstajanjem človeka (napolnjenega s civilizacijo), s pomeni besed in pesmimi samimi. Pesmi so notranje srečanje, simbolno življenje človeka. Za Brezavščkovo so besede več od hrane, sporočanja, komunikacije, pesem je govornica najgloblje biti, je način obstoja, je samozavedanje, je sobivanje. S svojo poezijo Brezavščkova trka na vrata našega bralskega sladokusja in velika spoštovanja do besed.

Lidija Brezavšček pravi: »Na Rašici je vedno krasno! Tukaj sem šestič, vedno pridem na srečanja ob izidu zbornika

Pesem.si. Danes je bil pa zame prav poseben dan, saj se je literarni večer pokril z izidom moje zbirke. Krasni ljudje ste tukaj in lepo je bilo med vami.«

violončelo in Liam Samsa, saksofon. Zahvaljujem se tudi obiskovalcem; kar nekaj vas je takih, ki ste postali že stalni gostje, in to šteje.

Če prideš slučajno

Če prideš slučajno sem, v moje naročje, ti, veš, da si tukaj že enkrat ležala, mi blago praznine odcep pokazala takrat, se še spomniš, na enakonočje?

Takrat, tam na skali bilo ni samote, je roka prozorna mi božala sence, valovi pod nama so spleтали vence iz pene, razsute pod klifaste gmote.

Če prideš slučajno še kdaj, nežna, k meni, potem ti bom rekla: Daj, zgodba, ostani! Tvoj ton bom zajela, takrat izgubljeni

in sence nespretne polegla ob strani, ker kličejo v hišo me zgodnje jeseni. Boš dala mi tisti odkrušek iskani?

(Iz zbirke Nič ali skrivnost pesmi, poglavje SONETI, Lidija Brezavšček)

Za nami sta že četrti in peti Trubarjevi četrtak. Spoznavam, da je bila to prava poteza za oživiljanje kulture na Trubarjevi domačiji. Kultura mora živeti, kljub času, ki ji ni preveč naklonjen.

Zahvaljujem se gostji Lidiji Brezavšček, ki nam je dovolila prvi vpogled v njeno prvorojenko, prav tako se zahvaljujem Franciju Novaku, ki nas je popeljal na vrhove neba. Ani Porenta, ki z veliko predanostjo in z veseljem sprejema nove in nove izzive. Vem, da je njena ljubezen do poezije in pisane besede neizmerljiva. Zahvaljujem se Gašperju Letonji za glasbeno spremljavo na kitari. Posebna zahvala pa gre Glasbeni šoli Ribnica, oddelku Velike Lašče za čudovit nastop. Nastopali so: Tinkara Perhaj, saksofon, Katja Indihar, violina, Meta Kovačič,

Poletje je. Spustili smo ga v svoja domovanja, srca in izražanja. Dovolimo, da nas preplavi z vso svojo toplino. Oddahnimo si. Prevetrimo misli in se kdaj pa kdaj posladkajmo tudi s poezijo. Tudi dušo je potrebno pobožati, tudi našo najglobljo bit je potrebno kdaj pa kdaj nahraniti. Vse je na dosegu in vse je mogoče, če si dovolj močno želimo. Torej, naj bo to poletje – poletje vaših sanj.

Javni zavod Trubarjevi kraji
Silva Langenfus

UČENCI GLASBENE ŠOLE RIBNICA SODELOVALI NA OTVORITVENEM KONCERTU TARTINIJEVIH DNEVOV V PIRANU

Ob 320. obletnici rojstva Giuseppeja Tartinija je v Piranu od 12. do 14. maja 2012 potekal festival Tartinijevi dnevi. Festival je posvečen glasbi in ustvarjanju Giuseppeja Tartinija (1682–1770). Odvijal se v Piranu, rojstnemu mestu tega velikega skladatelja in violinista. Giuseppe Tartini je bil eden največjih violinistov tistega časa. Obiskoval je piransko akademijo Virtuosi. Šolanje je nadaljeval v koprskem kolegiju, pozneje pa ga je pot vodila v Padovo. Igral je v raznih gledaliških orkestrih, nastopal pa je tudi kot solist. Že za časa njegovega življenja se ga je držal sloves glasbenika, ki s svojo glasbo povezuje ljudi različnih narodov. Umril je v Padovi leta 1770, kjer je tudi pokopan. Njegovo najslavnejše delo je sonata Vražji trilček.

V soboto, 12. maja 2012, se nas je osem predstavnic Glasbene šole Ribnica (violinistke: Anamarija Pelc, Eva Monika Starc, Eva Kutnar, Maša Gorše, Špela Kokošinek; violončelistki Nika Mihelič in Maja Gorše ter učiteljica Ksenija Abramovič Grom na violi) udeležilo otvoritvenega koncerta festivala Tartinijevi dnevi, imenovanega Tartinijada. Na sončnem Tartinijevem trgu v Piranu smo zaigrali tri skladbe: Koncert, Menuet I in Menuet II. V orkestru je sodelovalo 90 učencev Glasbenih šol iz cele Slovenije, orkester pa je vodil dirigent Zdravko Pleše.

Na Tartinijadi je bilo odlično, saj so bile skladbe lepe in ne tako zelo težke. Tudi dirigent je bil prijazen, nasploh pa je bilo lepo igrati na ulicah Pirana. Po koncertu smo si ogledali še Tartinijevo rojstno hišo in akvarij.

Eva Kutnar

USTVARJALNI DOGODEK

STRITARJEVA POSMREKA (ob 140. obletnici prve izdaje Stritarjevih Dunajski sonetov)

je bila letošnja tema 30. srečanja likovnih umetnikov na Rašici.

V organizaciji Občine Velike Lašče, KUD Primoža Trubarja Velike Lašče in Javnega zavoda Trubarjevi kraji je bilo v aprilu na srečanje povabljenih 44 umetnikov. V soboto, 19. maja, se jih je udeležilo petindvajset.

V sončnem jutru smo se zbrali na Rašici, se veselili p o n o v n e g a

snidenja, ob slastni Kukljevi pehtranovi potici smo popili kavico in naredili »bojni načrt« na dano delovno temo.

Potem smo se odpeljali proti Podsmreki, kjer nam je občinska vodička Nuša Dedo Lale predstavila Josipa Stritarja, njegovo delo in sodobnike. Ogledali smo si kaščo iz tistih časov in staro kmečko orodje v njej.

To okolje smo nato prepustili umetnikom in njihovi domišljiji. Ustvarjali, skicirali in risali so osnutke, pa tudi že končni izdelki so nastali. Motive so našli na vasi in v okolici. Nekateri so dela dokončali ali izdelali v celoti v ateljeju.

Popoldne smo družabni del srečanja končali Pri Trojici, v Malih Laščah. Srečanje je popestril Matjaž Gruden s polemičnimi verzmi iz Dunajskih sonetov. Ogledli smo si tudi zanimivo malo cerkvico pri Sv. Trojici, kjer nam je o njej nekaj več povedal ključar Janez Košir.

Rezultate letošnjega srečanja smo razstavili v galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji. Slavnostna prireditev in otvoritev je bila v soboto, 9. junija, v okviru praznovanja občinskega praznika Občine Velike Lašče in ob dnevu Primoža Trubarja, novem državnem prazniku. Na otvoritvi smo lahko podrobneje spoznali skoraj vse sodelujoče umetnike in njihove najbližje. Za izvrstno glasbeno kuliso so poskrbeli učenci in profesorji z večinoma naše podružnice Glasbene šole Ribnica, in sicer Klavirski trio Rožice: Meta Kokošinek, klavir; Nina Novak, violina; Ema Mrhar, violončelo (mentor prof Ivo Vlašič), Jan Zakrajšek in prof. Daniel Eyer na kitari ter pevka Amadeja Košir.

Razstavljenih je 32 del. Slike so nastale v olju ali akrilu na platnu, pastelu, perorisbi in akvarelu, nekaj je grafik in printov. Kiparska dela so izdelana v lesu, žgani glini, sadri in žici ter slikanemu steklu v lesu. Dela so različna, stilsko jih lahko opredelimo od

kompleksnega realizma preko kombinacije z abstrakcijo do ekspresionistično impresivnih del. Od rahločutnih slutenj krajine do prefinjene figuralike. Nekaj del je resnično vrhunskih, tako kot so tudi nekateri avtorji zelo priznani slovenski umetniki.

Do septembra vabim na ogled razstave in se v imenu umetnikov zahvaljujem vsem, ki so ta dogodek omogočili.

Helena Grebenc Gruden

KNJIŽNICA FRANA LEVSTIKA

POLETNI URNIK

pon., čet.	13.00–19.00
pet.	9.00–14.00

IZPOSOJA

knjige	3 tedne
DVD-ji	1 teden

IZPOSOJA REVIJ

za odrasle, otroke in mladino

LETNA ČLANARINA

mladi do 18. let in nezaposleni

BREZPLAČNO

študenti in upokojenci	8,00 eur
zaposleni	12,50 eur

KNJIŽNE NOVOSTI

Otroci in mladina

leposlovje

KDO SI PA TI?, C. Morel
 ZMEŠNJAVA DELOVNIH STROJEV, P. Allen
 ZGODBE IZ ŽELODJEGA GOZDA, J. Donaldson
 MALA ČAROVNICA LILI IN ..., Knister
 PET KUŽKOV IŠČE PRAVEGA, P. Kovač
 MIKI, 7. del, M. Muster
 SCOOPY-DOO, Duhovi so med nami, J. Staton
 SCOOPY-DOO, Vesoljska groza, J. Staton
 MULCA, A. Steinhöfel
 RACMAN TEPKO, Ti podlež, ti!, P. Zamboni
 RACMAN TEPKO, Junaške zgodbe, D. Alvarez
 DEŽELA ČUDES, B. Selznick
 BREZ PANIKE, ANIKA!, J. C. Bell
 FRANCEVE PRIJATELJSKE ZGODBE, C. Nöstlinger
 POLOMLJENI SVINČNIKI, J. Martinšek
 WINNIE SKOČI V VODO, L. Owen
 LARINA SKRIVNOST, H. Kraljič
 SONCE IMA KRONO, S. Kosovel
 KAM PA KAM, KOSOVIRJA?, S. Makarovič
 ZADEVA S HENRIKOM, M. Lobe
 TIGROVO PREKLETSTVO, C. Houck
 MIŠKOLIN, J. Ribičič
 ZAKAJ IN ZATO, P. Ness
 ŠIVILJA IN ŠKARJICE, D. Kette
 KROKODIL, T. Pavček
 CUFKOVA PODEŽELSKA
 PUSTOLOVŠČINA, N. Konc Lorenzutti
 TIVA IN DVANAJST MESECEV, N. Kokelj
 KOKOŠKA SLAVICA, C. Bevk

Stroka

VSERIMJE, B. A. Novak
 NAVIHANE ŽIVALI, N. Sudaphorn
 IGRIVO USTVARJANJE, P. Pedevilla
 PRIROČNIK ZA PUNCE, Jahanje
 TO SEM JAZ, VERJAMEM VASE
 KAKO PREPROSTO NARIŠEŠ ŽIVAL
 MOJI PRVI LISTAVCI, B. Bajd
 SKRIVNI LEKSIKON ZA FANTE, O. Pautsch
 SKRIVNI LEKSIKON ZA PUNCE, S. Pautsch

Odrasli

Stroka

KAJ POMAGA IN KAJ NE
 SKRIVNOSTI JAVNEGA NASTOPANJA, A. Jernejčič
 NAJSREČNEJŠI DOJENČEK DALEČ
 NAOKOLI, H. Karp
 NAJSREČNEJŠI MALČEK DALEČ NAOKOLI,
 H. Karp
 ZELENI KVADRAT, K. Benyovsky Šoštarič
 BREZ SKRBI, KAR NAPREJ!
 DRUŽINSKA DOŽIVETJA
 10 KORAKOV DO BOLJŠE SAMOPODOBE,
 A. Tacol

Leposlovje

TIK TAK, J. Patterson
 KLUB VRAŽJIH MAMIC, K. Gier
 VARNO ZAVETJE, N. Sparks
 IZGANJALEC HUDIČA, W. P. Blatty
 BOJNA PESEM MAME TIGRICE, A. Chua
 PRAVILA PREDAJE, C. Dodd
 PENTAGRAM, J. Nesbo
 DNEVNIK ZADNJE PLOVBE, J. Šterk
 KAR NAM JE USOJENO, K. Hotakainen
 SAMO EN POGLED, H. Coben
 PRIKUPNA STRUPARKA, A. Paasilinna
 O ZNOSNOSTI, A. Čar
 OPOLDNE ZAPLEŠEJO ŠKORNJI, Z. Kodrič

Stritarjeva cesta 1, Velike Lašče, Tel. 788 98 86

V ČETREK OB ŠESTIH, L. Stepančič
 ZIMSKA ROMANCA, L. Kleypas
 ZLOČINSKA ZABAVA, A. Christie
 SMISEL KONCA, J. Barnes
 USODNI VALČEK, T. Alexander
 TALISMAN, N. Sparks
 MI DAŠ SVOJO ŠTEVILKO?, S. Kinsella
 LJUBEZEN PO TEKSAŠKO, S. E. Phillips
 FANTAZIJA, S. Brown
 SKUPAJ ZA VEDNO, N. Roberts
 TAKSI, K. al Khamissi
 ROJENI ZA TEK, C. McDougall
 POLNOČ VES DAN, H. Kureishi
 SLEPO OKNO, L. Krohn

DVD, CD odrasli

WAR HORSE, dvd
 LISTY DO M., dvd
 THE GIRL WITH THE DRAGON TATTOO,
 dvd
 THE TREE OF LIFE, dvd

DVD, CD otroci in mladina

ZA DVA GROŠA FATNTAZIJE, cd

*Vabimo na
 razstavo akvarelov
 Janeza Ovsca,
 ki bo na ogled
 do konca julija
 v Knjižnici
 Frana Levstika.*

POLETAVCI – POLETNI BRALCI

Mestna knjižnica Ljubljana spodbuja bralne navade

Ob zaključku letošnjega šolskega leta, spodbujamo po lanskoletnemu odličnemu odzivu otrok in njihovih staršev, nadaljujemo z bralno akcijo Poletavci – poletni bralci, ki je namenjena otrokom, starim od 7 do 12 let.

V vseh naših knjižnicah in na spletni strani MKL jih čakajo zloženke z bralnim seznamom, v katerega bodo lahko med poletnimi počitnicami vpisovali, kaj so prebrali.

Berejo lahko kar koli po lastni izbiri (knjige, stripe, revije, turistične vodnike ...), pomembno je le, da berejo trideset dni, ki ni nujno, da si sledijo, po pol ure na dan. Na ta način otroci krepijo bralne navade, utrjujejo branje – predvsem začetniki v branju – odkrivajo čudoviti svet besed ter se z oddanim bralnim seznamom uvrstijo med kandidate za žreb privlačnih nagrad.

Tudi letos smo glavne nagrade pridobili s sodelovanjem sponzorjev: Hervis, d. o. o., Magistrat international, Grafika 3000, papirnica Goričane, NLB in konjenišvo Peterlin – podjetij, ki se zavedajo, kako pomembno je spodbujanje branja med otroki.

Vsi sodelujoči otroci bodo konec meseca septembra ob zaključku projekta povabljeni na zabavno zaključno prireditev Dan za Poletavce v park Slovenske reformacije, kjer bo vsak otrok prejel priznanje in majico Poletavci ter napeto čakal na žrebanje glavnih nagrad in užival v pestrem kulturnem in zabavnem programu.

Letos je projekt razširil krila, saj se je iz lokalnega razvil v regionalni projekt in tako bodo tudi otroci, ki zahajajo v Knjižnico Medvode, Cankarjevo knjižnico Vrhnika, Knjižnico Logatec in Knjižnico Litija lahko to poletje poleteli na krilih besed ter postali Poletavci – poletni bralci.

Otroci, vabljeni med Poletavce; več o projektu pa na www.mklj.si.

RAZSTAVA V ROBU

„Živi svet Notranjske“ je naslov prve fotografske razstave Jošta Stergarška, biologa iz Cerknice, ki je v makro-fotografijo ujel rastline in drobne živali mokrotnih travnikov Cerkniškega jezera. Razstavo smo pripravili kot primer dobrega sodelovanja dveh dediščinskih skupnosti – ene na pragu Mišje doline, druge pa v

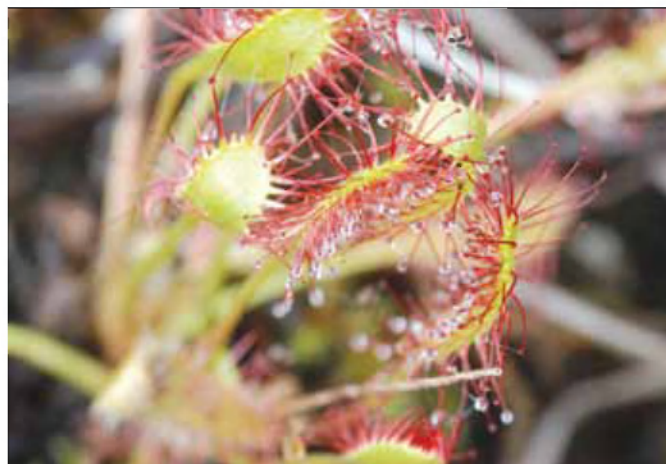
Loški dolini, kjer so se ekološko osveščeni mladi iz Starega trga pri Ložu povezali v društvo Natura kultura. Vsebine aktiviranja dediščinskih skupnosti v zavodu Parnas spremljamo v okviru Leader projekta „Dediščinske skupnosti za danes“. Razstava je po gostovanju v Tic Lož in Kovinoplastiki Lož čez poletje svoje mesto našla v Parnas centru v Robu. Lepo vabljeni na ogled.

MS

FOTOGRAFSKA DELAVNICA

Rob, 23. 6. – Med letošnjo Robarjado so na svoj račun prišli tudi fotografi. Fotografsko društvo Grča iz Kočevja in Zavod Parnas sta jih v okviru projekta Medved naš vsakdanji, program Leader, LAS Po poteh dediščine od Idrijce do Kolpe, povabila na brezplačno fotografsko delavnico krajinske in splošne fotografije. Pod drobnogled so vzeli Mišjo dolino, tole pa je le eden od posnetkov „od blizu“ – mesojeda dolgolistna rosika *Drosera anglica*. S posnetki pa so lahko sodelovali tudi na Fotolovu po Mišji dolini, ki so ga pripravili mladi iz UlakaPuba.

MS, foto: Tine Starič

VEČER NA VASI OB KRESNI NOČI NA GRADEŽU

Kresna noč je v poganskih časih predstavljala čaščenje junaka Kersnika in enega največjih ognjenih praznikov, ki nakazuje začetek obdobja, ko začne sončna svetloba pojemati in se začne dan krajšati. Po poganskem verovanju naj bi visoki kresovi oz. ogenj, ki so ga kurili po vrhovih višjih hribov, pomagal soncu ohraniti čim več toplote in svetlobe v naslednjih mesecih. Krščanstvo je običaj ohranilo in ga prevzelo, časti Sv. Janeza Krstnika in kresno noč označuje kot poletni solsticij. Starejši domačini na Gradežu se še spominjajo časov, ko so na kresno noč v juniju naokrog kurili kresove, v domača ognjišča pa polagali debele hrastove panje. Ker znajo Gradežani kolo časa zavrteti tudi nazaj, so letos prav ob času kresne noči organizirali družabni Večer na vasi z moškim pevskim zborom vinogradnikov iz Čateža. Ker so Gradežani vedno polni idej, so večer organizirali

tako, da so bili sami tokrat gostje na Večeru v svoji vasi, gostujoči pojoči vinogradniki pa gostitelji v sicer gostujočem Gradežu. Ubrana pesem, vesele viže, dobra jedača in prijetno domače vzdušje so napolnili vaško središče in tudi tokrat na obraze številnih obiskovalcev Večera na vasi privabili zadovoljstvo. Vsem prizadevnim članom Društva za ohranjanje dediščine se zahvaljujemo za še en lep spomin iz njihove vasi.

Jože Jeršin

KAKO SEM PRVIČ PLELA PROSO

Na naši njivi na vrhu Gradeža bo tudi letos na starodaven način pridelano proso. Seveda pa to ne gre brez dela in ta mesec je bilo treba mlade rastlinice ročno opleti, da jih ne bi zamoril plevel. Pridnim vaščankam sem se, malo z mešanimi občutki, prvič pridružila tudi sama. Saj ne, da ne bi znala pleti, tudi na mojem vrtičku je treba zatirati plevel in marsikatero kmečko opravilo sem vsaj velikokrat opazovala, če že nisem aktivno sodelovala ... Toda, saj niti dobro ne vem, kako je videti proso, in začudilo me je, ko so mi že prejšnji dan pojasnile, da se to dela s »prelco« in na kolenih ter naj si prinesem kaj za podlago.

Ko sem prišla na njivo, so prve, najbolj pridne ob sproščnem klepetanju že pridno »praskale« po njivi in v plastičnih vedrih se je kopčil plevel. Ko sem dobila svojo, približno polmetrsko vrsto, sem hitro ugotovila, da ni težko prepoznati pravih rastlinic. Toda prehitro sem se razveselila ... Najprej sem ugotovila, da sem ob preveliki natančnosti preveč počasna, potem so me začela boleti kolena, saj sem imela podloženo le tanko staro majico. Irena mi je prijazno posodila debelo blazino, ker jih je imela več, in spet sem se zakopala v trdo in izsušeno zemljo. Z grozo sem opazovala, kako »povaljano« njivo puščamo za sabo, pa so me potolažile, da se bodo nežne rastlinice brez težav opomogle in se spet postavile pokonci.

Majda nas je kmalu razveselila s pijačo, med premorom pa nas je »zalotil« Stane. Pa smo šle spet na kolena in prišel je nov šok ... Sotrpinke so mi pokazale muhič – hinavski plevel, zame skoraj enak kot prosene bilke. Izvedela sem, da so to tista črna semena v kaši, ki so celo strupena, zato ga je treba seveda populiti. Po podrobnejšem ogledu muhiča in primerjanju s prosom sem prepoznala razlike, toda volje za nadaljnje delo mi je vedno bolj zmanjkovalo. Klečale smo že več kot tri ure in moje zdravstvene težave s križem so pokazale svoje zobe. Toda na srečo nisem bila edina, ki sem ugotavljala, da se bo prej znočilo, preden bomo končale. Tako je prevladala odločitev za odhod, čeprav jih je nekaj želelo vztrajati – zanimivo, da so bile to najstarejše, toda očitno najbolj trpežne in najbolj navajene tega dela.

Mogoče nam naše število 13 tistega dne ni prineslo uspeha, toda delo smo v manjši zasedbi naslednji dan le dokončale. Muhič nam je naslednji dan povzročil sicer več dela, toda zdaj sem ga že uspešno ločila od prosa. Na koncu smo na hitro oplele tudi lan, ki je posejan na koncu njive, tako sem bolj od blizu spoznala še eno uporabno rastlino. Oba večera smo seveda imele »likof« pri Jožici in Stanetu, čez nekaj dni pa sem med potjo na Ahac lahko ugotovila, da so se prosene bilke res že opomogle.

Zdenka Zabukovec

PO ČEM HODIMO V ROBU?

„Pomembne so majhne stvari – ki nas napolnjujejo in osrečujejo,“ je ob otvoritvi geološkega otoka pred Parnas centrom povedal Srečo Knafelc, predsednik Krajevnega odbora Rob.

Robarjada 2012 se je pričela z vodenim pohodom po predvideni geološki poti v Kobilji curek in odprtjem geološkega otoka pred PARNAS centrom v Robu. Združili smo ju v odprti dan dediščinske skupnosti za domačine in vse ostale, ki jih zanima, kako lahko deluje dediščinska skupnost pri pripravi novih vsebin – pridobitev v kraju. Dr. Tomaž Verbič, univ. dipl. geolog iz podjetja Arhej d. o. o., je pripravil študijo o geoloških značilnostih Roba z okolico kot del Parnasovega projekta **"Dediščinske skupnosti za danes"**, program Leader, LAS Po poteh dediščine od Idrijce do Kolpe, prav tako smo v okviru projekta pripravili odprti dan dediščinske skupnosti.

Tako smo v sodelovanju stroke (dr. Tomaž Verbič, Arhej d. o. o.), umetnika iz lokalnega okolja (Aleksander Arhar), nevladne organizacije (Metka Starič, Zavod Parnas) in številnih organizacij in posameznikov uspeli ob Robarjadi 2012 predstaviti kar dve novi pridobitvi: geološki otok in geološko pot. Geološki otok in oznake na poti sicer niso financirane iz projekta, a so bile zaradi dobrega sodelovanja številnih članov dediščinske skupnosti izvedljive in smo jih lahko predstavili ob odprtem dnevu v Robu. Ob otvoritvi geološkega otoka pred PARNAS centrom je Metka Starič predstavila aktivnosti in sodelovanje dediščinske skupnosti, ki so pripeljale do uporabnih rezultatov. Zahvalila se je vsem, ki so s svojimi aktivnostmi in dobro voljo vključili v akcije (poleg že omenjenih tudi podjetju Arhej, Kmetijski zadrugi Velike Lašče, Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije, mojstru Dervišu Musiču, s. p., iz Velikih Lašč s sodelavci, lastnikom zemljišč, Urošu Resniku, g. Adamiču iz Kneja in Parnasovim prostovoljcem). Srečo Knafelc je v imenu Krajevnega odbora Rob poudaril, da so pomembne majhne stvari – ki nas napolnjujejo in razveseljujejo. "Podobno kot deluje dediščinska skupnost v Robu, in kjer zavod Parnas predstavlja primer dobre prakse, v Slovenski mreži za

interpretacijo dediščine (SMID) aktiviramo in povezujemo tudi ostale dediščinske skupnosti po Sloveniji. Zato smo vzpostavili sodelovanje z vsemi 12 stičišči nevladnih organizacij po Sloveniji, ki bodo delovanje dediščinskih skupnosti spremljale tudi v novih finančnih programih regijskega povezovanja. Obenem vse to predstavljamo tudi kot primer dobre prakse tudi po Evropi," je poudarila Lili Mahne, vodja Slovenske mreže za interpretacijo dediščine, pri kateri kot partner sodeluje tudi zavod Parnas. Naši dediščinske skupnosti se s svojim znanjem pridružuje tudi Nika Perovšek, univ. dipl. kraj. arh. Že v svojem diplomskem delu je podrobneje predstavila idejne rešitve za ustrezno predstavitev rimskih zapornih zidov, zdaj pa pripravlja študijo za celostno ureditev Krvave Peči. Aktiviranje mladih strokovnjakov iz lokalnega okolja je nadvse pomembno, saj prispevajo pomemben delež s strani stroke, ki „s tem ne ostaja sama sebi namen, ampak vrača znanje lokalnemu okolju in njegovi dediščinski skupnosti," kot je ob otvoritvi ugotavljal tudi dr. Verbič.

Članice Parnasovih čajank so se tudi tokrat izkazale, saj so napekle slastno pecivo in poskrbele s postrežbo, zato smo se v pogovoru zadržali še kar nekaj časa, vsak pa je domov odnesel kamen in razglednico kranjskega jegliča, ki raste v Kobiljem curku. Prvi dan Robarjade smo zaključili z ogledom gledališke predstave Asphalt (KUD Rob) v sosednjem Domu krajanov. Da smo Robarjado v dediščinski skupnosti res vzeli za svojo, dokazujejo tudi mlaji, za katere so poskrbeli v KUD Rob, k našemu ponosu pa sodijo tudi zastave; Srečo Marolt je poskrbel, da so bile zastave nameščene v Robu in Kotah.

Geološka pot v Kobilji curek

Prične se ob sotočju Robarice (Robarke) in potoka Kobilji curek, ko se gozdna cesta ob kovinskem smerokazu (Kobilji curek 1500 m) odcepi od asfaltne ceste Rob-Predgozd.

Pot je zasnovana tako, da je na podlagi tiskanega vodnika po naši dediščini (izide v septembru 2012) možno slediti točkam v naravi. S tem na terenu minimalno posegamo v okolje. Deset kontrolnih točk je razporejenih ob gozdni cesti v Kobilji curek, označene so s kovinskimi številkami v modro-zeleni barvi (delo Aleksandra Arharja), ki obiskovalcu potrdijo, da je na pravem mestu.

Na poti obiskovalec ob geološki karti, ki jo je pripravil dr. Verbič, opazuje različne kamnine, ki se na relativno majhnem prostoru dokaj hitro menjajo in jih je lahko opaziti zaradi usekov ob gozdni cesti in neposredni bližini struge potoka Kobilji curek. Peščenjak s svojo rdečo barvo opozarja na vsebnost železa, vendar pa kamnina vsebuje premalo železa, da bi bila primerna za predelavo. Zelenkasti tuf je kamnina vulkanskega izvora. Zaradi izredne trdote so jo uporabljali že v prazgodovini za obdelovanje mesa in kož. Malce s poti odkrijemo nahajališče fosilnih školjk vrste *Posidonia wengensis*, ki imajo lupinice milimetrske velikosti.

"Peščenjak s svojo rdečo barvo opozarja na vsebnost železa, vendar pa ta vrsta kamnine vsebuje premalo železa, da bi bila primerna za predelavo. V plavžih so zato uporabljali bobovec, ki vsebuje več železa," je razlagal geolog dr. Tomaž Verbič.

Oznaka za zapore Julijskih Alp je poleg lesenega miljnika, s katerim je društvo Claustra pred leti označilo pot ob zidu. Lepo dostopen del zapore Julijskih Alp (Claustra Alpium lularum) oz. rimskih zapornih zidov, v katerem so vidni tudi temelji obrambnega stolpa, sodi v eno od dveh zapor, ki ju najdemo v velikolaški občini. V dolžini 1548 m poteka v smeri od Sv. Primoža preko Gradiškega vrha, kjer se obrne za 90 stopinj, navzdol po pobočju do potoka Kobilji curek, od koder se ponovno vzpne proti Dedniku. Rimska zapora je grajena iz svetlo sivega neplastnatega apnenca, ki ga ni težko ločiti od črnega plastnatega apnenca, ga je pa težje razlikovati od dolomita. Skrajna točka geološke poti je ob slapu Kobilji curek, ki je najdaljši slap na Dolenjskem, in se v dveh 15 m skokih poganja preko apnenčastih skladov. Nahaja se v območju istoimenskega gozdnega rezervata (okrog 3 ha), za katerega velja strogi varstveni režim. K slapu od letos usmerjata nova kovinska tabla (slap Kobilji curek 100 m) ter prestavljena tabla tematske poti Claustra. Malce pod slapom je ob strugi lepo viden lehnjak, ki nastaja skoraj pred našimi očmi. Deseta točka geološke poti je v bližini spominskega obeležja v Kotah. Le nekaj metrov od obeležja potok Kobilji curek v značilnem meandru spodkopava breg iz peščenjaka, na notranji strani pa nalaga pesek in prod. Moč vode je pred leti spodkopala in odnesla tudi pot, ki je v bregu omogočala bližnjico do Roba.

Geološki otok pred Parnas centrom v Robu

Ob odprtem dnevu dediščinske skupnosti v Robu in ob začetku Robarjade 2012 smo slavnostno predstavili še eno pridobitev. Tik ob združnem domu (KZ Velike Lašče), v katerem gostuje zavod Parnas, je nastal GEOLOŠKI OTOK – klopca iz petih različnih kamnin, ki jih najdemo ob poti v Kobilji curek. Po barvah jih ni težko prepoznati. Rdečkastemu peščenjaku sledi sivkast dolomit, ob njem je zelenkasti tuf, na vrhu pa črn plastnat apnenec, tako da je na klopi možno tudi sedeti. Desni del klopce

sestavlja svetlosivi neplastnat apnenec, iz katerega so grajene tudi rimske zapore, na kar spomni kovinska skulptura rimskega vojščaka, ki je delo umetnika Aleksandra Arharja. Ta si je zamislil tudi zanimiv relief Roba z okolico, na katerem lahko prepoznamo Hrib z robarsko cerkvijo, Gradiški vrh, po katerem se vleče linija zapornega zidu ter Mali vrh v smeri proti Sv. Primožu, pa slap Kobilji curek. Z različnimi kovinskimi izboklinami (krogi, pravokotniki...) so nakazane kamnine, ki jih najdemo v različnih delih robarske okolice in omogočajo, da tudi s pomočjo tipa zaznamo razporejenost kamnin. Te oblike se ponovno pojavijo na zanimivi legendi, kjer so nad njimi nameščene pripadajoče kamnine, tudi fosili ne manjkajo. Legenda se nadaljuje v napisih v brajici – pisavi za slepe ter v običajni pisavi na barvnih poljih. Nad legendo lahko kamnine po barvah prepoznamo še na pregledni geološki karti Po čem hodimo v Robu, ki jo je oblikoval geolog dr. Verbič. Ob strani ima stratigrafsko zaporedje, v katerem lahko razberemo, koliko so stare kamnine, po katerih hodimo v Robu. Geološki otok

torej poleg geoloških vsebin tudi sporoča, da naravnih lepot okrog sebe ne zaznavamo vsi na enak način.

Geološki otok pred PARNAS centrom je zdaj dostopen vsem.

V Parnas centru je možno že sedaj dobiti vodnik (preizkusna verzija) in geološko karto, s katerima lahko sledimo poti. Veseli bomo vsake povratne informacije, če se boste odpravili po poti. Tako bo tiskani vodnik jeseni ustrezno preizkušen, v njem pa seveda ne bodo manjkali tudi nasveti, kako ravnati v okolju, kjer je možno srečati medveda.

Metka Starič, Zavod Parnas
foto: Metka, Jože

POMLADNO GASILSKO DOGAJANJE

Gasilci smo vedno pripravljeni na pomoč bližnjim. Da lahko učinkovito pomagamo, se na različne načine stalno usposablamo. V letošnjem maju smo svojo pripravljenost preverili na skupni vaji z Gasilci GZ Cerknica, ki smo jo izvedli na Lužarjih, in na tekmovanjih v gasilsko športnih tekmovalnih disciplinah ter na regijskem tekmovanju v orientaciji.

Skupna vaja

Z vajo na Lužarjih, ki se je je udeležilo vseh 9 PGD iz GZ Velike Lašče in 17 PGD iz GZ Cerknica, smo preverili, kako poteka alarmiranje enot iz dveh različnih regijskih centrov za obveščanje in kako je potrebno voditi in koordinirati enote v primeru velikih nesreč, ko mora sodelovati veliko gasilcev. Vajo, v kateri je sodelovalo okrog 150 gasilcev, sta si ogledala tudi župan občine Velike Lašče in župan občine Velike Bloke.

Tekmovanje v gasilsko športnih tekmovalnih disciplinah za člane in mladino

Letošnje tekmovanje za člane in članice je 12. maja 2012 organizirala GZ Ig na hipodromu v Vrbljenah. V lepem sončnem dnevu se je iz GZ Velike Lašče tekmovanja udeležilo 13 ekip.

Rezultati:

Članice A:

1. PGD Velike Lašče
2. PGD Veliki Osolnik

Člani A:

1. PGD Rob II

2. PGD Dolnje Retje
 3. PGD Dvorska vas – Mala Slevica
- sledijo: PGD Rob I, PGD Velike Lašče, PGD Turjak, PGD Rašica, PGD Karlovica

Člani B:

1. Dvorska vas – Mala Slevica
2. Veliki Osolnik
3. Velike Lašče

Tekmovanje v gasilsko športnih tekmovalnih disciplinah za mladino

Tekmovanje za mladino je bilo izvedeno 13. maja 2012, prav tako na hipodromu v Vrbljenah. Kljub temu da je bilo tekmovanje zaradi zelo slabe vremenske napovedi skoraj odpovedano, je dež prenehal, in zahvaljujoč odlični organizaciji, je bilo izvedeno še eno uspešno tekmovanje. Mladinci iz PGD Dolnje Retje so bili med vsemi ekipami iz vseh treh GZ najboljši in so osvojili prehodni pokal.

Rezultati:

Pionirji:

1. PGD Dolnje Retje,
 2. PGD Turjak,
 3. PGD Dvorska vas – Mala Slevica.
- Sledijo: PGD Veliki Osolnik, PGD Rob in PGD Velike Lašče.

Mladinci:

1. PGD Dolnje Retje,
2. PGD Velike Lašče,
3. PGD Dvorska vas – Mala Slevica,
4. PGD Karlovica.

Regijsko tekmovanje v orientaciji

Organizacija regijskega tekmovanja v orientaciji je bila leto zaupana GZ Velike Lašče, zelo odgovorno in brez zapletov pa ga je izvedlo PGD Karlovica ob sodelovanju ostalih osmih PGD iz naše GZ. Tekmovanje je bilo izvedeno 26. maja na Karlovi. Organizatorji so pripravili tri različno dolge proge za različne kategorije tekmovalcev,

na katerih so bile kontrolne točke za spretnostne preizkuse in za preizkuse znanja. Tekmovanja se je udeležilo 84 ekip iz gasilskih zvez regije Ljubljana I, od tega 10 ekip iz GZ Velike Lašče (prvo- in drugo uvrščeni na tekmovanju v okviru GZ). Ekipa iz naše GZ so dosegle odlični uspeh, saj so se kar 3 ekipe uvrstile na državno tekmovanje v orientaciji, ki bo 15. septembra 2012 v Žalcu.

Rezultati:

Pionirji:

1. PGD Veliki Osolnik I,
2. PGD Orle I,
3. PGD Žažar.

Ostali iz GZ Velike Lašče: 15. PGD Veliki Osolnik II.

Mladinke:

1. PGD Pijava Gorica I;
2. Pijava Gorica II;
3. PGD Polje I.

Ostali iz GZ Velike Lašče: 5. PGD Dolnje Retje, 8. PGD Dvorska vas – Mala Slevica.

Mladinci:

1. PGD Rakitna,
2. PGD Dolnje Retje,
3. PGD Dvor.

Ostali iz GZ Velike Lašče: 11. PGD Velike Lašče.

Pripravnice:

1. PGD Dvorska vas,
2. PGD Vodice,
3. PGD Horjul.

Pripravniki:

1. PGD Zalog,
2. PGD Tomišelj I,
3. PGD Vrh nad Želimljami.

Ostali iz GZ Velike Lašče: 6. PGD Velike Lašče II, 8. PGD Velike Lašče I.

Jože Starič

VETERANI KONKRETNO V KRVAVI PEČI

V okviru letnega plana dela so veterani OZVVS Velike Lašče v soboto, 30. junija izvedli delovno akcijo betoniranja stopnic ob terasi doma. Z njimi je zdaj omogočen krožni "peš" promet okoli doma veteranov in pomeni nov kamenček v mozaiku urejanja Doma veteranov kot osrednjega večnamenskega objekta v Krvavi Peči.

Akcije se je udeležilo 15 članov, ob tej priliki pa so tudi izvedli urejanje okolice

Veterani OZVVS Velike Lašče vabijo občane na 2. pohod po veteranski poti OZVVS Velike Lašče po Mačkovcu, ki bo v soboto, 8. septembra 2012. Začetek in zaključek pohoda je pred Domom veteranov v Krvavi Peči. Na 13 km dolgo pot pa se bodo pohodniki odpravili ob 8. uri, na cilj pa bodo prišli okoli 12. ure.

Za osvežitve napitke bo poskrbljeno!

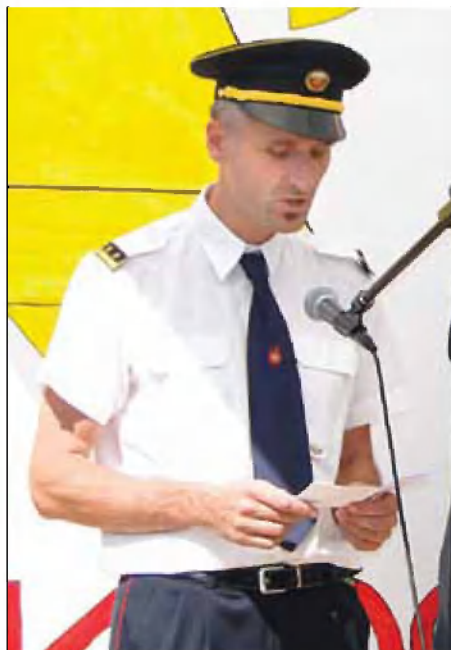
objekta, Emil pa je ves čas akcije skrbel, da se je prašiček na ražnju vrtel do končne zlatorjave barve. Za mojstrsko delo je požel pohvale vseh udeležencev akcije, ki tako na najbolj prijeten način zaključili še eno akcijo na terenu.

Tekst in foto: Srečo Knafelc

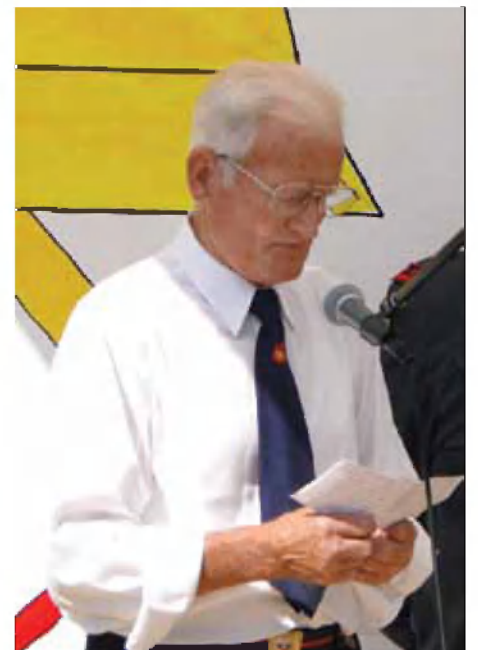
PGD VELIKI OSOLNIK PRAZNOVAL 60. OBLETNICO USTANOVITVE

Anton B. Strah

Jože Starič

Milan Tekavec

Dne 16. junija smo pripravili proslavo, s katero smo obeležili 60-letnico delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Veliki Osolnik. Društvo je bilo ustanovljeno na pobudo vaščanov po velikem požaru leta 1949.

Proslave se je udeležilo več kot 50 uniformiranih gasilcev iz domačega in sosednjih društev GZ Velike Lašče. Po svečanem prihodu na prireditveni prostor in poslušanju slovenske in gasilske himne je prisotne nagovoril predsednik

gasilske zveze Velike Lašče Jože Starič. Zbrane je pozdravil tudi Anton B. Strah, predstavnik občine. Ustanovitev in delovanje društva skozi zgodovino je predstavil dolgoletni poveljnik Milan Tekavec. Na proslavi smo tudi podelili priznanja in odlikovanja zaslužnim članom. Prireditev so razgibali mladi gasilci s svojimi nastopi.

Mladi gasilci

Stara brizgalna

Po proslavi smo se vsi po stari gasilski navadi okrepčali in odžejali z gasilsko malico in si ogledali razstavo stare gasilske tehnike in arhivskih fotografij. Zahvaljujemo se vsem, ki ste s svojim sodelovanjem pripomogli k lepi proslavi ob obletnici ustanovitve društva.

Lovrenc Gradišar

ZGODIL SE JE ČETRTEI KONJEREJSKI DAN V VELIKIH LAŠČAH

Konjerejsko društvo Velike Lašče je v soboto, 9. 6. 2012, pripravilo že četrti KONJEREJSKI DAN. V svojem 16-letnem obstoju društva je to že šesti prikaz spretnosti konj v naslednjih disciplinah:

- ježa okrog sodov,
- »šlajsanje« hloda,
- preskok (skok v višino)
- velikolaška alka.

Za popestritev je bila izpeljana tudi »TEKMA ŽUPANOV« in pripravljena razstava starih konjskih vpreg in opreme.

Člani upravnega odbora so v sobotnem jutru, ki se je začelo z dežjem, nestrpno pogledovali v temne oblake in spreminjajoče se vremenske pogoje (v Ljubljani – sončno, Kočevje – sončno, Bloke – nevihta, Male Lašče – sončno po nevihti, Velike Lašče – dežuje ...) in sprejeli odločitev, da prireditev kljub negotovemu vremenu izpeljejo. Začela se je z manjšo zamudo s povorko, v kateri so sodelovali člani društva s svojimi konji, zastavami in društvenim praporom.

Nato se je začelo spretnostno jahanje – kot prikaz poslušnosti konj in njihove uporabe za delo in rekreacijo.

Spretnostna vožnja je tokrat odpadla, saj je na deževno prireditev z zapravljičkom prišel le Franc Perhaj. V ježi okrog sodov je slavil Domen Indihar, v »šlajsanju« hloda Ivan Rupar pred Francem Perhajem, pri preskoku Domen Indihar in v Velikolaški alki Rok Tomšič, vsi člani Konjerejskega društva Velike Lašče.

Skupni vrstni red (v treh disciplinah – okrog sodov, alka in preskok) je bil naslednji:

1. Rok Tomšič,
2. Domen Indihar,
3. Živa Pavšič.

Organizator je podelil pokale prvouvrščenim. Te je izdelal domačin Jože Rigler in pripravil bogat srečelov, ki pa bo na žalost zaradi skromne udeležbe in deževnega vremena ostal za naslednji konjerejski dan.

Posebno pozornost je pritegnila tudi tako imenovana »Tekma županov« občin Ribnice, Dobropolja in Velikih Lašč. Udeleženci so morali konjsko podkev v zamahu vreči v določen cilj. Prvuvršeni – podžupan občine Ribnica Vinko Levstik je prejel pokal, vsi trije udeleženci (župan Anton Zakrajšek in župan Janez Pavlin) pa tudi praktično nagrado – konjsko podkev za srečno pot.

Razstava stare konjeniške opreme, voz in orodij je bila deležna še posebne pozornosti med odmori posameznih disciplin.

Četrti »Konjerejski dan« je po besedah obiskovalcev in predsednika društva Franca Zabukovca uspel zaradi odločenosti članov in prisotnih tekmovalcev, da tekmujejo v dežju, pokale in priznanja pa prejema v soncu.

Konjerejski pozdrav – Hiii konjič!!!

Tajnik društva: Peter Indihar

ROČNA KOŠNJA NA STRMEM TRAVNIKU V ROBU

Janez in Zdenka Škrabec sta nas že četrto leto zapored povabila na ročno košnjo in spravilo sena. Tokratni udeleženci smo se zbrali v ponedeljek, 25. 6. 2012, ob zgodnji peti uri na travniku nad Škrabčevo gostilno v Robu. Skušnik je zastavil Milan Tekavec, sledili so mu Janez Škrabec, France Novak, Franc Zakrajšek, France Zabukovec, Jakob Indihar, Janez Lušin in Peter Indihar. Ob nabrušenih kosah smo tokrat pogrešali mrzlo roso, ki je v ponedeljkovem jutru kljub zgodnji uri ni bilo. Ob zvoku ostrih rezov, ptičjega petja in vzhajanju sonca so se starejši spominjali juter, ki so jih doživljali ob ročni košnji v mladih letih, mlajši pa so poslušali zvoke narave in šelesteče trave. Po sončnem vzhodu je bil

večji del travnika pokošen. Z vriskanjem smo se odpravili na zajtrk – krompirjeve in ajdove žgance. Potem smo pokosili še travnik v sadovnjaku, v katerem nas je na sedmo uro spomnilo zvonjenje z zvonika robarske cerkve.

Najstarejši med nami, Milan Tekavec, je z molitvijo Angelovo češččenje prekinil delo. Vsi smo se za trenutek zamislili o pomenu košnje in našega življenja.

Ob prijetnem klepetu smo si bili vsi navzoči enotni, da je moderna košnja in vse hitenje v današnjem času pravo nasprotje življenju v naravi in sožitju z njo, ki se je nekoč odražalo tudi v kmečkih opravilih.

Zahvala organizatorjema Zdenki in Janezu za lepo jutro.

Peter Indihar

PO 70 LETIH BOJA NA KUCLJU

**DRUŠTVO ZARJA
SPOMINOV KO
VELIKE LAŠČE
ORGANIZIRALO
ZAKLJUČNO SLOVESNO
PRIREDITEV V ROBU**

Partizanski spomenik borbi na Kuclju

Ko danes po 70 letih boja na Kuclju človek razmišlja o smiselnosti tega boja v tedanji okupirani Evropi, ki ni vedela, kje je Slovenija, kaj šele, kje je Kucelj, se nehote vpraša: Kakšen učinek je dosegel ta boj mladih kmečkih fantov, ki so bili slabo oboroženi in neizkušeni, v primerjavi z dobro oboroženimi italijanskimi zavojevalci, ki so imeli že kar nekaj izkušenj ob požigih naših vasi in pobojev civilnega prebivalstva? Odgovor je vsekakor pozitiven.

Ni potrebno opisovati celotne roške ofenzive, ki je potekala od Ljubljane preko Dolenjske in Notranjske, kjer so po Bloški planoti vse do Babnega polja gorele cele vasi in je tekla slovenska kri. Dovolj je le, da se vprašamo, komu so bili v napoto gospodarji in njihovi sinovi na svoji sveti zemlji in domače vasi: Krvava Peč, Bukovec, Sekiršče, Centa, Osredok in Rute, ki so gorele v dneh od 19. do 23. marca 1942. leta. Pogorelci so zapustili požgane domove in se naselili nižje v naše kraje; sprejeli smo jih in se družili z njihovimi otroki ter ostali prijatelji do današnjih dni. A smo že 20. maja 1942. leta v zgodnjem dopoldnevu občutili gorje, ko je iz Velikih

Lašč prihrumela oborožena italijanska okupatorska vojska in na silo odvela 21 očetov in fantov iz Rašice v internacijo. Podobno usodo so doživele matere in otroci po drugih vaseh. Zavojevalcu pa to ni bilo dovolj. Zagnali so se proti Robu in v okoliške vasi. Narodna zaščita pa je bila že organizirana z okoli 100 člani in se povezala s partizansko enoto, ki je dosegla svoj vrhunec na Kuclju. Zbralo se je okoli 50 organiziranih ljudi, ki so bili pripravljene braniti svoja imetja in ljudi za vsako ceno kot nekoč proti Turkom. Zakaj bi obsojali te ljudi, ki so bili pripravljene tudi umreti na svoji zemlji.

Boj na Kuclju je trajal več ur in končno je braniteljem uspelo nagnati italijanske vojake v beg proti Velikim Laščam. Pri tem so imeli več ranjenih in okoli deset mrtvih, ki pa so jih pokopali na pokopališču v Velikih Laščah. A ob preveliki zagnanosti in uspehu so utrpeli izgubo tudi borci narodne zaščite. Padla sta: Slavko Zgonc iz Podhojnega Hriba in Stane Strle iz Roba. Ranjeni pa so bili: Franc Gradišar iz Kneja, Jože Novak iz Srnjaka in Konrad Cimperman iz Rašice.

Po zmagi so vaščani iz Velikega Osolnika lepo sprejeli in pogostili zmagovalce. Zanos zmage pa se ni končal. Že v začetku julija 1942. leta se je narodna zaščita razširila in povezala s partizanskimi enotami in izvedla več diverzantskih akcij. Z leti je bilo še veliko gorja. Jokali so otroci in vse več mater in žena je bilo v črnem. Požganih domov niso obnovili, marsikje jih tudi ni imel kdo. Ostale pa so popisane plošče z imeni padlih borcev in žrtev.

Z leti se menjajo ljudje, spreminja se mišljenje, a ljubezen in domovina je samo ena. In vendar se nekateri sprašujejo, zakaj nastopajo na podobnih prireditvah otroci. Odgovor je zelo preprost. Zato, ker so njihovi stari starši trpeli v koncentracijskih taboriščih, umirali za domovino in po vojni gradili lepši jutri. Ne vedo pa, da si danes nekateri njihovi starši trgajo od ust, da bi ti otroci dostojno živeli.

DOMOVINA ČUTI BOLEČINO

*Sedaj imamo svojo domovino,
na katero smo lahko ponosni.
Imejmo jo radi kakor mater,
kot svojo družico, otroke in vnuke.*

*Kamor se ozremo, so njene lepote,
a čutimo, kako diha in sope,
ker vzdihuje od zadane bolečine,
razočaranja in sramote.
Kajti po toliko letih hrepenenja,
ko imamo priložnost,
da bijo vsi ljubili,
se le obrekujemo in si nagajamo.*

*Toda čas beži vsem enako
in delo ostaja nedokončano.
Ne znamo izrabiiti danosti za sožitje,
za blagor ljubljene domovine.
Kdaj si bomo podali toplo dlan
in priznali moralni zakon
»stati inu obstati«,
ki nam ga je postavil Trubar.*

Org. Jože Škulj

ČLANICE DPŽ SO SE IZKAZALE V TEKMOVANJU KOŠNJE TRAVE

22. junija 2012 je v Kostelu že dvanajstič potekalo tekmovanje v košnji s klasično koso. Tudi letos so se udeležile naše članice in zasedle prva tri mesta:

- 1.mesto – Draga Ponikvar,
- 2.mesto – Tončka Purkart,
- 3.mesto – Ivanka Zabukovec.

Tekmovanje je potekalo na izletniški kmetiji Padovac v Selu pri Kostelu. Vsem trem tekmovalkam iskrene čestitke.

Milka Debeljak

STROKOVNI IZLET DRUŠTVA ZA OHRANJANJE DEDIŠČINE GRADEŽ

Društvo za ohranjanje dediščine Gradež je 16. junija za svoje člane organiziralo strokovni izlet na avstrijsko Koroško. Pri izbiri datuma nas je spremljala sreča, saj nas je po večdnevem dežju, neurjih in toči pričakal vroč, pravi poletni dan. Že ob šestih zjutraj smo se odpeljali izpred vaše sušilnice, v Ljubljani pa se nam je pridružila tudi vodička Maja iz Turistične agencije Potepuh, ki je ves dan skrbela za zanimivo in strokovno razlago.

Grad Hochosterwitz

Z udobnim dvonadstropnim avtobusom smo skozi Karavanke kmalu prispeli do prvega cilja, to je bil grad Hochosterwitz, po slovensko Visoka Ojstrovica. Slikovito poslopje, ki je bilo prvič omenjeno leta 860, stoji na 170 metrov visoki osameli skalni vzpetini, kjer naj bi še pred rimskimi časi stalo ilirsko-keltsko svetišče. Grad zaradi strateške lege in dobre obrambe ni bil nikoli premagan, uspešno je preстал celo turška obleganja.

Na grad, s katerega je čudovit razgled, so se nekateri popeljali z vzpenjačo, večina pa se nas je peš povzpela po dobrih 600 metrov dolgi spiralasti in strmi poti, ki vodi skozi 14 obrambnih vrat s petimi dviznimi mostovi nad prepadni oziroma jamami. Vrata krasijo različni reliefi, napisi, freske in slike, za obrambo pa so bile na njih strelne line in odprtine, skozi katere so na napadalce zlivali goreče olje ali metali kamnite bloke. Na vrhu nas je zabavni lokalni vodič v koroški slovenščini z značilnim r-jem pospremil po grajskem muzeju. Izvedeli smo najpomembnejše zgodovinske podatke o gradu in lastnikih. Njegova današnja podoba izvira iz 16. stoletja, odkar je v lasti družine Khevenhüller. Prvi lastnik iz te družine, deželni glavar Georg, ga je kupil od nadvojvode Karla, pri katerem je bil tajni svetnik, in grad je z lastnimi sredstvi dogradil ter utrdil z obrambnimi vrati. V posebni oporoki, ki je vklesana v marmorno ploščo na steni grajskega dvorišča, je zapisal, naj družina te lastnine nikoli ne izgubi, in potomci se tega še vedno držijo. Zadnji lastnik živi na bližnjem posestvu, v muzeju je z ženo upodobljen na slikah, ogledali pa smo si lahko tudi družinsko deblo in zemljevid njenih številnih posestev.

V muzeju je bil ženski del izletnikov vzhičen nad razstavljenno obleko, ki jo je grofica Melanie Khevenhüller leta 1908 nosila na slovesnosti ob 60-letnici vladanja cesarja Franca Jožefa – pa ne zaradi lepote, ampak zaradi njene »ožine«. Grofica je namreč čez pas merila le neverjetnih 36 centimetrov. Tudi sicer je bila Melanie, po rodu na pol Madžarka, nekaj posebnega, saj je bila med prvimi voznicami v Avstriji, prva ženska, ki je leta 1914 sodelovala na dirki z avtomobilom Mercedes Simplex 1904, bila je med organizatorji avtomobilskih dirk, za tiste čase pa je bila rekorderka tudi po doseženi starosti, saj naj bi (po razlagi našega vodiča) umrla šele v 104. letu.

V gradu so razstavljeni tudi težki oklepi, puške iz 15. in 16. stoletja, ki so jih še spredaj polnili s smodnikom (nositi so ga morali s sabo v steklenicah), posode za gorečo smolo, s katero so polivali oblegovalce, posebne »škarje«, ki so jih natikali na nasprotnike, sneli pa so jih lahko le tako, da so jih obglavili, in oklep grajskega stotnika, ki je bil visok 225 centimetrov in težak blizu 200 kilogramov. Zanimiva mi je bila tudi polžasta ključavnica, ki ključ celo v temi »vodi« do luknje.

Gosposvetsko polje

Ogledali smo si znameniti vojvodski prestol, ki ga sestavljata višji vojvodski sedež, obrnjen proti vzhodu, in nižji grofovski, obrnjen proti zahodu. Ob njem raste lipa, simbol slovenstva. Vodička Maja nam je osvežila spomin na veliko slovansko državo Karantanijo, katere sedež je bil bližnji Krnski grad, naselje na griču na zahodnem robu Gosposvetskega polja. Slovani so svoje kneze do leta 1414 (zadnji je bil Ernest Železni) ustoličevali na knežjem kamnu, ki je stal na jasi ob gradu. Knežji kamen simbolično predstavlja starodavno slovensko identiteto, državnost, samobitnost ter tudi izvorno politično kulturo. Običaj ustoličevanja je bil nenavaden, saj je moral prihodnji vladar podložnikom, ki so jih zastopali kosezi, v slovenskem jeziku obljubiti, da bo skrbel za deželo in vladal pravično, sicer jim bo moral odgovarjati. Če se jim ni zdel primeren za vladanje, ga niso potrdili. Po posebnem »zasliševanju« se je obred nadaljeval v Gosposvetski cerkvi in nato še na vojvodskem prestolu, na katerem je vojvoda poleg palatinskega grofa podeljeval fevde. Takrat so ga lahko moške tudi obtožili v slovenskem jeziku, če niso dobili pravice. Do leta 1651 je nato potekal poklon deželnihi stanov vladarju le na vojvodskem prestolu, nato pa do 1728 v deželni hiši v Celovcu, oboje še vedno v slovenščini!

Ustoličevanje predstavlja neke vrste osnovo demokracije: prenos pravice vladanja iz ljudstva na vladarja. Več kot tisoč let kasneje naj bi tudi na tej osnovi nastala ameriška ustava. Leta 1776 je namreč Thomas Jefferson, ki naj bi poznal zapise o karantanskem ustoličevanju, v Deklaraciji o neodvisnosti, zapisal, da so vsi ljudje enaki in imajo enake pravice, vlada pa je v službi ljudi, ne njihov vladar – tiran.

Cerkev Maria Saal

Prvotno Gosposvetsko cerkev, posvečeno Mariji, je v 8. stoletju postavil škof Modest, ki je potem širil krščansko vero proti jugu, današnja stolnica pa je bila zgrajena leta 1430. Nekoč je bila cerkev obdana s pokopališčem, zato sredi dvorišča še danes stoji velik gotski svetilnik, na stenah pa vidimo nagrobnike iz 16. in 17. stoletja. Cerkev ima najtežji zvon na Koroškem, na njej in v njej pa lahko občudujemo umetnine od antike do današnjega časa. Na

Pred krstilnico pri cerkvi Marije Svete

pročelju sta rimska reliefa poštnega voza in Ahila, ki vleče mrtvega Hektorja, na steni pred vhodom je rimska volkulja z Romulom in Remom ... Ob cerkvi stojita tudi gotska večna luč in 8-kotna kapela, ki je bila prvotno poganski tempelj, nato pa romanska krstilnica.

V notranjosti so med znamenitostmi: baročni oltar iz leta 1714, podoba Marije z Jezusom iz leta 1425, baročne orgle iz leta 1735 in otroški rimski sarkofag s posmrtnimi ostanki sv. Modesta, moj pogled pa je najbolj pritegnil mogočen rebrast strop s freskami, ki prikazujejo Jezusov rodovnik.

Vrbsko jezero

Ustavili smo je na otoku oziroma današnjem polotoku na Vrbskem jezeru Maria Wörth, kjer je bila ena najstarejših krščanskih naselbin, omenjena že leta 875. Zaradi vročine smo kar zavidali domačinom v toplem jezeru, ki je drugo največje v Avstriji in se lahko segreje tudi na 28 stopinj. V lepem zelenju tam stojita poznogotska župnijska cerkev sv. Primoža in Felicijana in zimska rožnovenska cerkev. Obe sta iz istih časov kot prvotno gosposvetsko svetišče in tudi tu je bilo izhodišče za nadaljnje pokristjanjevanje. Na pokopališču smo lahko prebrali tudi mnogo slovenskih priimkov.

Kip Marije Terezije v Celovcu

Celovec

Med enournim sprehodom po vročem Celovcu so mi ostali v spominu palača Rosenberg, stara in nova mestna hiša, znameniti zmaj, ki je simbol mesta, kip Marije Terezije, kužno znamenje s polmesecem in križem, ki so ju dodali po zmagi nad Turki, gledališče, v kateri je

bilo nekdanj plesišče, hiša Pri zlati goski, ki je verjetno najstarejša ohranjena hiša v mestu, Pokrajinski muzej, kjer hranijo tudi knežji kamen, stavba deželne vlade, najstarejša lekarna, Kramarjeva ulica, ki je najstarejša ulica za pešce v Avstriji in na kateri so se križale trgovske poti in so seveda kramarji ponujali svoje blago ..., videli pa smo tudi spominsko tablo, posvečeno Francetu Prešernu, ki je leta 1832 delal v tamkajšnji hiši.

Ziljska Bistrica

Naš končni cilj izleta je bila Bistrica na Zilji, kjer je stičišče treh dežel in kultur, saj leži zelo blizu tromeje. Ustavili smo se v obnovljeni ziljski hiši z mogočno lipo, v kateri je gostilna Stara pošta, ki jo je Slovenka Pepca Druml (Jožica Čertov) spremenila v kulturno in družabno središče Ziljske doline, kjer govorijo slovensko in ohranjajo stare običaje. V dvorani nad gostilno nam je gostiteljica ta del Koroške najprej geografsko opisala. Zilja, ki je poleg Podjune in Roža vsem znana vsaj iz pesmi, je leta 1348 zaradi potresa v Beljaku, ki je odtrgal velik del 2166 metrov visoke gore Dobrač (»Dobri oče«), poplavila in ima sedaj popolnoma novo strugo. Takrat je bilo zasutih mnogo vasi in gradov, zajezena Zilja pa je ravnino pod Dobračem spremenila v veliko jezero in močvirje, v katerem je uspevala le trava za konje, kar so izkoristili za konjerejo. Zaradi te naravne katastrofe so nastale tudi kraške jame, vrtače in ponori, ki so sicer značilni za kraški svet.

Gospa Pepca

V Celovcu na sedežih slovenskih ustanov na ta najbolj oddaljeni in najbolj zahodni del dvojezičnega ozemlja pogosto pozabljajo, težave imajo z zagotavljanjem jezikovnih pravic in zavedni Ziljani so bolj prepuščeni sami sebi. Po zgodovinskih podatkih naj bi bilo v začetku preteklega stoletja še okoli 80 odstotkov Slovencev, od plebiscita 10. oktobra 1920 pa je njihovo število iz leta v leto manjše in le redkokje jih je 10 odstotkov. Po 2. svetovni vojni so bili najbolj ponemčeni zaradi velike oddaljenosti in najbolj pozabljeni. Do 60. leta je bila matična domovina zanje praktično zaprta, tako so znali govoriti le arhaični dialekt. Sedaj sicer poteka dvojezični pouk, v Celovcu je slovenska gimnazija, vendar se večina slovenščine ne uči več kot maternega jezika, dialekt bo pa sploh sčasoma zamrl. Sedaj ima še skoraj vsaka ziljska vas svoj dialekt. Začetki nekaterih segajo v 9., 10. in 11. stoletje. Kot posebno zanimivost so ohranili palatalizacijo in npr. rečejo »na streši« namesto »na strehi«. Gospa Pepca nam je zanosno pripovedovala o vsem tem ter o narodnih nošah, običajih in pesmih. Seveda skrbijo, da stare pesmi ne bodo pozabljene, zapisovali so tudi dialekte iz 9. stoletja. Ohranile so se predvsem ženitovanjske (znamenita opeva nevestino slovo od mame), žegnanjske in furmanske. Pomembno vlogo ima tudi pevski zbor, ki poleg drugih prepeva tudi arhaične ziljske pesmi. Gospa Pepca je prepričana, da bo pesem preživela tudi med tistimi, ki ne znajo več slovensko, čeprav so jim kakšno melodijo že »ukradli« in napisali novo besedilo za nemško »volkslied«.

Še posebej v Bistrici in Zahomcu redno praznujejo tri stare šege: »štehvanje«, »visoči rej pod lipo«, ki se začenja z znamenito pesmijo Buog nan daj an dober čas, in koledovanje. Posebej je ponosna, da praznujejo vsi, ne glede na to, kateri jezik govorijo. Najbolj znano je »štehvanje«, ki malo spominja na Sinjsko alko. Praznujejo ga kot maščevanje Turkom zaradi roparskih in morilskih pohodov po Koroškem. Turško glavo predstavlja na drog nataknjen sodček, po katerem med hitro ježo z železnimi kiji tolčejo jahači, dokler sodčka ne razbijejo. Takrat se začne veliki ali »visoči rej pod lipo«. Ob tej priložnosti tudi »požegnajo« vino. Na koncu nam je gospa Pepca opisala njihovo drago in dragoceno nošo, predvajala star film o »štehvanku« in »visočem reju pod lipo« ter tudi sama zapela ...

Pa še to ...

Domov niso prispeli v poznih večernih urah, nekateri že rahlo utrujeni, vsi pa z novimi vtisi in spomini na še eno lepo doživetje. Seveda je bilo na izletu poskrbljeno tudi za lačne in žejne želodce. Na avtobusu smo si sami občasno »privezali dušo« s tekočimi, bolj ali manj domačimi dobrotami, malicali smo golaževo juho, pri gospe Pepci pa smo imeli kosilo, za katerega nam niso hoteli izdati celotnega recepta: smetanovo juho z muškarnim oreščkom in zlatimi kroglicami in meso s »skrivnostno« omako iz repe, hrena ... Za bolj veselo vzdušje je občasno poskrbel Sašo s harmoniko, ki je na parkirišču v Celovcu zabaval tudi mimoidoče domačine. Vodička Maja nas je poleg zgodovine poučila še o izvoru mnogih imen (Celovec, kajzerica, žemlja ...). Peljali smo se mimo Minimundusa, kjer so v razmerju 1 : 25 razstavljeni vsi pomembnejši svetovni arhitekturni dosežki, med drugim tudi naš Blejski otoček in ljubljanska Narodna in univerzitetna knjižnica.

Izvedeli smo tudi, da je Ziljska dolina, posebej vas Zahomec, vrsto desetletij zibelka smučarjev in skakalcev ter da je med obetavnimi skakalci prav Pepcin sin Tomaž. Sama sem bila ob njenem predavanju še posebej ganjena in pozneje sem našla podatek, da je celo moja poklicna kolegica. Medtem ko se v domovini tako mačehovsko obnašamo do maternega jezika, saj že samo imena lokalov marsikje komaj puščajo vtis, da živimo v Sloveniji, pa tam nekje v pozabljenih slovenskih domovih zanosno in ponosno skrbijo za ohranjanje domačega jezika in šeg.

Zdenka Zabukovec

PO GORENJSKI KULTURNI POTI

Ko sem izpolnil vse pogoje za zasluženi pokoj, sem se z veseljem upokojil. Potem pa sem na zborih upokojencev spoznal, da se ne počutim najbolje v družbi srebrno-sivih gospa in modrih gospodov. Občutek sem imel, da ne sodim mednje. Kar nekaj časa je preteklo, da sem se »udomačil«. Najbolj so pomagali izleti. Kaj pomagali, navdušili so me!

»O Vrba srečna, draga vas domača ...«, mi je prišlo na misel takoj, ko so napovedali junijski izlet Po gorenjski kulturni poti. Kakšna kulturna pot neki, sem se vprašal. Končno imamo mi tisto pravo kulturno pot. Sedaj bo pa že vsaka malo večja vas imela svojo ali kaj?

To je potrebno videti in doživeti, nas je navduševala organizatorica gospa Marija Trotovšek.

In smo šli. Za avtobus in pol nas je bilo. V sončnem jutru smo se zapeljali do Radovljice in se v Gorenjki založili s čokolado za vnučke. Potem gremo pa v hribe, če smo že na Gorenjskem, sem si mislil.

Toda ne, samo pod Stol smo se zapeljali, v občino Žirovnica. In od tu naprej se je začel pravi izlet. Turistično poučen, z bogatim kulturnim programom, ki mu pravijo »zibelka slovenske kulture«. Pri njih so se zibali France Prešeren, Matija Čop, Fran S. Finžgar in Janez Jalen. Ne smemo pozabiti, da se imenujejo tudi »zibelka čebelarstva« z Antonom Janšo.

Sprejem sta nam prisrčna domača vodiča pripravila v Čopovi rojstni hiši v Žirovnici, in sicer z domačim prigrizkom in medicino. Ogljedali smo si spominsko sobo in film o zgodovini desetih vasi pod Stolom. Nato smo dobili malico za popotnico, »culco in palco« ter se odpravili po dolini od vasi do vasi. Šalim se, peljali smo se z lojtrnikom in tudi z avtobusom, ker nas je bilo preveč. Najprej smo v Vrbi z gospo Miro Novak obnovili znanje o Prešernu in izvedeli še vrsto zanimivosti o njegovih sodobnikih. Pot smo nadaljevali do Rodin, kjer nam je ob borovničevčku daljni sorodnik Janeza Jalna na zelo duhovit način predstavil njegovo

življenjsko pot, njegova dela, rojstno hišo in cerkev sv. Klementa. V Doslovčah nas je nad vasjo pričakala Finžgarjeva kajža. To je mala domačija, preurejena v lep muzejček na prostem z zanimivimi eksponati, le razlaga vodiča je bila bolj suhoparna. Mogoče sem bil samo že utrujen in je bil pogled na Julijske Alpe in Triglav bolj zanimiv. Malo je bilo vroče in peljati se z lojtrnikom je bila prava izbira do naslednje vasi Breznica, kjer stoji stari Janšev čebelnjak z originalnimi panjskimi končnicami.

Ko smo sprehod po kulturni poti Gorenjske pod Stolom zaključili, smo se v senci pod kozolcem Konjensiškega kluba podkrepili z obaro, ajdovimi žganci in pivom. Poslovlili smo se od gostiteljev in ugotovili, da čeprav je bilo že pozno popoldne, še ne gremo domov. Kavico kot piko na i, smo si privoščili v Begunjah Pri Jožovcu. Ampak Avseniki so že druga zgodba.

Že na avtobusu smo ugotavljali, da so nam svojo kulturno dediščino predstavniki Zavoda za turizem in kulturo Žirovnica predstavili zelo lepo. V prospektu sem pozneje prebral, da smo imeli krajšo različico tega izleta, seveda, saj gre za deset vasi.

V mislih sem, tako kot verjetno mnogi, premišljeval, kaj vse in kako še, bi lahko mi naredili z našo kulturni potjo? Vseeno je, kako pomemben je bil pisec, pesnik ali pisatelj za slovenstvo in kje se je rodil. Pomembno je, da znamo oboje na zanimiv, poljuden in topel način predstaviti gostom. Ali znamo? Znamo, ampak rezerve imamo pa še veliko.

Vsa zahvala zakoncema Trotovšek za lep, poučen, vesel in drugačen dan!

Vaš upokojeni Janez

POTEP PO POHORJU

Tradicionalni izleti naših članov upokojencev postajajo čedalje bolj vsebinsko in organizacijsko drugačni. V bolj klasične oblike je dodano malo kulture, malo športa, iger in malo zabave.

To pot sta nas v dveh avtobusih naša vrla organizatorja g. Peter in njegova soproga ga. Marija popeljala v osrčje Slivniškega Pohorja v Andrejev dom – Pajk; kjer smo po dobrodošlici in okrepčilu v prijetni družbi vesele vodičke odšli na potep po Pohorju. Ogljedali smo si nekaj sakralnih, naravnih in zanimivih objektov.

Posebno doživetje smo občutili na sprehodu po energetskem krogu in vzponu na stolp s prečudovitim razgledom na Maribor in okolico. Občudovali smo naše starejše člane, ki so kljub častitljivi

starosti zmogli zbrati moči in prišli do vrha. Po vrnitvi s potepa smo na pikniku ob bogati ponudbi potešili svoje biološke potrebe in se vključili v različne rekreativne športne in druge igre. Ob zvokih harmonike g. Milana in g. Cirila ter prijetnem in veselem ozračju smo tudi zaplesali.

Proti domu smo se odpravili ravno pravi čas, kajti približevala se nam je nevihta.

Takšne oblike izletov so tisto, kar si upokojenci želimo, saj omogočajo aktivno vlogo udeležencev in popestrijo čas.

Zahvala organizatorjema za nepozabni izlet, poln doživetja; izlet, v katerega je bilo veliko vloženega truda. Njun trud bi bil poplačan s čim večjo udeležbo na izletih.

Mija Grebenc Jelaska

SEDMI DAN SONCA

V nedeljo, 10. junija, je v Trubarjevi domačiji na Rašici potekal **sedmi Dan sonca, festival ustvarjalnosti**, kjer se na soncu cel dan kratkočasijo tako najmlajši kot najstarejši. Letos je potekal skupaj s tradicionalnim pohodom po Velikolaški kulturni poti, sodelovanje je obiskovalcem omogočilo večjo ponudbo in prijetno preživet popoldan, pohvalila pa ga je tudi organizatorica festivala Dan sonca Ana Porenta: "V bistvu imamo enako publiko – družine; čeprav jih je vseeno nekaj prišlo samo na pohod in nekaj samo k nam, je bilo dogajanje in sodelovanje na Rašici dobro." Festival nosi ime po soncu, ki je simbol svetlobe in energije, hkrati pa je primeren tudi čas festivala, saj je 28. maja svetovni dan sonca. Kljub temu da je še dan pred festivalom močno deževalo, so, kot pravi Ana, pozitivne sile pripravile darilo, nebo se je razjasnilo, ustvarjalne delavnice pa zaživele. S Katjo in Špelo Poznič so se najmlajši obiskovalci kobacali in igrali v Sezamovem kotičku – se plazili skozi tunel, po blazinah, se žogali, igrali veliki človek ne jezi se, se peljali z sezamobilni in uganjali razne norčije. Z Matejo Herbst in Simonom Drofelnikom iz Kulturno ustvarjalnega društva Galerija C. C. U.

se je prizorišče festivala zasvetilo v novi ustvarjalni dimenziji, saj so po njem začeli hoditi majhni in starejši s sijočimi sončnicami, med mlado lipo in odrom pa je v vetru plapolala vse bogatejša likovna razstava na vrvici. Gregor Štrukelj je pripravil zanimivo likovno delavnico papirnatih vragolij, v kateri so izdelovali priponke z najrazličnejšimi zvernicami, simboli in imeni. Nina Žužek je pomagala vsem, ki so jo obiskali, da so si izdelali letečo ribico, ki že ob rahlem vetru deluje kot vetrokaz. Z Marjanom Lojzetom in Igorjem Severjem (ART les) so si nadebudneži izdelali mavrično vrtavko in se opremili z lesenimi gradniki za sestavljanje čisto pravih delujočih miniaturnih – od kozolcev, vozičkov, vodnjakov do raket. Z lepotilnico s poslikavo obraza, tatujni in izdelavo ogrlic

so se letos prvič predstavili animatorji Kluba mladih iz Kočevja: Sabina Lerik, Žolt Lerik in Matjaž Kraus. Aleksandra Borštner Maček in Nuša Poglajen sta predstavljali Kozjanski raj, Guzajeve pustolovščine in jezike.

Otroci so se zabavali s ciljanjem zlatnikov v košarico, naučili so se marsikatero nove besede skozi zanimive animacije in igre. Z Majo Vidmar so izdelovali črvičke, ki so krasili okenca velikega rdečega jabolka, s Katarino Dušcak lončarili, z Darinko Štrukelj in Marijo Mohorič pa izdelovali lovilce sanj. Letos je na festivalu potekala tudi zanimiva starševska debata o otrocih, vzgoji in starševskih stiskah, ki sta jo vodila psihoterapevta in starša štirih otrok Leonida in Albert Mrgole. V času festivala

je potekalo tudi tretje svetovno prvenstvo v zanimivi tradicionalni pastirski igri kozaklamf, ves čas pa se je bilo mogoče voziti s kanujem po Rašici ali svoje vtise in spomine zapisati na Zid hvaležnosti, ki so ga pripravili sodelavci Med.Over.Net-a. Dan sonca se je zaključil s Sončnim sijem, ko so soncu v slovo zaplesale Cekinčice in Plesalke Luči iz centra Astera.

Pri organizaciji festivala vsako leto popolnoma prostovoljno sodeluje 15 ljudi, ki radi delijo znanje in energijo z ljudmi, pri tem pa jim ni pomemben zaslužek,

ampak dobro preživeti čas. Ana jih opisuje kot srčne ljudi, hkrati pa poudarja, da biti prostovoljec danes ni lahko, saj za preživetje potrebuješ denar: "Zanašamo se lahko na ljudi, ki so ljubitelji kulture in žrtvujejo ves prosti čas za to. Strašno me gane, da ljudje pridejo, odgovorno in na zanimiv način pripravijo delavnice, so odprti ljudje in je tako prisotna dobra energija tudi med obiskovalci." Prek druženja na Dnevu sonca obiskovalci pletejo mreže poznanstva in se prek aktivnega vključevanja v dogajanje preizkušajo v ranih ustvarjalnih aktivnostih. Čeprav bi se z iskanjem sponzorjev in komercializacijo festivala lahko tudi kaj

zaslužilo, si Ana tega ne želi: "Opazila sem, da so nas tisti, ki so za nami ponavljali s podobnimi festivali, prehiteli, ampak potem ko sem večje festivale obiskala in ugotovila, kaj to je, sem si rekla, da tega nočem." Poleg tega, da vidi problem v infrastrukturi, ki velikega festivala ne bi zdržala, ji je všeč, da Dan sonca ostaja biserček – obrušen, ampak čist.

Urša Zalar

Vir: www.dan-sonca.si

KOZAKLAMF: Vodja tekmovanja je pripravljen vse leto organizirati trening za tiste, ki želite igro bolj poznati. Igra je najprimernejša za starostno skupino od 8 do 16 let. Zainteresirani posamezniki ali skupine pokličite na 051 335 835. Urnik in lokacija po dogovoru.

TRŠKI DAN, 9. JUNIJ OD 9. DO 12. URE TRG PRED LEVSTIKOVIM DOMOM, VELIKE LAŠČE

("Kjer seješ ljubezen, zraste veselje."
William Shakespeare)

Junij ali rožnik je šesti mesec v letu. Nekako na prelomu koledarja se ozira nazaj po zimi in kleči pred poletjem, dokler mu vročina ne butne v obraz in zažari v razcvetelih poljanah. Junij je čas konca in čas začetka. Brstič, iz katerega se razvije svoboda, otroci zaključijo šolsko leto, kmetje kosijo travo, žita zacvetijo. Majske ljubezni se razplamtijo v junijske kresove. To je čas optimizma, ljubezni, oplajanja in volje do življenja.

Junij pa je tudi mesec rojstva našega rojaka, očeta slovenskega naroda, Primoža Trubarja, ki se je rodil 8. junija 1508. V tem mesecu je tudi občinski praznik, v okviru tega pa se zvrstijo razne prireditve, med drugim tudi Trški dan.

Letošnji Trški dan se je odvil na Trgu pred Levstikovim domom v soboto, 9. junija, v okviru prireditev ob praznovanju občinskega praznika. Kljub nestanovitnemu vremenu, z občasnimi rahlimi plohami je velikolaški trg oživel in pričaral čudovito dopoldne vsem obiskovalcem.

Na stojnicah so se predstavljali:

JZTK – razglednice, knjige, majčke;
DOD GRADEŽ – suho sadje, pletene košare in zobotrebci – prikaz izdelovanja zobotrebcev;
ČEBELARSKO DRUŠTVO – izdelki iz medu, pripeljali s seboj panj;
PODEŽELSKÉ ŽENE – kruh, rezanci, predpasniki ...;
KOVAČIČ CVETO – suha roba – galanterija;
MALI POT SODRAŽICA – sveži sir in skuta;
MIRSLAV ŠKRLJ – leseni okraski in drugi izdelki;
KMETIJA MAVRIC iz Primorske – češnje;
ELANDA – knjige in cvetje;
PRIJATELJ JOŽE – šparglji, jajca.
Za hrano je poskrbela gostilna Kukelj z odličnim golažem in vampi. Za pijačo je poskrbelo Gasilsko društvo Retje.

KULTURNI PROGRAM:

V bogatem kulturnem programu so nastopili učenci glasbene šole Ribnica iz podružnice Velike Lašče in plesna skupina Cekinčki, pod vodstvom Tine Jaklič. Povezovalka programa je bila Veronika Virant – DPŽ. Za vzdušje je poskrbel Miha Juvanc s harmoniko. Zahvaljujemo se vsem sodelujočim, še posebej učencem glasbene šole Ribnica iz podružnice Velike Lašče, saj so z mladostno energijo in odlično zaigranimi skladbami med obiskovalce posejali veselje.

Javni zavod Trubarjevi kraji,
Silva Langenfus

10. PRAZNIK SUHEGA SADJA NA GRADEŽU

NEDELJA, 16. SEPTEMBER 2012

OB 9. URI

POHOD PO TRUBARJEVI ROJSTNI FARI
Pohodniki se zberejo pred Domom krajanov Turjak (avtobusna postaja) in krenejo po gozdni poti do Trubarjeve domačije na Rašici, cerkve sv. Kancijana, kjer je bil Trubar krščen, in na Gradež, kjer bo tradicionalni praznik suhega sadja.

OB 12. URI

NA GRADEŽU

SVEČANOST OB 10 SUŠILNI SEZONI V OBNOVLJENI
SUŠILNICI SADJA IZ LETA 1938

PO 12. URI

NA GRADEŽU

ogled sušenja sadja v sušilni peči na drva in ogled mnogih drugih tradicionalnih opravil, ogled ohranjene dediščine na Gradežu, pokušina hrane pripravljene na tradicionalen način, tržnica, gobarska razstava

PO 15. URI

NA GRADEŽU

otroške delavnice, pastirske igre, lokostrelstvo, veselica bogata izbira hrane in pijače ter srečelov

ORATORIJ 2012

“GREM JAZ”

Jaz grem ... na Oratorij v Rob!

Dragi otroci,

letos se bomo družili od 23. do 26. 8.

Prijave (do 12. 8.):

Nina Kovačič – 041 254 990, Lavra Jančar – 031 291 106
ali na oratorij.rob@gmail.com.

Dragi otroci,

zaključite počitnice na

ORATORIJU V VELIKIH LAŠČAH

od 30. 8. do 1. 9. 2012.

Letošnji oratorij se navezuje na življenje svete Marije Dominike Mazzarello – s ustanoviteljice Družbe hčera Marije Pomočnice. Njen zgled naj nas navdušuje za Gospoda in za aktivno prevzemanje pobud in odgovornosti v življenju.

Prijave sprejemamo do 20. avgusta.

teja.levstik@gmail.com, Branka 031414867 ali v župnišču.

S „TRUBARJEVIMI KROVAŠKIMI MALARJI“ ŠE ENKRAT MED SLOVENCIMI V NEMČIJI

S potujočo razstavo Tu malajne ni vse proč palu, filmom in delavnicami smo se Parnasovi sodelavci za Trubarjev rojstni dan ponovno napotili med Slovence v Nemčijo. Na povabilo dr. Zvoneta Štrublja, slovenskega duhovnika iz Stuttgarta in enega največjih poznavalcev Primoža Trubarja, smo se od 8. do 10. junija 2012 pridružili srečanju družin iz župnije Stuttgart v zanimivem

Pri Martini so slikali na moker omet

mestecu Meersburg ob nemški obali Bodenskega jezera. Tokrat smo našo ekipo sestavljali P a r n a s o v i prostovoljci Martina Tekavec, Marjana Dolšina in Jože Starič ter vodja Zavoda Parnas Metka Starič. Med potovanjem smo se ustavili v Kemptnu, kjer je v letih 1553–1561 služboval "slovenski Luther" Primož Trubar. Ogledali smo si cerkev sv. Manga, na kateri je od Trubarjeve 500. obletnice rojstva nameščen Trubarjev relief, za cerkvijo pa je že od prej spominska plošča. S tamkajšnjo evangeličansko pastorko Jutto smo v Parnasu uspešno sodelovali že v letu 2008, saj je takrat v cerkvenem preddverju nekaj dni gostovala tudi potujoča razstava Vsem Slovincem. Prijazno nas je popeljala po razstavi, na kateri predstavljajo večletna izkopavanja in prenovo trga pred cerkvijo. V podzemnem prostoru pod trgov se sedaj skrivajo lepo restavrirani temelji kapele sv. Erazma in sodobna multimedijška interpretacija, ki nas je vse navdušila. V Ravensburgu sta nas pričakovala naša gostiteljca Herbert in Minka. Za tri dni sta nas sprejela pod okrilje svojega doma in z materinsko srčnostjo poskrbela, da smo se nadvse domače počutili, se ves čas zabavali in mimogrede spoznali še številne nemške kulinarične in ostale posebnosti. Minka, ki je tajnica društva Planinka iz Ravensburga, nam je pokazala društvene prostore, kjer na steni ne manjka niti fotografija slovenskega predsednika države. V soboto smo se pridružili slovenskim družinam v mestecu Meersburg ob Bodenskem jezeru, saj je bil na vrsti dan za

V knjigoveški delavnici so vezali knjige

Slovenski duhovnik dr. Zvone Štrubeljje razdelil kruh iz domovine

delavnice. Po uvodni predstavitvi dr. Zvoneta Štrublja smo si skupaj ogledali dokumentarni film Tu malajne ni vse proč palu. Nemški podnapisi so bili nadvse dobrodošli, saj so nekatere družine mešane. Družine smo nato povabili na tri delavnice. Martina je pred družinskim hotelom vodila izdelavo fresk

na premičnih nosilcih, v dvorani pa so otroci in odrasli pod Metkinim vodstvom ročno vezali knjige – miniaturne, lepljene, šivane, malo večje. Jože je na dvorišču poskrbel za zabavne igre, Marjana pa je zainteresiranim razlagala o Trubarjevih krovaških malarjih ter skrbela za koordinacijo in fotografije. Po kosilu smo si vzeli nekaj časa za ogled mesteca ob Bodenskem jezeru in obiskali tudi otrokom nadvse prijazno razstavo o Bibliji, popoldne pa spet ustvarjali na delavnicah. V nedeljo sta udeležencem družinskega srečanja podrobneje predstavili potujočo razstavo Tu malajne ni vse proč palu njeni soavtorici – Marjana Dolšina je spregovorila o freskah, motivih in barvah, Martina Tekavec pa o restavriranju in izdelavi fresk. Izdelke so udeleženci delavnic razstavili ob oltarni mizi, razstava pa je lepo zaobjela prostor, v katerem sta duhovnika Zvone in Aleš darovala družinsko mašo. Ob koncu maše je vsak dobil še kruh iz domovine – ptičke in košarico iz kruha, ki jih je doma napekla Martina.

Slovensko dediščino vedno z veseljem ponese tudi med Slovence v tujini. Udeleženci so bili nad delavnicami in svojimi stvaritvami navdušeni. Naslednje gostovanje potujoče razstave z delavnicami je predvideno v mesecu juliju – 15. 7. ob srednjeveškem dnevu v Žužemberku. Trubarjevi krovaški malarji so namreč poslikali tudi bližnjo podružnično cerkev sv. Neže v Lopati na Dolenjskem (Župnija Hinje), kjer so freske lepo restavrirane, žal pa so bile uničene freske „krovaških malarjev“ v Plešivici pri Žužemberku, Višnjah pri Ambrusu ter v Cvibljju pri Žužemberku.

Metka Starič, Zavod Parnas, foto: Marjana Dolšina

Parnasova ekipa skupaj z gostiteljema – Herbertom in Minko Kestler

PO POKLICU SEM PILOT

Bralci ste opazili, da skušamo v vsaki številki Troble predstaviti katerega od poklicev, ki jih ne opravlja ravno veliko naših občanov. Tak poklic opravlja tudi Davor Marijanovič z Žage. Nenavadno je, da v tradicionalno kmečki Mišji dolini, kot pravimo dolini od Jerina do Štefina, prebiva človek, ki se redno vozi na Brnik in si že od 1983. leta služi kruh s pilotiranjem različnih potniških letal. Gospod Marijanovič je bil še zelo majhen, ko

je blizu njihove hiše v Križevcih pri Zagrebu pristalo jadralno letalo. Bil je tako prevzet, da je praktično tri dni, kolikor je to letalo stalo tam, prebil ob njem in ga občudoval. Tedaj seveda še ni vedel, da bo ta dogodek morda usoden za njegovo poklicno pot, saj je po opravljeni maturi na klasični gimnaziji v Križevcih nadaljeval šolanje na Civilni letalski šoli v okviru Strojne fakultete v Zagrebu. Za vpis na ta študij je poleg strogega medicinskega pregleda, ki ga je tri dni opravljal v Beogradu, moral opraviti še sprejemni izpit iz znanja angleščine in fizike. »Sprejemno sito« je bilo zelo gosto, saj je bilo od 430 prijavljenih kandidatov sprejetih le 18.

Po končanem študiju je 25-letnega Davorja ljubezen do Slovenke, njegove prve žene Vlaste, pripeljala v Slovenijo. Dne 1. maja 1983 je nastopil prvo službo pri slovenskem letalskem prevozniku Adria Airways. Začelo se je s polletnim šolanjem »na tleh«, to je na simulatorjih, nato je s kapitanom inštruktorjem opravil 5 poletov brez potnikov, nato pa je še 8 mesecev pilotiral letalo s potniki, vendar pod budnim očesom kapitana inštruktorja. Šele nato je sledil izpit, po katerem je postal mlajši prvi oficir ali laično rečeno, kopilot. Letal je na DC9 s 115 sedeži, nato na MD80 s 170 sedeži, 7. julija letos pa bo minilo 22 let, odkar je po šolanju na letalu Dash-7 postal kapitan. Za ta naziv pa ni bilo dovolj le šolanje, ampak predvsem tudi pozitivno mnenje vseh tistih kapitanov, ki so v teh letih njegovo delo kopilota spremljali, ga ocenjevali in ob koncu ocenili z

anonimno anketo. Šele njihovo strokovno mnenje je gospoda Davorja 7. 7. 1990 naredilo za kapitana. Njihovo pozitivno mnenje pa ni temeljilo le na njegovem brezhibnem tehničnem znanju, ampak predvsem na njegovih človeških kvalitetah.

Pilot mora biti namreč strpen, komunikativen, predvsem pa zanesljiv in stabilen človek, saj je delo, ki ga opravlja, zelo odgovorno.

Prav zato mora vsak pilot, tudi g. Marijanovič, ki ima že dve leti pogoje za upokožitev, vsakih 6 mesecev za dva dni na praktične simulatorske vaje v Frankfurt na Lufthanso, ki jim sledi še preverjanje teoretičnega znanja. Čeprav je večina letov neproblematičnih, za pilote njegovega staža skoraj rutinskih, morajo biti piloti usposobljeni

odreagirati v kritični situaciji hitro in strokovno, kot da se jim to dogaja vsak dan. V primeru odpovedi motorja, trikrat se je to zgodilo tudi g. Marijanoviču, v primeru požara, padca pritiska v letalu, odpovedi hidravlike, težav s kolesi in še s čim je treba odreagirati brez dolgega premišljanja in brez napak. Vse letalske nesreče, poudari g. Marijanovič, so posledica napak

oziroma nespoštovanja predpisov. Vsi letalski predpisi so napisani s krvjo. »Piloti se učimo na napakah drugih,« je poudaril, »na svojih se ne moremo.« Trdi, da letalskih nesreč ne bi bilo, če v celotnem procesu leta nihče ne bi naredil napake. »Celo več,« je poudaril, »sistem je tak, da se mora zgoditi niz napak, da na koncu pride do nesreče. Varnostni sistemi so tako naravnani, da se veliko napak sploh ne opazi, saj jih mreža sistema varnosti samodejno

izniči. Jata ptic, na primer, ni usodna, če ni poleg nje še vrsta drugih težav in napak. Ena od resnih motenj leta je nevihtni oblak. Njemu se mora vsak pilot obvezno izogniti. Ko ga na radarju zazna, mora komunicirati z najbližjim kontrolnim stolpom na tleh, ta pa mu nato dovoli, po kateri smeri ga sme obleteti, da se morda pri tem ne križa s smerjo leta drugega letala.«

Kot kapitan je skupaj s kopiloti in ostalimi člani posadk na različnih letalih, vse do 180 sedežnega Airbusa 320, s katerim leta sedaj, naletel približno 16 tisoč ur in ob tem porabil okrog 30 tisoč ton goriva. Sam predvideva, da je tako doslej s svojim delom »pridelal« in oddal v atmosfero okrog 90 tisoč ton CO2.

Z omembo tega podatka mi je nakazal, da se zaveda, da letalski promet poslabšuje sestavo atmosfere in posledično naše bivanjsko okolje. A za to niso krivi piloti, se razume.

Na vprašanje, kateri del leta je za pilota najzahtevnejši, mi je g. Davor odgovoril, da je to vsekakor vzlet, ki ga verjetno redki med piloti preživijo z manj kot 120 utripov srca na minuto in 150 mmHg krvnega tlaka. Pristanek pa je za pilota veliko manj stresen.

Marsikaj se je spremenilo v tem dolgem obdobju poklicnega letenja g. Marijanoviča, tako na njegovem poklicnem kot na osebnem področju. Na letalih se je zaradi pojava terorizma zelo poostriala varnost. Pilotsko kabino na primer sedaj varujejo neprebojna vrata, zaradi česar ni več možno vdreti vanjo, zajeti letalo in ga spremeniti v letečo bombo. Žal pa so se določene stvari za pilote Adrie spremenile na slabše. Ena od teh je čas počitka med dvema poletoma. Včasih je po 12 urah letenja sledil 36 urni počitek, sedaj sta čas letenja in počitek, ki temu sledi, enako dolga. Tudi plače so se žal zelo znižale. Torej se tudi v tem poklicu odraža splošna kriza.

Glede na to, da g. Marijanovič kljub izpolnjenim pogojem za odhod v pokoj še vedno leta na svojem Airbusu 320 med letališči Evrope, Severne Afrike in Bližnjega vzhoda, težko razumem, da bi ta poklic svojim otrokom odsvetoval. Pa ga. Verjetno je spoznal, da ga je ta poklic zasvojil in mu s tem usodno zaznamoval tudi osebno življenje. Zlasti družinsko življenje pilotov je na veliki preizkušnji, saj ponavljajoče se dolgotrajne odsotnosti redko ostanejo brez posledic. Žrtev tega je bil tudi njegov prvi zakon. V drugem je imel več sreče, verjetno tudi zato, ker je žena Saša tudi sama 9 let preživela na letalih kot stevardesa in dodobra spoznala delo svojega soproga in ga zato razume. »Ker je nemogoče, da bi letela oba, se je Saša poklicu stevardese odpovedala in sedaj uči angleščino na OŠ Sodražica. Tam zelo rada dela, zadovoljen pa sem tudi sam, saj zaradi delovnega časa in bližine šole lahko sama skrbi za otroka, tudi ko sem dlje časa odsoten. Nanjo se lahko vedno zanesem in za moj poklic je pomembno, da pridem v službo spočit in brez skrbi. Za to sem ji zelo hvaležen.« je dodal g. Marijanovič.

Za svojo drugo družino je g. Marijanovič našel za bivanje imeniten košček Zemlje, po njegovem mnenju, v najlepši dolini v Sloveniji. Da je mogel prav tu kupiti kmetijo, ga je verjetno res vodila »dobra vila«, saj je tu spoznal tudi imenitne ljudi,

svoje sedanje sosedo, o katerih mu ne zmanjka besed pohvale. Seveda se je tudi sam z leti spremenil in dozorel in doma res uživa s svojima osnovnošolcema Filipom in Ano, ki sta že prava »Dolinca«. Lepo se razume tudi s svojima že odraslima in samostojnima otrokoma iz prvega zakona, s sinom Deanom, ki je sicer filozof in zgodovinar, a leti kot stevard tudi pri Adrii, in s hčerko Diano, ki dela kot komercialistka v podjetju svoje mame. Ponosen pa

je tudi na to, da ima že enoletnega vnuka Jana. Hiša na Žagi 5 je topel dom za vse, saj se ob številnih praznovanjih zberejo v njej prav vsi družinski člani in mnogi prijatelji. Takrat je najbolj vesel. Pogosto ga obišče tudi njegova 82-letna mama Ana, po kateri

je najmlajša hči dobila tudi ime, in brat Darko iz Zagreba, ki kot menedžer v košarkarskem klubu Cibona prav tako zelo pogosto potuje z letalom. Ko se bo poslovil od svojega Airbusa, bo začel intenzivneje gojiti okrasna drevesa. Na svoji kmetiji (pridobil si je tudi status kmeta) si želi urediti arboretum. Verjetno ima kmetijstvo tudi v krvi, saj je bil njegov oče agronom.

Njegova velika ljubezen

pa je tudi vzreja psov. Je namreč predsednik Slovenskega kluba za hrte. Na 3500m2 veliki ograjeni parceli se veselo podijo njegovi irski volčji hrti, psi, ki so nekoč služili za lov na volkove in so največji psi na svetu.

Zdi se mi, da imajo ti psi nekaj skupnega z gospodarjem. So pravzaprav zelo prijazni, miroljubni, a v primeru izrednih situacij ne poznajo strahu. Psi so to dokazali ob srečanju z medvedom, njihov gospodar pa že nekajkrat ob srečanju z resnimi težavami v zraku.

KOLESARSKI KRONOMETER KNEJ- KARLOVICA

V nedeljo, 17. junija 2012, je TVD Partizan organiziral že peti kolesarski kronometer na relaciji Knej-Karlovica. V lepem sončnem popoldnevu se je kronometra udeležila 26 tekmovalcev iz različnih slovenskih krajev.

Ob 17. uri so se drug za drugim na progo podali tekmovalci v različnih starostnih kategorijah: od najmlajšega, ki je dopolnil 4 leta, do najstarejšega, ki je dopolnil že 69 let. Organizatorji smo zelo zadovoljni, da je bilo med 26 tekmovalci kar 8 osnovnošolcev, eden je bil celo predšolski. Med ženskami se udeležba izboljšuje, pričrčani pa smo, da jih bo naslednje leto na štartu še več.

Tekma je nam je lepo uspela, za kar gre zasluga članom TVD Partizan in gasilcem PGD Karlovica, ki so poskrbeli za zaporo stranski cest. Zahvaljujemo se tudi pokroviteljem: Občini Velike Lašče, podjetju Trgoup, d. o. o., podjetju Mapri, d. o. o., in Dejanu Purkartu.

Vsi kolesarji in navijači ste lepo povabljeni na Vzpon na Sveti Primož, ki ga bomo izvedli 9. septembra 2012 ob 15. uri.

Rezultati:

Občinsko prvenstvo:

Predšolski otroci:

1. Erazem Adamič, 25:48:92.

Erazem Adamič, najmlajši tekmovalac prihaja v cilj

Osnovnošolke:

1. Eva Kutnar, 09:41:27,
2. Lana Brodnik, 14:50:92.

najhitrejši osnovnošolki

Osnovnošolci:

1. Jakob Hočevar, 8:50:24,
 2. Boštjan Podlogar, 10:05:57,
 3. Žak Gradišar, 12:31:39.
- Sledita: Lenart Adamič, Črt Gradišar.

najhitrejši osnovnošolci

Ženske do 35 let:

1. Veronika Podlogar, 08:53:94.

tudi najhitrejši v kategoriji do 35 let je medaljo podelil g. župan

Ženske nad 35 let:

1. Alenka Zidar Zupan, 13:21:45,
2. Sonja Ilovar Gradišar, 13:41:63.

najhitrejši med dekleti nad 35 let

Moški do 40 let:

1. Jure Adamič, 07:57:08,
2. Tomaž Tanko, 08:31:17,
3. Miha Sivec, 08:49:26,
4. Bernard Tekavec, 11:05:42.

Moški 41 do 60 let:

1. Jože Škulj, 07:50:60,
2. Anton Hočevar, 08:17:88,
3. Franc Kutnar, 08:31:39.

Sledijo: Jože Starič, Jože Tekavec, Dušan Gradišar.

Odprto prvenstvo:

Predšolski otroci:

1. Erazem Adamič, 25:48:92.

Osnovnošolke:

1. Eva Kutnar, 09:41:27,
2. Lana Brodnik, 14:50:92.

Osnovnošolci:

1. Jakob Hočevar, 8:50:24,
2. Boštjan Podlogar, 10:05:57,
3. Žak Gradišar, 12:31:39.

Sledita: Lenart Adamič, Črt Gradišar.

Ženske do 35 let:

1. Veronika Podlogar, 08:53:94.

Ženske nad 35 let:

1. Alenka Zidar Zupan, 13:21:45,
2. Sonja Ilovar Gradišar, 13:41:63.

Moški do 40 let:

1. Nejc Peterlin, 07:52:23,
2. Jure Adamič, 07:57:08,
3. Tomaž Tanko, 08:31:17.

Sledita: Miha Sivec, Bernard Tekavec.

najhitrejši v kategoriji moški do 40 let

Moški od 40 do 60 let:

1. Borislav Skubic, 06:52:31,
2. Jože Škulj, 07:50:60,
3. Ludvik Peterlin, 07:59:37.

Sledijo: Anton Hočevar, Franc Kutnar, Jože Starič, Jože Tekavec, Dušan Gradišar.

najhitrejši v kategoriji moški 40 do 60 let

Moški nad 60 let:

1. Herbert Kotnik, 07:15:35,
2. Bran Zorenč, 09:39:72.

najhitrejša v kategoriji moški nad 60 let

Jože Starič, foto: Metka Starič

DAVID ŠAVLI IMA ZA SEBOJ PRVI NASTOP ZA MLADINSKO REPREZENTANCO

David počasi izpolnjuje letošnje cilje. Za njim je že devet tekem in ima še vedno možnost, da doseže normo za svetovno prvenstvo starejših mladincev v Barceloni. Da je letos konkurenca res močna, dokazuje to, da so trije atleti že dosegli normo, dva pa sta ji že zelo blizu.

David napreduje iz tekme v tekmo in niza osebne rekorde. Tako je letos že dvakrat zmagal. Prvič na ekipnem prvenstvu mladincev in mladink na Ptuj, in sicer z metom 61,93 m. Štirinajst dni zatem pa na atletskem mitingu v Domžalah z metom 62,49 m. Na 7. Memorialnem mitingu v Ljubljani je z metom 61,95 m dosegel tretje mesto. Za tem je sledil prvi reprezentančni nastop, in sicer v Slovenj Gradcu na četverboju mladinskih reprezentanc Hrvaške, Češke, Madžarske in Slovenije, z metom 57,10 m je dosegel peto mesto. Na finalu atletskega pokala Slovenije za člane in članice je dosegel četrto mesto z metom 61,38 m.

Zaradi občasnih bolečin v hrbtu se obrne na fizioterapevta Simona Boleta; s trenerjem Andrejem Hanjškom pa že delata načrte za naslednje tekmovalno obdobje.

Beti Šavli

ALEN, KRISTJAN IN GAL ŠE ENKRAT DRŽAVNI PRVAKI

Trije nogometaši iz NK Velike Lašče: Alen Salčinovič, Kristjan Š. Pečnik in Gal Škulj so v letošnji sezoni nastopali za ekipo NK Domžale in z njo osvojili naslov državnih prvakov v kategoriji starejših dečkov do 14 let (U-14).

Tako se je nadaljeval sanjski niz uspehov teh fantov v letošnjem letu, saj so po tretjem mestu v državnem prvenstvu v futsalu naslovu prvakov med osnovnimi šolami osvojili še najbolj cenjeno lovoriko!

Gal v akciji na Areni Petrol

delež k uspehu. Gal je tudi obe finalni tekmi začel v prvi enajsterici, medtem ko je moral Kristjan finale zaradi poškodbe izpustiti.

Že dejstvo, da so se uspeli iz male sredine prebiti v enega najmočnejših klubov v državi je pomenilo velik uspeh. S trdim delom skozi vse leto (vsaj petkrat tedensko so se vozili na tekme ali treninge v Domžale) so si priborili svoje mesto v ekipi in dodali pomemben

Kristjan, Alen in Gal – še enkrat prvaki

Državno prvenstvo poteka v dveh skupinah: vzhodni in zahodni – Domžalčani so postali prvaki na zahodu, na vzhodu je bil prvak NK Celje. Tako sta se v finalu pomerili ti dve ekipi. Na prvi tekmi na Areni Petrol v Celju so Domžalčani zmagali z 2 : 1, prav tako so bili Domžalčani boljši na povratni tekmi v Domžalah s 3 : 1. Obe tekmi si je ogledalo veliko število gledalcev – celo več kot marsikatero tekmo v prvi ligi. Za fante je bilo tudi posebno doživetje igranje na Areni Petrol v Celju in na glavnem igrišču v Domžalah.

Primož Škulj

NAŠE NOTRANJE SONCE

Zahvaljujem se vsem, ki z menoj soustvarjate našo Energijsko vadbo in sproščanje, in prepričana sem, da bomo skupaj še naprej tudi v naslednji vadbeni sezoni. Za prijetno slovo od letošnje sezone naj podelimo skupaj kratko poglobljeno sprostitev, ki traja le do pol ure.

Napravimo vdih in globok izdih. Umirjeni razmišljajmo in se razlijmo po našem fizičnem telesu. Naj nas okrog in okrog preplavi občutek, da smo energija, ritem, magnetno polje, resonanca, sreča, radost, zdravje, ravnovesje. Bodimo osredotočeni in pozorni spremljajmo spremembe. Začutimo energije, ki so v nas in predstavljajo univerzalni ogenj vsakega posameznika; razsvetlujejo in grejejo nas vse življenje. To energijo občutimo in pošljimo na mesto, kjer zaznamo težavo, in ta težava mine. Zahvalimo se in pozitivni pogledimo v nov dan in ga tako tudi zaključimo.

Naj podelim z vami še nekaj cvetk iz naših pogovorov in razmišljanj.

Smo kot Sonce in izžarevamo svojo ljubezen radostno v svet. Z aktivnostjo prenesemo toploto tudi v okončine. S hrano in hranilnimi snovmi spodbudimo v telesu toplotne procese pretvorbe v energijo. Vedenja in znanja, ki jih imamo v svoji notranji biti, nas dosežejo tudi preko zraka in etra duševnosti. Preko vode in vodnega elementa dosežemo poznavanje življenja samega. Da bomo to čutili, moramo biti sproščeni. Zato so še toliko bolj potrebne samosprostitvene tehnike. Naš jaz se skriva v sistemu živčevja in čutil. Pomembno je, da naš organizem dobi tako grenčine kot čreslovine, slane in sladke substance, saj z njimi gradimo energije.

S čim smo se srečevali na vadbah?

Trenutke pozornosti smo delili z vsemi, ki smo se dobivali na rednih srečanjih Energijske vadbe in sproščanja in tudi na delavnicah, ki so bile organizirane na različne tematike, ter tudi na samostojnih meditacijah. Spoznali smo tudi dražljaje eteričnih olj in zeliščnih krem ter blagodejnih učinkov dotika preko masažnih prijemov. Blizu so nam bile vaje, ki spodbujajo delovanje imunskega sistema in naših boljših reakcij v vsakodnevem srečevanju in prepoznavanju sebe in drugih. Skupaj smo bili tudi v Zdravilišču Dobrna in se družili ob morju v Opatiji. Zaključek letošnje sezone smo zaključili v Županovi jami pri Grosupljem z Energijsko vadbo pred jamo in sprostitevno

meditacijo v sami jami. Pripravljamo pa tudi že ideje za naslednjo vadbeno sezono. Izkušnje vsakega posameznika so čudovite, in kot ste poudarili, vas veseli, da naredite ravno tisto za vašo dušo in telo, kar potrebujete. Zato vam je na Energijski vadbi in sproščanju še toliko bolj prijetno in se nanjo radi vračate. Od ostalih vadb se razlikujemo tudi po tem, da so treningi oblikovani kot samoterapija, ki deluje.

Ostaja pa še nekaj odprtih vprašanj, ki nas še vedno begajo.

Kaj so naše skrite skrbi in kaj nas vodi naprej, nas motivira in kje nastajajo naša pričakovanja? Česa se oklepamo, komu smo mar? Je naš dih dovolj dolg in imamo dovolj veselja? Je naš izdih res sprostitel? Vprašanja pogosto porajajo različna razpoloženja, prevelika pričakovanja, namišljena dejanja. Vsem pa nam je pomembno, da se lahko dobimo ob dejavnostih, ki nas razveselijo, pri katerih lahko soustvarjamo. Ko se razidemo, je pogled na nas same in življenje pozitivnejši.

Načrti za poletje?

Na vašo željo bomo delavnico v Zdravilišču Dobrna ponovno organizirali. Prijave so že v teku. Delavnica je namenjena tako vadečim in članom in tudi družinskim članom, čeprav bi se želeli samo kopati v termalni vodi. Delavnica bo v juliju od 5. 7. do 8. 7. 2012. Prijave so možne do zasedbe mest na zru@zru.si, sasek.tina@gmail.com ali na GSM 041 745 363. Ob prijavi vam bomo posredovali program delavnice Izziv, sprememba, sprostitev 2012 in brošuro.

Že zdaj pa ste vabljeni, da se nam pridružite v sezoni jesen zima 2012/2013, ko bomo z novimi močmi nadaljevali z vadbeno sezono Energijske vadbe in sproščanja z vsemi novostmi na ezoteričnem področju.

Bodite z nami.

S skupno voljo in močjo nam bo uspelo. Ugotovili smo, da se veselimo naših nadaljnjih srečanj, kjer aktiviramo svoje notranje Sonce in izpustimo nerealna pričakovanja in idealiziranje ob strani. Naš notranji žar in svetloba sijeta iz vsakega od nas na vsakogar, ki je v naši bližini - na vse lahko zasijemo in živimo na valu diha z vsemi, ki jih imamo še posebej pogosto v mislih in srcih.

Vzemimo si čas - v naravi, na dopustu ali pa samo okrog hiše ali na balkonu - v vsem je nekaj, kar pritegne našo svetlobo. Ustvarjajmo in bodimo pozitivni. Opustimo otrdelost in zadihajmo zdravje z visokimi frekvencami. Naučimo se sonca in naj bo sonce v nas.

Za vas pripravila: vaditeljica in terapevtka
Tina Sešek 041 745 363

»TA ČRNI« MLINSKI KAMNI

Črpanje mineralnih dobrin iz zemeljske skorje je poznala vsaka civilizacija. Geološki procesi, ki potekajo v zemeljski notranjosti, neprestano obnavljajo nastali primanjkljaj mineralnih dobrin. Če pa so človeški posegi v naravo hitrejši od naravnega prenavljanja, govorimo o rudarjenju. Najbolj zastrašujoče je svarilo strokovnjakov, da na nekaterih delih Zemlje že rudarimo pitno vodo.

V poševnih stenah gozda Kresinek so dobro vidni sledovi izklesovanja skalnih kolotov.

V naših krajih so zelo redki primeri globinskega rudarjenja, najti je poizkus iskanja lignita oziroma rjavega premoga. Površinskega rudarjenja zasledimo precej več. Narava še danes kaže rane, kjer so kopali pesek. To so opuščeni »pruhik«.

Zaradi kraške narave našega ozemlja se je že zgodaj pojavilo apnarstvo. V prostranih zakraselih gozdovih so v apnenicah žgali apnenec in izdelovali apno. Ta obrtna panoga je najstarejša, saj so apno žgali pri nas že v antičnem času. Rimljani so ga potrebovali pri gradnji obrambnih zidov. V srednjem veku pa so ga uporabljali pri zidavi cerkva. Še danes sta vidni sledi Kureške in Lenartove apnenice v mokrškem hribovju, kjer so pred stoletji žgali apno za zidavo Marijine cerkve na Kureščku in cerkve sv. Lenarta v Krvavi Peči. Posebno cenjeno je bilo tisto apno, ki so ga žgali iz dolomita, saj ima nekatere posebnosti, ki ga apno iz apnenca nima.

Velika razširjenost listnatega gozda je ponujala dobre pogoje za kuhanje lesa. V kopah so naši predniki izdelovali kakovostno oglje. V naši neposredni sosesčini so v glažutah izdelovali steklo.

Žal so šle našete obrti že davno v pozabo. Zelo zanimiv in malo poznan je tudi način izdelave mlinskih kamnov za »ta črno« moko, ki so jih izklesovali tudi v naši občini. Za izdelavo mlinskih kamnov, ki pri mletju dajo črno moko, je najboljša taka kamnina, ki je sestavljena iz samega kremenovega

Skalni kolut, slab meter premera in četrta metra debeline, je kot »šolski primer« mlinskega kamnoseštva pri nas ostal na svojem mestu. Geološko kladivo je priloženo za primerjavo velikosti.

materiala. Mineral kremen, ki je bil eden najbolj uporabljenih materialov za izdelavo rezalnega kamnitega orodja med kameno dobo, je najbolj razširjen mineral v zemeljski skorji. Kremen, ki ga kemiki imenujejo silicijev dioksid (SiO_2), je steklastega videza in obsega rjave, modre in črne barvne odtenke. Kamnina kremenov konglomerat, po domače brusnik ali starejše kresilnik, je usedlinska (sedimentna) kamnina, ki jo sestavljajo sprijeti in zlepljeni drobni zaobljeni prodniki in kamenčki. Kamnina je nastajala proti koncu starega zemeljskega veka v permijški geološki dobi pred nekako 250 milijoni let. Voda je takrat nanašala droben in zelo čist kremenov prod in pesek na velike izravnane površine današnjega slovenskega ozemlja, vmes pa se je vrivalo kremenovo lepilo, ki je trdno povežalo kremenova zrna med seboj in tako je nastala zelo trdna kamnina, ki se da brusiti in je kresljiva.

Ni pa vsak kremenov konglomerat dober za izdelavo mlinskih kamnov, biti mora čist in ne sme imeti raznih glinenih primesi, ki povzročajo pri obremenitvah hitrejši razpad kamnine.

Ko je kamnosek dobili ustrezno kremenovo »žilo«, je vanjo zasekal velikost bodočega mlinskega kamna. Ni bilo nujno, da so mlinski kamen izsekali v enem kosu. Lažje ga je bilo potegniti iz zaseke, če je bil v dveh ali treh delih, tako ga je bilo tudi lažje prevažati po slabih poteh in tudi končna fina obdelava kamnine je bila olajšana. Obdelani kamni so imeli v premeru od 30 do 33 col, debelina kamna je bila od 8 do 14

col, osna luknja pa je merila sedem col (cola meri 2,54 cm). Izklesani mlinski kamen je kamnosek spravil domov in ga na dvorišču najprej grobo obdelal, v delavnici pa ga je začel na fino obdelovati. Glavno kamnoseško orodje je bilo iz železa: »kajle«, »majzelni«, »macole«, »ketne« in obroči. Orodje so izdelovali in pripravljali sami kamnoseki: šilili in

kalili so špice, »netali« so obroče in izdelovali različne železne zagozde. Ko je kamnosek začel kamen ali dele kamna obdelovati, ga je z verigo čez sredino debeline trdo povezal in obklesal, in sicer najprej gornjo polovico kamna. Ko je bila obdelava končana, je namestil na zgornji rob prvi železni obroč. Nato je obklesal debelino kamna in pomikal verigo navzdol. Ko je bil kamen obdelan čez polovico debeline, je verigo prestavil zopet

Geolog prof. Anton Ramovš, danes žal že pokojni, pozorno opazuje ostanke dela kamnoseka in narave.

na polovico debeline. Kamen je obrnil in obdeloval še neobdelano polovico, pri tem je zelo pazil, da je bila veriga vedno napeta, zato je vseskozi zabijal železne kline. Ko je bila druga polovica obdelana, je na rob pritrdil drugi obroč. Oba obroča sta varovala mlinski kamen, da se pri vrtenju ni prelomil ali razletel. Okovani kamen je bil izmed obeh mlinskih kamnov vedno spodnji vrteči se kamen v mlinu. Delo mlinskega kamnoseka se je tukaj končalo. Vrednost mlinskega kamna se je kamnoseku vedno plačevala za debelinsko colo.

Nadaljnje delo na mlinskem kamnu pa je opravil mlinar sam. Kamne je s posebnim

kladivom še sklepal in jih namestil v mlin, kjer je začel s poskusnim mletjem. Sledilo je uravnavanje kamnov in mlin je bil nared za mletje. Skozi luknjo na sredini zgornjega kamna se je vsipalo zrnje, moka pa je padala skozi režo na obodu kamna v lesen zaboj z odprtino za »žakelj«.

Mlinski kamni iz kremenovega konglomerata so bili vedno »ta črni kamni«, namenjeni mletju koruze, ovsa, rži in ječmena. Iz pšenice niso mogli mleti povsem bele moke. Vsak večji mlin je imel tudi »ta bele« kamne za mletje pšenice.

Mlinski kamni, izdelani iz apnenčevega konglomerata, pa so bili »ta beli« kamni, namenjeni mletju pšenice za belo moko. Labora ali apnenčev konglomerat je veliko mlajša kamnina od kremenčevega konglomerata, saj je nastajala šele v pleistocenski geološki dobi, takrat ko so se vrstile ledene dobe, to je nekaj deset tisoč do stotisoč let nazaj.

Peter Krvina, ki ga je življenjska pot iz rojstnega Drenovega Griča zanesla v Škamevec, se je kot kajžar ukvarjal z mlinskimi kamnoseštvom. Izdelal je nekaj parov »črnih« mlinskih kamnov. V bližini vasi je v gozdu Kresinek, danes bolj znan kot Borovnik (že samo ime gozda veliko pove o tukajšnji kamnini in rasti na njej), na parceli Jožeta Širaja z Velikega Osolnika našel pravo »žilo« kremenovega konglomerata. Še danes si lahko v živo ogledamo lepo vidna dela mlinarskega kamnoseštva iz naše preteklosti.

O škamevskem mlinarskem kamnoseku so mi pripovedovali domačini Milan Podlogar in Rajko Centa iz Škamevca ter Jože Širaj z Velikega Osolnika, za kar se jim lepo zahvaljujem.

Časi so se in se še spreminjajo. Danes jemo kruh iz moke, ki je bila zmleta z umetnimi »mlinskimi kamni«.

Manfred Deterding

Bujno rastje na silikatni kamnini

MEDVED NAŠ VSAKDANJI

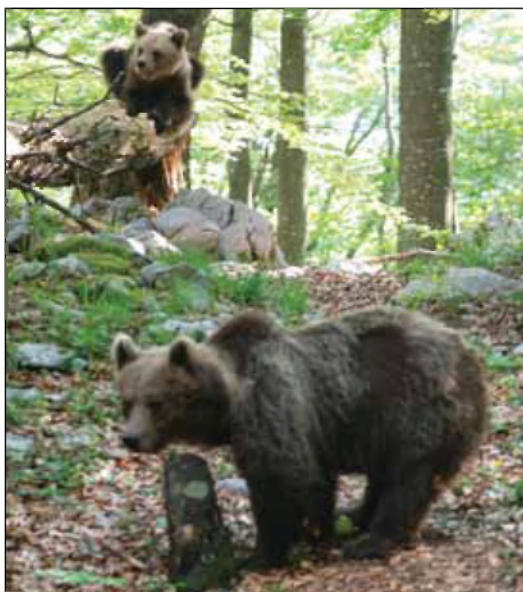
Čisto pravi naslov, še posebej če si doma v okolici Velikih Lašč. Si za ali pa si proti medvedom, tretje možnosti skoraj ni. Ker pa odgovor ne more biti samo za ali proti, smo v zavodu Parnas skupaj s partnerji Zavod za ekologijo Narava 2001 – poslovna enota Kočevje, Fotografskim društvom Grča in Rokodelskim centrom Ribnica prijavili projekt Medved naš vsakdanji na programu Leader, LAS Po poteh dediščine od Idrijce do Kolpe – torej kandidirali za evropska sredstva za razvoj podeželja in uspeli. Na medveda

smo namreč uspeli pogledati s tretje strani – kot razvojno priložnost, preprosto povedano: če medveda že imamo, potem imejmo še mi kaj od tega.

Projekt ima predvsem ozaveščevalno nalogo in povezuje celotno območje, temu so prilagojene tudi vsebine. Sredstva je pri programu Leader treba najprej založiti, po uspešno izvedenem projektu in natančnih poročilih pa bomo držali pesti, da nam bodo čim prej vrnili 85 % vloženih sredstev. Od 6. februarja do konca letošnjega leta tako potekajo različne aktivnosti pri vseh štirih partnerjih. Fotografsko društvo Grča je pripravilo mednarodni fotografski natečaj o rjavem medvedu v Sloveniji z razstavo, ki gostuje na petih koncih območja LAS Po poteh dediščine od Idrijce do Kolpe – na Trubarjevi domačiji bo gostovala od 15. oktobra do 10. novembra. Širjenju poznavanja naravoslovne fotografije sta bili namenjeni dve fotografski delavnici, eno smo gostili v Mišji dolini v okviru Robarjade. V Zavodu za ekologijo Narava 2001 so že nastali trije videospoti, med katerimi eden predstavlja lanskoletno opazovanje medvedke z mladiči v Robu. Na treh ekskurzijah v tujino so predstavniki Zavoda za ekologijo spoznavali primere dobrih praks ravnanja z rjavimi medvedi, v 2. fazi pa bodo dokončali polurni dokumentarni film o rjavem medvedu in izpeljali mednarodno konferenco Evropska prestolnica rjavega medveda – 27. septembra v Ribnici. V Rokodelskem centru Ribnica so pripravili več rokodelskih delavnic, na katerih so skupaj z ribniškimi šolarji in otroki iz vrtca ustvarjali na temo spominkov rjavega medveda, jeseni pa bodo gostili mednarodno konferenco.

V Zavodu Parnas smo uspešno izpeljali dva tematska večera, prvega v Ložu, v sodelovanju z Javnim zavodom grad Snežnik, na katerem smo pregledali možnosti za opazovanje rjavega medveda v naravnem okolju, česar se nekatere lovske družine bolj, druge manj uspešno lotevajo. Pokazalo se je, da zakonodaja sicer ne zavira tovrstnega ekoturizma, a da bo potrebno postoriti še marsikaj za kvalitetno in organizirano ponudbo območja. (Tudi priložena fotografija je rezultat opazovanja medvedov v za to posebej prilagojeni opazovalnici na tleh, z urejenim odvodom za zrak, na območju, ki je namenjeno le opazovanju živali in ne lovu. Čudovit primer dobre prakse na področju ekoturizma v občini Loški potok, ki se ga, zlasti Švicarji, redno udeležujejo.)

Na drugem tematskem večeru smo v Parnas centru v Robu spregovorili o medvedu v blagovnih znamkah in promociji. Tudi na tem področju je že kar nekaj lepih pobud. Med drugimi sta

kot gosta nastopila Brane Borštnik, ki je predstavil združenje Kočevski med, ter Janez Šajn, lastnik gostilne Brlogar, kjer poskrbijo, da ob posipu sladkorja na sladici ostane oblika medvedje šape. Nadvse sporna pa je bila za nekatere ponudba medvedjega mesa. (Glede na dve prejeti protestni pismi sem prvič zaslutila, da so zagovorniki medvedov lahko še dosti bolj napadalni ne le od svojih nasprotnikov, pač pa celo od samih medvedov.) Tudi Rokodelski center Ribnica je v svojo ponudbo letos že vključil medvede – rokodelske izdelke družine Kobola iz Kočevja.

Tretji Parnasov dogodek je bila okrogla miza o možnostih sobivanja z rjavim medvedom. Pripravili smo jo v sodelovanju z Občino Kočevje, ki je v ta namen prvič odprla vrata

novega Turističnega centra Jezero. Izbrani gostje so smiselno predstavljali različna področja, na katerih se srečujemo z vprašanjem sobivanja človeka in medveda. Kot sogovornika sta se povabilu odzvala tudi velikolaški župan Anton Zakrajšek in velikolaška ravnateljica mag. Metoda Kolar. Na okrogli mizi se je pokazalo, da na možnosti sobivanja gledamo zelo različno. Če je na velikolaškem delu območja problematika nadvse pereča in se z medvedom srečujemo dnevno, pa na kočevskem koncu sobivanja kot problema skoraj ne poznajo. Celotno okroglo mizo si lahko še vedno ogledate na posnetku, kar je zagotovil Zavod Škatla (www.zelnik.net). Raziskovalec Miha Krofel z Biotehniške fakultete je opozoril, da vsi medvedi niso problematični in da ljudje lahko marsikaj preventivno postorimo, da medvedov ne privabimo v vas. Ko je le dan po okrogli mizi medvedka ranila sprehajalko v neposredni bližini naselja Velike Lašče, so na Biotehniški fakulteti pripravili navodila, kako ravnati, da ne srečamo oz. če srečamo medveda (dostopna so tudi na spletni strani zavoda Parnas, prav tako povezava na brošuro Srečanja z medvedom). Namen okrogle mize ni bil v oblikovanju odgovorov na vsa vprašanja, ampak osvetliti zastavljeno vprašanje sobivanja z različnih zornih kotov, kar nam je tudi uspelo. Vse tri dogodke je moderiral gozdar in amaterski fotograf iz Kočevja Janez Konečnik, ki deluje tudi kot prostovoljec zavoda Parnas. Poleg tega smo pripravili plakate s fotografijo mladega medveda Srečka (avtorica Petra Draškovič) in izdali promocijsko zloženko z najboljšimi fotografijami z natečaja Medved naš vsakdanji, skrbimo za promocijske akcije, prvič pa smo se spoprijeli tudi z vodenjem in koordinacijo tako obsežnega projekta.

Medved je naša največja zver, a obenem ogrožena živalska vrsta v evropskem prostoru, zato je dobro, da se čim prej naučimo sobivati z njim. Informacij in znanja o tem ne bo nikoli preveč. Vsekakor medved za podjetnejše lahko predstavlja tudi razvojno priložnost. Pametno je umiriti strasti in panični strah, pri čemer nam lahko največ pomagajo znanje, prave informacije in zdrava pamet. Medved je simbol moči – le česa se ob njem učimo? Morda tega, da nepremišljeno obnašanje do narave prinaša tudi neprijetne posledice, ali morda tega, da zase lahko največ naredimo sami. Aha, v okviru LAS Po poteh dediščine od Idrijce do Kolpe je odprt Leader razpis za leto 2012, prijave pa zbirajo še vse do 20. julija. Z velikolaškega konca je projektov še vse premalo.

Besedilo in foto: Metka Starič, Zavod Parnas

FRANCI PEČNIK – AC (NA FOTOGRAFIJI) SE ZAHVALJUJEM ZA PRIZNANJE OBČINE VELIKE LAŠČE, KI SEM GA PREJEL NA OBLETNICO TRUBARJEVEGA ROJSTVA

Prijetno me je presnetila vest, da bom na osrednji letošnji občinski akademiji, v petek, 8. junija, dobitnik pomembnega priznanja Občine Velike Lašče. Pobuda zanj je prišla s strani občinskih svetnikov z obrazložitvijo o moji dolgoletni aktivnosti in predanosti širjenju in ohranjanju lokalne kulture ter vzpodbujanju mladih. Ta novica me je zelo pozitivno čustveno vznemirila, tako da sem

bil prav zaskrbljen, ali se bom slovesnosti sploh lahko udeležil ali ne. Akademije sem se na koncu z veseljem udeležil, saj mi je prejšnji večer, v četrtek, 7. junija, uspelo "pod streho spraviti" tradicionalno pevsko revije Občine Velike Lašče na gradu Turjak. Te vsakoletne revije, katere redno že 16 let uspešno, zagnano in požrtvovalno "krmarim", mi dajejo posebno pozitivno energijo, saj jih posvečamo obletnici rojstva (8. junij), po mojem prepričanju največjega Slovenca vseh časov, Primoža Trubarja. Prav Trubar je bil tisti, ki me je po dveh mesecih nezavesti v Kliničnem centru prvi "obiskal" in me potolažil z naslednjimi besedami: "Ac, ne jokaj, saj ne boš umrl. Umrli boš šele čez dolga leta in to na slovenski domoljubni zemlji, moje kosti pa trohnijo v tujini. Nič ne bo hudega s tabo, samo s politikom se ne smeš več ukvarjati, saj

bi te le-ta kmalu pokopala. Odsedaj naprej se posvečaj le kulturi". Te besede sem vzel in jih imam še sedaj za svete. Zato sem že maja 1987 izstopil iz stranke ZKJ, od takrat dalje pa nikoli več nisem bil pristaš nobene politične strani. S tem so nastali pogoji, da sem 18. oktobra istega leta 1987, podal idejo za ustanovitev ŽPZ KUD-a Marij Kogoj. Ta kulturni podvig mi je uspel in na izrednem sestanku sem bil predlagan za predsednika na novo zaživelega KUD-a Marij Kogoj. Društvo je bilo nemudoma registrirano v ZKO Lj.-Vič, ZKO Ljubljana in ZKO RS, kar se je zgodilo prvič od ustanovitve KUD-a dalje (leta 1956).

Trdim, da so prav takratne Trubarjeve besede name vplivale tako močno, da sem brez prekinitve že 25 let, predsednik turjaške kulture. Preden sem začel opravljati funkcijo predsednika, sem prebolel težko bolezen (anevrizmo), ki je bila posledica živčne preobremenitve - razne ideje o prihodnosti slovenskega naroda in pogovori z g. Ivanom Borštarnjem so bili zame pretežko psihično breme in sem se zaradi tega znašel v bolnici in bil dva meseca v nezavesti.

Tekom dolgih let vodenja društva sem našel SMISEL ŽIVLJENJA prav v KULTURI. Skozi vseh 25 let moje aktivnosti v tej dejavnosti sem bil ideolog in režiser mnogih kulturnih prireditev. Nekatere so do danes postale že tradicionalne in so zato lahko ponos občini Vel. Lašče. Vse to je posledica truda, da našim zanamcem zapustimo že pripravljene in uveljavljene smernice za nadaljnje ohranjanje kulture. S tem bi bili mladi predvsem primerno motivirani, pravilno obveščeni in bi dobili prepotrebno samozavest za ohranjanje identitete naših ljudi v prihodnosti.

Za prejeto priznanje, v katero je vtkana podoba mojega nesebičnega dela, sem zelo hvaležen, saj mi pomeni daleč največ in je zame neprecenljive vrednosti. Ob tem se zahvaljujem vsem političnim strankam, ki sestavljajo občinski svet, saj je velika večina na tajnih volitvah soglasno sprejela odločitev za podelitev priznanja prav meni. Takšna domoljubna uglašenost vseh političnih strank bi morala biti prisotna na vseh ravneh in vsesplošne krize ne bi občutili. Ker mi priznanje pomeni tudi vzpodbudo za nadaljnje delo, se bom še naprej zavzemal za vrednote naroda in vse to prenašal na mlajše rodove.

HVALA VSEM !

Franci Pečnik - AC

CVETJE NA ROBU VASI

Na griču Brinje na robu vasi, ki se »Rašče« drži, imamo žene, ki skrbijo za cvetje in jutranjo kavo, da nam je vedno lepo. Kajti cvetoča lepota je kot solza ljubezni iz globine srca. Ob kavi se klepeta, da zveemo novice in vse resnice o življenju v vasi.

Opazoval sem: Jože Škulj

DANICA goji cvetoči rododendron.

OLGA te dobesečno preseneti z lepoto cvetočih gredic ob vaški poti.

SONJA se je odločila za vrtnice, ki so najlepše rože.

MARIJA ima bogato cvetoči mak – samosevec, ki raste iz špranje.

MILENA preseneti s pisanim cvetjem.

NADA goji njivo bradatih perunik.

GOSPODU PRELATU VINKU ŠEGI VOŠČILO ZA 95 LET

Zadnjo majsko nedeljo smo v duhovniškem domu v Ljubljani obiskali gospoda prelata Vinka Šego, častnega občana Občine Velike Lašče.

Že na vratih svoje sobe nas je sprejel vedrega razpoloženja, s svojim znanim pozdravom »Domovina rešena«.

Gospod Šega je bil več kot dvajset let župnik v župniji Rob na Dolenjskem, v preteklem letu pa je svoj novi dom našel med sobrati duhovniki v Ljubljani, kjer se počuti dobro, saj, kot pravi, ima prav vse, kar potrebuje. Všeč mu je tudi okolje v tem mirnem delu Ljubljane na Lepi poti, kjer je polno zelenja in veliko ptičjega petja. Pove nam, kako je hvaležen za vse in kako je na svetu lepo. Kako bi bilo šele lepo, če ne bi bilo vojn, če bi vladalo sožitje med ljudmi.

Župan Anton Zakrajšek mu je izrekel čestitke ob njegovem 95. rojstnem dnevu, vsi skupaj, ki smo ga obiskali, pa smo mu zaželeli, da ga Bog še dolgo ohranja pri močeh, Mati Marija pa naj vodi njegove misli in njegove izrečene in zapisane besede.

Gospod prelat nam je pokazal na list v pisalnem stroju. Po njegovem prvem literarnem delu z naslovom Dano tisto uro tu zdaj nastaja nova knjiga. Pravlјice iz svoje mladosti, iz svojega spomina pridno prenaša na papir in upamo, da jih bomo lahko kmalu prebirali. Povedal pa nam je, da ima v načrtih tudi že tretjo knjigo; naslov, ki nam ga je zaupal, naj ostane skrivnost. V njej bo opisoval življenje nekoč in spremembe, ki jih je doživljal in jih je prinašal napredek in sodobni čas. Elektriķa, ceste, avtomobili, telefon, televizija – celo v barvah. Teh stvari si nekoč ni bilo mogoče niti predstavljati. Da ne omenja interneta ali kot pravi: »Bolj po slovensko – medmrežje. Pogledaš, nikjer nobene mreže, pa vse deluje – na takšno daljavo.«

Trenutno si najbolj želi, da bi našel vozniško dovoljenje in uspešno podaljšal veljavnost. Tako bi se lahko spet sam peljal – k Mariji na Kurešček, v Rob, kamor koli.

Gospoda prelata smo ob našem obisku prijetno presenetili. Nismo mu voščili le z izrečenimi besedami in šopkom, pač pa tudi s pesmijo. Tega darila je bil še posebej vesel. Zapela sta mu Boštjan in Damjan Gradišar. Ob poslušanju pesmi, zlasti Ave Marije, ki sta jo morala ob koncu ponoviti, je bilo vzdušje res nepozabno.

Gospod Šega je pri svojih petindevetdesetih letih sogovornik, ki bi ga človek lahko kar poslušal in poslušal. Ko smo ga v Velikih Laščah imenovali za Častnega občana, to res lahko z vsem spoštovanjem pišemo z veliko začetnico.

»Marija skoz' življenje, voditi srečno znaš ...«. Vodi gospoda prelata in ga še naprej ohranjaj pri močeh.

SPOMINSKA SLOVESNOST V KOČEVSKEM ROGU

Narava je žrtvam na tem kraju postavila spomenike. Sto in sto belih kamnov, prekritih s preprogo iz zelenega žameta. Sto in sto kapljic vode, pomešane s solzami, je obdelalo njihove ostre robove, z zemljo okrog njih pa zasipalo jame groze.

Množica ljudi se je 3. junija 2012 zbrala v Kočevskem Rogu pri breznu pod Krenom, kjer so na slovesnosti s sveto mašo počastili spomin na žrtve, ki jim je bilo zadnje počivališče po hudih mukah odmerjeno v breznih Kočevskega Roga, Teharjih, Hudi jami in drugod.

Ljudje so množično in s spoštljivo tišino prihajali na prizorišče, medtem ko so mladi brali neskončni seznam Janezov, Antonov, Francetov, Jožetov, Ivan in Angel iz številnih župnij, ki so jim bila na tem mestu vzeta življenja.

»Oče, združi nas, da bo svet spoznal, da si nas Ti poslal«, so s pesmijo nagovorili pevci mešanega pevskega zbora San Justo iz Argentine, nato pa so se zbrani pridružili molitvi Rožnega venca. Molitev, prižiganje sveč ob breznu, šopek rož iz domačega vrta, ki jih je k drevesu zataknila tresoča roka, tiho šelestenje bukev in hrastov, kot bi njihovi listi zraven ponavljali: »Ki je za nas krvavi pot potil.«

Apostolski nuncij Juliusz Janusz, ki je vodil bogoslužje, je v pridigi uporabil besede papeža Janeza Pavla II: »Narod brez spominov, je narod brez prihodnosti.«

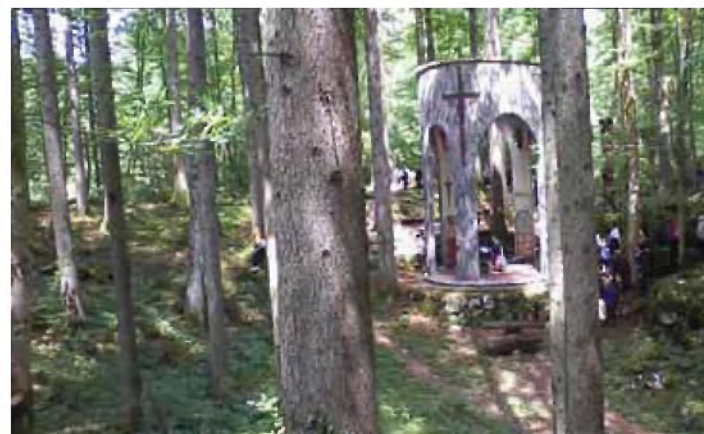
Iz nagovorov po koncu svete maše naj izluščim samo nekaj izrečenih misli: Ob primerjavah, kaj smo Slovenci imeli, da smo se lahko primerjali z drugimi evropskimi narodi, so bili omenjeni Prešeren, Cankar, Plečnik in drugi, pa seveda tudi Trubar. Torej naši kraji. Žal so morali biti naši kraji omenjeni tudi v povezavi s trpljenjem in davkom, ki so ga plačali v letih 1941–1945 – Notranjska, Bela Krajina, Dolenjska ... Velike Lašče, Turjak.

»Nobenega pogreba ni bilo, nobenega križa, nobenega duhovnika. Samo črne rute. In solze. Mi smo njih nagrobni križ.«

»Mi smo tisti, ki nosimo spomin naprej.«

»Ustvariti je treba uspešno družbo srečnih ljudi. Ohranimo vrednote slovenske demokratične družbe, da se Rog ne ponovi.«

V. V.

VALVASORJEVA KONJENICA JEZDILA TUDI PO NAŠIH KRAJIH

Vse je enkrat prvič. Tudi to, da izvem, da obstaja Valvasorjeva konjenica. Kaj oz. kdo pa to sploh je, sem se najprej vprašala. Izpadla sem kot največja nevednica, saj so jo vsi, kogar sem vprašala, opisovali na dolgo in široko. V izgovor: no ja, prav sega pa tudi jaz ne morem vedeti. »Prenočili bodo v Srobotniku,« sem izvedela. Tega pa ne smem zamuditi. Če jih že ne poznam, je to

priložnost za nova spoznanja.

V večernih urah ob zahajanju vročega poletnega sonca se je iz gozda po poljski poti počasi približevala kolona konjenikov proti Srobotniku. Pri Ilčevih, kjer naj bi prenočili, so bili vsi zbrani vaščani v velikem pričakovanju. Veseli, čeprav utrujeni od celodnevne ježe, so se konjeniki razporedili po za konje ograjenem prostoru. Ob pozdravljanju z domačini so hiteli z vso odgovornostjo najprej poskrbeti za svoje konje. Neverjetna disciplina, umirjenost in red med njimi me je prevzela. Njihova ljubezen in skrb za svoje živali je velika, saj vedo, da so tako kot oni, konji še bolj utrujeni. V trenutku so vsi konji (bilo jih je okoli 30) že imeli pred seboj vedro z vodo in hrano. Njihovi lastniki so še poskrbeli, da jih čim prej osvobodijo sedel in druge popotne prtljage. Potem pa je bil čas, da se s konjeniki поблиže spoznam tudi jaz in izvem namen njihovega popotovanja.

Valvasorjeva konjenica je bila kot društvo ustanovljena leta 1993 v počastitev 300. obletnice smrti slavnega slovenskega polihistorja, člana angleške Kraljevske družbe in prvega jezdeca kranjske dežele barona **Janeza Vajkarda Valvasorja**.

Ideja o popotovanju je bila uresničena in prvi konjeniki so se iz Bogenšperka po načrtanem programu podali na petdnevno pot, ki jo je Valvasor nešteto krat prejezdil do Cerkniškega jezera. Poslanstvo Valvasorjeve konjenice je predvsem kulturno

naravnano, saj je njen namen že od vsega udejanjanje misli in idej slavnega barona, zato skrbi za vzorno urejenost in obnašanje. Člani – konjeniki imajo celo svoj kodeks o konjeniški etiki. Po njem se ravna in obnašajo tudi v odnosu do konj, ki so njihovi prljateljji in pomočniki.

Društvo sicer sodeluje in organizira mnoge odmevne prireditve (viteške igre) in aktivnosti, osrednji vsakoletni dogodek pa je Popotovanje Vavasorjeve konjenice, ki letos obeležuje že dvajseto obletnico. Vsako leto pot poteka po krajih, ki jih opisuje Valvasor. Letošnje leto so si zastavili cilj, da prejezdijo enako pot, kot so jo pred dvajsetimi leti. Tako je njihov cilj Cerknica in Cerkniško jezero, ki ga je že od leta 1684 dalje opisoval Valvasor. Vsak dan prejezdijo del poti, prenočujejo pa po navadi po senikih gostoljubnih kmetov.

Ker se je že bližala noč, je bilo treba poskrbeti za še za lačne konjenike in pripraviti vse potrebno za drugi dan poti. Organizacija, predvsem pa red in disciplina sta prav gotovo tisto, kar Valvasorjevo konjenico vodi že vsa leta delovanja in popotovanja. »Vsak natančno ve, kaj je njegova naloga, kako jo opraviti in tudi, kako se obnašati. Če se slučajno zgodi, da je obnašanje in ravnanje kakšnega od konjenikov neprimerno, je dolžan konjenico takoj zapustiti,« pravi eden od spremljevalcev konjenice. Prav tako je v njihovih vrstah tudi prisotna veterinarika, ki pred odhodom na popotovanje in ves čas ježe opazuje in pregleduje zdravstveno stanje konj. Vsekakor pa je zanimivo tudi to, da konjenica združuje simpatizerje društva z vseh koncev Slovenije – od Obale do Ljubelja pa vse tja do Premurja.

Lidija Čop

OPRAVIČILO

V prejšnji številki smo nehote spregledali enega od člankov za objavo v Trobli. Ena od fotografij pa je bila pomotoma objavljena pri neustreznem članku. Vsem prizadetim se zahvaljujem za razumevanje, ki smo ga bili deležni ob našem telefonsko izrečenem opravičilu. Na tem mestu se njim, avtorju obeh prispevkov in bralcem Troble še enkrat iskreno opravičujem.

Odgovorna urednica

KO OSTANEJO SPOMINI

Smrt nikoli ne trka, pride in si vzame kar je njenega. Za človekom ostane le prazen prostor v postelji, ob mizi, na dvorišču in še kje. In kod radi rečemo ob lepi smrti: »Bog ga je poklical k sebi«. Vrzel v srcu in spomini pa ostanejo za vedno.

Jože Grebenc – Mustarjev iz Rašice ali Brinski Jože, kot se ga je prijelo ime, vsi njegovi pa so ga klicali »očka«, je le nekaj mesecev pred 94 letom v miru sklenil svoje življenje. Tistega poznega večera, ko je že popolnoma dozorel, je kot po navadi tudi žena Mimi legla poleg njega v zakonsko posteljo in poslušala njegovo dihanje. Hči Mija pa je v sosednji sobi bedela na kavču pri priprtih vratih in čakala njegov konec, ki je prišel tako umirjeno in hkrati kot božji blagoslov. Stopila je do postelje in

se od njega v miru poslovila. Nato je stopila do postelje, kjer je počivala mati, jo prijela za rame in ji dejala: »Mamica, očka je umrl.« »O, vem, sem ga čutila, ko je prenehal dihati.« In kaj je lepšega kot lepa smrt za ostarelega zakonca, ki sta se zavedala, da ne bosta dočakala biserne poroke, do katere ju je ločilo le nekaj mesecev.

Mustarjev Jože je prijokal na svet davnega leta 1919 kot drugi sin prve matere v kmečki družini. Odraščal je ob trdem kmečkem delu in veri v Boga. Pri 22 letih je kot starojugoslovanski vojak na Palah pri Sarajevu dočakal razpad Jugoslavije. Ob vračanju domov so ga kot mnoge druge zajeli nemški vojaki in odpeljali v Nemčijo, kjer je dočakal njihov konec in svojo svobodo. Leta 1945 se je v maju, nekega lepega dne vrnil pod domači krov poln optimizma in pričakovanja po lepšem življenju. S 26 leti je poprijel za trdo kmečko delo in kmalu tudi za najrazličnejša priložnostna dela. Ljudje v vasi in tudi širše so kmalu spoznali in tudi cenili njegovo vsestransko usposobljenost in ga dobesedno trgali eden drugemu iz rok, a več ali manj za skromen zaslužek, kajti dela je bilo veliko, a malo denarja. Vedno pa si je vzel čas za potrkanje pred prazniki v domačem zvoniku cerkvice sv. Jerneja ob pomoči polbratov Antona in Lojza.

Leta 1952 si je pri 33 letih poiskal življenjsko sopotnico Brinsko Mimi, kamor se je tudi priženil na idilično domačijo na robu vasi v Brinje. Hiša je bila potrebna spremembe in pričel jo je širiti. Hkrati sta si ustvarila družino; da pa je bilo lažje življenje, sta stara starša pazila na otroke. Jože je poleg kmečkega dela še naprej opravljal priložnostna dela, a kot dober gospodar kmalu uvidel, da potrebuje večji hlev za živino. Pričel je kopati in tako pripravil prostor za novo gospodarsko poslopje, v katerem je bi predviden tudi sodoben hlev. Lotil se je tudi tega dela, ga pozidal in kmalu tudi napolnil.

Otroci so se izsolali in odšli »s trebuhom za kruhom« ter si ustvarili novo življenje. Toda leta in bolezen kmalu pokažejo svoje zobe. Operacija obeh kolkov in izraba kolen so ga prisilili, da je pričel opuščati živino, za kar si je toliko prizadeval, a sam sebi ni nikoli popustil. Dejal si je: »Umreti ali živeti.« Še vedno je kosil s koso okoli hiše in vrt za lepši videz, predvsem iz ljubezni do domačije. Otroci z družino so ga redno obiskovali in mu postorili, kar je bilo potrebno, le koso je zamenjala strojna kosilnica, s katero hči Mija pokosi vse naokoli, da je lepša valovita zelena ohišnica. Jože je bil še naprej

v gibanju. Z berglama je hodil naokrog, modroval in skušal biti aktiven. Večkrat sva se pogovarjala in beseda je nanese pogovor tudi o zdravju in življenju. Nekoč mi je celo dejal: »Veš, človek se naveliča tudi živeti.« Soproga je zanj vseskozi lepo skrbela in večkrat dejala: »Sedaj moram delati za dva.« Vse aktivnosti pa je vse bolj prevzemala hči Mija in tako lepo skrbela za očeta.

Leta 2002 sta v domači cerkvi sv. Jerneja 26. oktobra praznovala zlato poroko, ki jo je opravil Jožetov bratranec p. dr. Jože Jakše v prisotnosti številnih Raščanov, domačih in znancev. V letošnjem letu 2012, ko naj bi praznovala biserno poroko, pa jima je to preprečila smrt.

Ganljiv prizor je bil sredi vasi, pred vaško kapelico in le nekaj metrov od rojstne hiše, kjer se je ustavil pogrebni avtomobil s krsto pokojnika, da smo se z molitvijo še zadnjič poslovili od pokojnega Jožeta, ki je pustil vasi in med sovaščani globoke korenine. Na dan pogreba s sveto mašo pa so ga na zadnjo pot pospremili ob lepem vremenu domači, številni sorodniki, domačini, znanci, prijatelji, okoličani in vsi ki so ga imeli radi.

V imenu družine: Iskrena hvala gospodu župniku, pogrebni službi Zakrajšek, pevcem in praproščaku. Hvaležni smo za darovano cvetje, sveče, darovane svete maše in izročeno sožalje. Lepa hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti.

Zapisal v spomin, s spoštovanjem org. Jože Škulj

OBCINSKI PRAZNIK V VELIKIH LAŠČAH

Na robu dogodka

Vsakoletna občinska prireditev je ponovno zvabila na stojnice aktivna društva: Društvo podeželskih žena, društvo Nitka, Društvo čebelarjev in nekatere dejavnosti posameznikov. Vsekakor je opaziti poleg dobre volje tudi napredek, kar opazijo predvsem obiskovalci. Kot na drugih prireditvah pa velja tudi tu pravilo, ki ga je že leta 1896 izrekel francoski baron in pedagog Pierre de Coubertin: »Pomembno je sodelovati, ne zmagati.« V vsakem primeru pa je to pravičen odnos in, če ne drugega, se obiskovalci z zanimanjem sprehodijo med stojnicami in poklepetajo, kar je v bistvu najstarejši družabni dogodek.

Dovolim si pa pomisliti, zakaj pa so vse te pomembnejše prireditve vedno samo v Velikih Laščah. Ne dolgo tega je znan krajan iz Velike Slevice javno dejal: »Kaj ste vi kaj drugačni od Slevljanov, tudi mi imamo iste želje in potrebe kot vi Laščani. Samo da ste malo večja vas. Pamet nam je pa dal Bog tako kot vam.«

Res je, da še vedno velja zlato pravilo: V kolikor želiš ljudi, moraš do njih in ne čakati, da pridejo oni k tebi. Kolikor je znano moji malenkosti, imajo kraji, kot so: Rob, Turjak, Rašica in Dvorska vas boljše pogoje za podobne prireditve kot pa Velike Lašče. Domiselno, če ne prikupno, bi bilo praznovanje v Krvavi Peči ali na Velikem Osolniku, le pokončno glavo je potrebno malo upogniti. Sicer pa pravijo sociologi: Pameten človek je vedno malo upognjen. Najzanimivejša razstava je v stari šoli v prostoru Društva upokojencev Velike Lašče, kjer vsako leto razstavlja svoje izdelke društvo Nitka pod mentorstvom upokojene učiteljice Danice Vrh. Pokažejo delo svojih spretnih rok iz blaga, garna, papirja in drugih sodobnih materialov z najrazličnejšimi vzorci ljudskega izročila. To pa ni le druženje, ki pozitivno vpliva na medsebojni odnos, temveč tudi na dušo in srce.

Po mojem skromnem mnenju so te ročno izdelane umetnine vredne vsakršne vrhunske ocene!

Org. Jože Škulj

*Ko tvoje zaželim si bližine,
grem tja, v ta mirni kraj tišine.
Tam srce se tiho zjoče,
saj verjeti noče,
da te več med nami ni.*

ZAHVALA

V 83. letu starosti je tiho zaprl knjigo svojega življenja
naš dragi mož, ati in dedi

Štefan ZRNC

iz Lapor 10 pri Turjaku.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, znancem in sodelavcem za vse izkazane pozornosti, izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše. Iskrena hvala članom Kulturnega društva Škocjan, Kulturnega društva Marij Kogoj, Cerkevemu zboru Škocjan, ge. Katarini za solo petje pesmi Mirno nam plove čolnič življenja in Maticu za zaigrano skladbo na violini. Zahvala govornikom: gospodu župniku Škulju, ge. Marinčič in g. Maroltu za ganljive besede slovesa; pogrebni službi Zakrajšek za opravljene pogrebne in pokopališke storitve ter praporščaku. Hvala gospodu župniku Edu Škulju in gospodu Francu Oražmu za lepo opravljene pogrebni obred in mašo. Zahvaljujemo se vsem ljudem, ki ste našega atija imeli radi in ste ga množično pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala vsakemu posebej. Žalujemo vsi njegovi.

*V našem srcu in spominih
vedno boš živel,
čeprav nenadoma in brez slovesa
si od nas odšel.
Dobrota tvojega srca
nikdar ne bo pozabljena.*

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in nenadni smrti je tiho odšel od nas

Janez TOMAŽIN

1951–2012
z Rašice 5.

Zahvaljujemo se vsem prijateljem, vaščanom, znancem in vsem, ki ste izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in se v mislih poslovili od njega. Hvala vsem, ki ste ga spoštovali, imeli radi in ga ohranili v lepem spominu.

Žalujemo brat Polde in njegovi.

MALI OGLAS

ZELO UGODNO PRODAM dvojček, 155 m2 bivalne površine na lepi lokaciji v Puščah pri Turjaku v 3.gf. Vse inštalacije so že pripeljane do objekta. Možnost dograditve po vaših željah in kompenzacije z drugo nepremičnino. To je zagotovo najugodnejša med ponudbami primerljivih nepremičnin v okolici (041 751 266).

Zavod za prostorsko,
komunalno in
stanovanjsko urejanje
Grosuplje, d.o.o.

PRI GRADNJI VAŠEGA NOVEGA ALI REKONSTRUKCIJI OBSTOJEČEGA OBJEKTA VAM NUDIMO:

- izdelavo "urbanističnega dela" posebnega dela projekta (lokacijska dokumentacija po starih predpisih, vodilna mapa po novih predpisih)
- izdelavo projektne dokumentacije za vse vrste objektov
- pridobitev gradbenega dovoljenja
- izdelavo geodetskega posnetka in parcelacijo zemljišča

Najdete nas na
Taborski c. 3 v Grosuplju
in po telefonu
(01) 7810-320 ali (01) 7810-329

RENAULT KLANČAR

pooblaščen servis na lokaciji LJ-Rudnik

nadomestni deli in dodatna oprema
avtoplašči, premontaža, shranjevanje
ličarsko-kleparska dela
popravila elektrike
nadomestno vozilo

Živahen... kot barve!

Groznikova 11, 1000 Ljubljana
Tel: **01/42 72 001**
Gsm: **041 710 151**
Email: klanacar@dealer.renault.si
Delovni čas: pon - pet: 8.00 -16.30

**SAMOPLAČNIŠKA
ZOBNA ORDINACIJA**
V Centru Dolfke Boštjančič na IGU

PRENADENT, D.O.O.

Nudimo vam:

estetske plombe, prevleke,
mostičke, protetiko na implantatih, proteze,
zdravljenje parodontalne bolezni in
lasersko zobozdravstvo.

Naročanje po telefonu 040/934-000
vsak delavnik med 8. in 18. uro

www.zobozdravstvo-prenadent.si

STEKLARSTVO PETER HREN, s. p.

Gradež 14, 1311 Turjak
gsm: 031/35 66 68
tel.: 01/788 13 66

Brušenje stekla
Fazetiranje stekla in ogledal
Peskanje stekla
Izdelava izolacijskega termopan stekla
Kaljeno steklo
Tuš kabine (po meri, s tesnili)
Ogledala
Izdelava taljenega stekla z vzorci (fusing tehnika)
Montaža vsega navedenega
Ostale steklarske storitve

INSSAT - antenski sistemi
Peter Kočevar s.p. Merharjeva 2. Albnica. gsm 041 761-769

NOVO

Končno na SAT tudi POP TV, Kanal A in TV 3!

UGODNO:

državne subvencije pri nakupu SAT sistemov,
v primeru slabega sprejema SLO-1 in SLO-2.

POP

KANAL A

TRIPLEX

3

Ni naključje.
JE NA KLJUČ!

Družba banka Slovenije d.d. - Kreditna banka od leta 1990. Ljubljana

Stanovanjski kredit z ugodno obrestno mero

Vabljeni v poslovalnico Velike Lašče na Postajo 8
od ponedeljka do petka od 8.30 do 12.00 in od 13.00 do 16.30.

 DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

 DBS NET

www.dbs.si

KOLENDAR PRIREDITEV

NEDELJA, 29. JULIJ, ob 8. uri

Rob

»**DAN GOSPODINJ**«

(Društvo podeželskih žena Velike Lašče)

SOBOTA, 1. SEPTEMBER, ob 14. uri

Rob, Okrepčevalnica Škrabec

»**OBČINSKO PRVENSTVO V BALINANJU**«

(TVD Partizan)

SOBOTA, 1. SEPTEMBER, ob 20.30

Grad Turjak

»**ZAKLJUČNI KONCERT FESTIVALA**

SEVIQC BREŽICE«

(Javni zavod Trubarjevi kraji, ARS Ramovš)

SOBOTA, 8. SEPTEMBER, ob 8. uri

Dom veteranov - Krvava Peč

»**POHOD PO VETERANSKI POTI PO**

MOKRCU«

(OZVVS Velike Lašče)

NEDELJA, 9. SEPTEMBER, ob 15. uri

Logarji – Sv. Primož

»**VZPON ZA SVETI PRIMOŽ**«

(TVD Partizan)

NEDELJA, 16. SEPTEMBER, ob 9. uri

Dom krajanov Turjak

»**POHOD PO TRUBARJEVI ROJSTNI FARI**«

(Društvo za ohranjanje dediščine Gradež)

NEDELJA, 16. SEPTEMBER, ob 12. uri

Gradež

»**PRAZNIK SUHEGA SADJA NA GRADEŽU**

(Društvo za ohranjanje dediščine Gradež)

SOBOTA, 22. SEPTEMBER, ob 8.30

Krvava Peč

»**POHOD NA STIČIŠČE ŠTIRIH OBČIN V**

VRBICO«

(Claustra Alpium Iuliarum)

Organizatorji si pridržujejo pravico do morebitnih sprememb.